

Helsinki

Myllypuron maisema- ja kaupunkikuvaselvitys

01.11.2022

Loci Maisema-arkkitehdit

Julkaisija | Helsingin kaupunki / kaupunkiympäristön toimiala

Julkaisupäivä: 01.11.2022

Kannen kuva | Loci Maisema-arkkitehdit Oy

Kaupunkiympäristön aineistoja 2023:3

ISSN 2489-4257 | ISBN 978-952-386-223-4

Tekijät:

Pia Kuusiniemi, Milla Hakari, Emilia Weckman, Sonja Kinner ©

Loci Maisema-arkkitehdit Oy

Graafinen suunnittelu ja taitto:

Loci Maisema-arkkitehdit Oy

Kartat ja suunnitelmat:

Loci Maisema-arkkitehdit Oy, ellei toisin mainita

Helsinki

Myllypuron maisema- ja kaupunkikuvaselvitys

Sisällys

Johdanto	6
Selvitysalue	
1. Myllypuron rakennettu maisema	8
1.1 Kaavoituksen tausta	
1.2 Myllypuron asemakaava	
1.3 Asemakaavan viherrakenne	
1.4 Ensimmäisen asemakaavan toteutuneisuus	
1.5 Luonnonmaisema	
1.6 Kulttuurimaiseman kehitys	
2. Rakennettu ympäristö	28
2.1 Kaupunkirakenne	
2.2 Viheralueiden kehitys	
2.3 Rakennukset ja pihat	
2.4 Pihojen ominaispiirteet	
3. Alueen ominaispiirteet	59
3.1 Myllypuron kaupunginosan yleiset ominaispiirteet	
3.2 Arvokkaat ja vaalittavat ominaispiirteet	
3.3 Myllypuron korttelirakenne ja muutokset	
3.4 Kaupunkikuvallinen muutoksensietokyky	
4. Kehittämisperiaatteet	64
4.1 Myllypuron yleiset kehittämissuosituks	
Lopuksi	67
Lähteet	68
Liitteet	69

Johdanto

Myllypuroon on rakennettu ja parhaillaan on rakenteilla useita tonttikohtaisia täydennysrakentamishankkeita. Lisäksi alueella on vireillä tai tulossa vireille useita asemakaavan muutoksia, jotka perustuvat yleiskaava 2016:aan ja aiemmin laadittuihin Myllypuron täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteisiin. Tavoitteena on toteuttaa yleiskaavan täydennysrakentamistavoitteita kuitenkin säilyttäen Myllypuron viherympäristön ja kaupunkikuvan tärkeimmät ominaispiirteet.

Tässä työssä on laadittu Myllypuron maisema- ja kaupunkikuvaselvitys, eli työssä selvitetään Myllypuron viherympäristön ja kaupunkikuvan tärkeimmät ominaispiirteet.

Yleiskaavan Kaupunkikaavassa 26.10.2016¹ Myllypuron nykyinen asuinkerrostalojen alue kuuluu vyöhykkeeseen A2, jossa korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0–2,0. Alueen täydennysrakentamisen pitkän tähtäimen vähimmäistavoitteena voidaan pitää noin 100 000 kerrosneliömetriä uusia asuntoja, eli noin 2500 uutta asukasta. Tämän lisäksi tavoitteena on kaupunkirakenteen tiivistäminen Metroaseman alueella ja Myllypurontien kaaren laidoilla.¹

Alueella ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa suojelukaavaa, eikä sellaista ole suunnitteilla. Tämä työ tulee olemaan osaltaan lähtötietona täydennysrakentamissuunnitelmille.

Helsingin kaupunki on laatinut Myllypuroon täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet vuonna 2015. Niiden mukaan täydennysrakentamisen myötä alueen kaupunkirakenne väistämättä tiivistyy ja kau-

¹ Helsingin Yleiskaava 2016, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

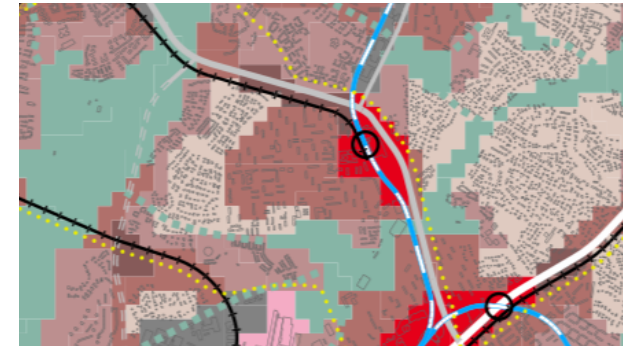
punkimaistuu, mutta suunnittelussa otetaan huomioon alueen nykyinen maisemallinen luonne ja arvot. Uusien rakennusten sijoitukset ja massoittelu suunnitellaan siten, että alueelle tyyppisiä, tonttien rajat ylittäviä avoimia ja puistomaisia näkymiä säilyy täydentämisen jälkeenkin. Tonteilla oleva puusto ja kalliot ovat näkymällisesti yhteistä omaisuutta ja otetaan mahdollisuuksien rajoissa suunnittelussa huomioon. Suunnitteluperusteissa mainitaan myös, että tontteja ei saa aidata. Myllypurontietä kehitetään kaupunkimaiseksi kaduksi, jota reunustaa suojaviheralueiden ja puistokaistaleiden sijasta puurivit ja rakentaminen molemmiin puolin katua. Lisäksi pyritään nykyisten asuintonttien melnsuojauksen parantamiseen uudisrakentamisen avulla.²

Suunnitteluperiaatteissa mainitaan myös täydennysrakentamisen mahdollisuuksien lisääminen kooltaan vaihtelevia talotyyppejä varten: nykyisten kerrostalojen ja rivitalojen lisäksi mainitaan townhouse ja pientalo. Ratkaisuksi pysäköintiin tarjotaan pysäköinnin mahdollisuuksien lisääminen kadun varrella ja sen lähiympäristössä, kuitenkin huomioiden jalankulun ja pyöräilyn tarpeet molemmiin puolin katua.²

Selvitystyö tehtiin kevään ja kesän 2022 aikana. Arkkitehtityössä käytiin läpi vanhoja valokuvia, asiakirjoja ja alkuperäisiä suunnitteludokumentteja. Lisäksi tehtiin maastotöitä kesän 2022 aikana.

Selvityksen ovat laatineet Pia Kuusiniemi, Emilia Weckman, Milla Hakari sekä Sonja Kinner. Työtä ovat ohjanneet Helsingin kaupunkiympäristön toimialalta Laura Hietakorpi, Marko Ahola, Sakari Mentu sekä Anu Kuutti.

² Helsingin kaupunki. 2015. Myllypuron täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet, osa Suunnitteluperiaatteet.

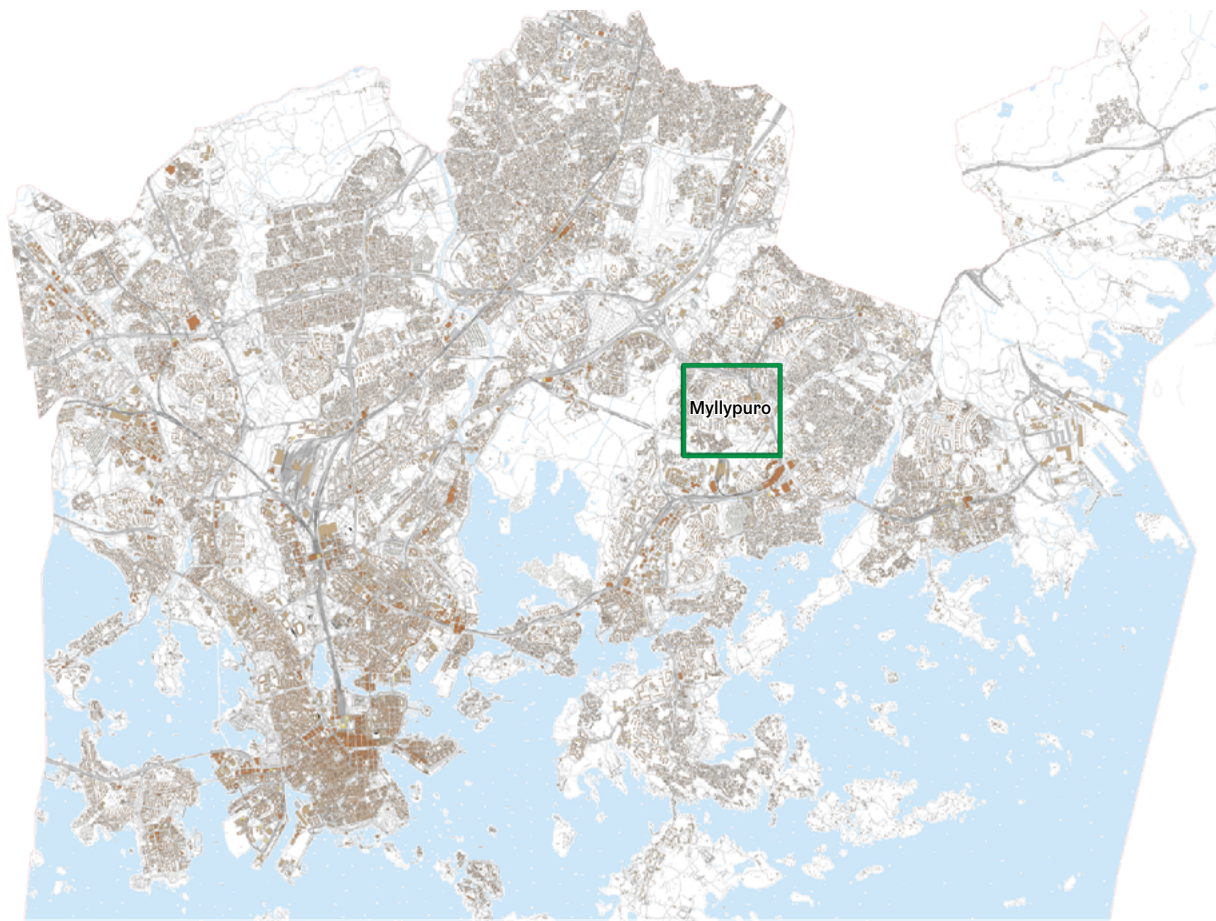

Myllypuro Helsingin Yleiskaavassa 2016 (karttaote) 1:15 000. Suurin osa Myllypuron keskustasta on A2 asuntovalttaista aluetta. Korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0-2,0. Metroaseman ympäristöön on suunniteltu pikaraitiotien pysäkki metroaseman yhteyteen, sekä liike- ja palvelutiloja (C1).

Myllypuron täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteiden osa-aluekartta. Lähde: Helsingin kaupunki. 2015. Myllypuron täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet, osa Suunnitteluperiaatteet.

Selvitysalueen sijainti Helsingissä.

Selvitysalue

Myllypuro sijaitsee Vartiokylässä, linnuntietä noin 9,5 km päässä Helsingin keskustasta koilliseen. Myllypuroa rajaavat idässä Kontula, pohjoisessa Kurkimäki, lännessä Hallainvuoren virkistysalue ja etelässä Vartiokylä sekä Puotinharju.

Myllypuron keskustalla tarkoitetaan pääasiassa 1960-luvulla rakennettua asuinalueetta, joka rajautuu Myllypurontiehen, sekä lännessä Myllypuron pientaloalueeseen, etelässä aluetta rajaa Korkeakallionpuisto ja Alakivenpuisto. Lounaassa sijaitseva Mamsellimyllynkadun ja Myllyväenkadun uudempi asuinalue ei kuulu tarkastelualueeseen.

Selvitysalueen raja.

1. Myllypuron rakennettu maisema

1.1 Kaavoituksen tausta

Helsingin liitosalueen kyläraajat 1946. Lähde: HKA, finna

Myllypuro 1967, taustalla näkyy Kontula. Lähde: HKA, finna

Myllypuron alue liitettiin Helsingin kaupunkiin vuoden 1946 alueliitoksessa. Yleispiirteinen maankäytön suunnittelu tuli rakennuslakiin vuonna 1958, ja Helsinkiin laadittiin yleiskaava vuonna 1960. Siinä suunnitelma painottui esikaupunkialueisiin. (Hietala ym. 2009)

Suunnitteluperiaatteena oli asutuksen sijoittelu ennakoidusti tulevan raideliikennejärjestelmän mukaisesti. Tehokas asutus rytmiteltiin asemien läheisyyteen. Uudet asuinalueet jaoteltiin toisistaan erillisiksi asuinlähiöiksi, jotka erotettiin toisistaan viheralueilla. (Hietala ym. 2009)

Myllypuro oli yksi itäisen esikaupunkiradan varrelle sijoitetuista, vihervyöhykkein ja liikenneväylin toisistaan erotetuista asuinlähiöistä. Samaan aikaan lähialueelle rakennettiin mm. Pihlajamäen, Savelan ja Puotinharjun metsälähiöt.

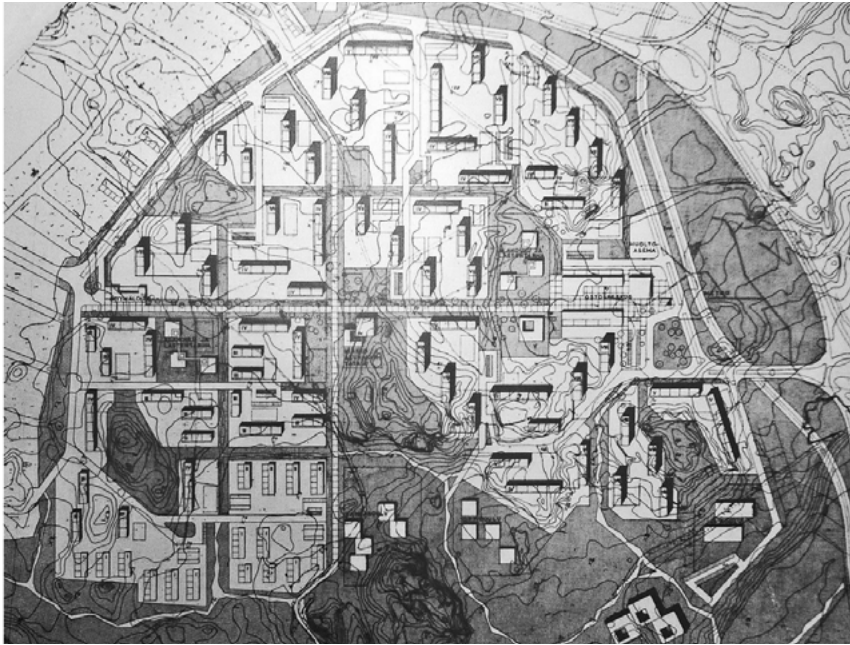
Asuntoalueeksi osoitettu osa nykyistä Myllypuroa oli tässä vaiheessa pääosin rakentamatonta metsää ja muutamia ensimmäisen maailmansodan aikaisia maalinnoitusketjujen jäänteitä. Alueen länsiosassa levisi aluillaan oleva omakotitalojen alue.

Yhteenveto

- Myllypuron alueen maat liitettiin Helsingin kaupunkiin vuoden 1946 alueliitoksessa.
- Asutus sijoitettiin raideliikennejärjestelmän mukaisesti. Tehokas asutus rytmiteltiin asemien läheisyyteen.
- Myllypuro rakennettiin samaan aikaan mm. Pihlajamäen, Savelan ja Puotinharjun metsälähiöiden kanssa.

1.2 Myllypuron asemakaava

Lopullisen asemakaava havainnekuva vuodelta 1962. Lähde: Suomen rakennustaiteen museo

Vastavalmistuneita Myllypuron lamellitaloja Orpaanportaan päätteestä kuvattuna vuonna 1967. Lähde: HKA, finna

Myllypuron kaupunginosan ensimmäisen asemakaavan alue suunniteltiin pääasiassa 1960-luvun aikana silloisten lähiöihanteiden mukaan väljästi metsäiseen maastoon. Suunnitelmassa jalankulku ja autoliikenne erotettiin toisistaan. Alueen maat olivat kaavoituksen alkaessa lähes kokonaan Helsingin kaupungin omistuksessa.

Myllypuron noin 15000 asukkaan kokonaisuus sijoitettiin suhteellisen lähelle Puotilan luoteisosan 7000 asukkaan asuntoaluetta. Tavoitteena oli tehdä Myllypurosta ja Puotilan luoteisosasta osittain yhdessä toimiva kokonaisuus, jossa niiden väliin jäävä laakso-alue yhdistäisi vihreänä nauhana toisiinsa Myllypu-

ron ja Puotilan, ja lisäksi Vartioharjun, Mellunmäen, Vesalan ja Kontulan alueet. Tälle viheralueelle sijoitettiin myös näitä kaikkia palveleva urheilukeskus.²

Myllypuron asemakaavan suunnitteli arkkitehtuuri-toimisto Pentti Ahola. Ensimmäiset luonnokset valmistuivat vuonna 1961. Ne perustuivat asuntoaluetta ympäröivään kehämäiseen kokoojakatuun ja siitä erkaneviin asutokatuihin, jotka päättyivät erillisiin, viheralueiden ympäröimiin asuinsoluihin. Aluetta halkovat suorat kävelyakselit olivat mukana jo hyvin varhaisissa suunnitelmissa.

Keskeiset akselit, Orpaanporras ja Myllynsiipi, muo-

dostavat alueen jalankulun ja pyöräilyn reitistön rungon yhdistämällä asutuksen ja alueen keskeiset palvelut toisiinsa. Rakennukset ovat pääosin vaaleita lamellitaloja, jotka sijoittuvat lähes pääilmansuuntien mukaisesti.

Valtion tukema asuntorakentamisen aravarahoitus ei mahdollistanut liike- ja toimitalojen rakentamista asuintalojen yhteyteen, mikä johti siihen, että palvelut keskitettiin ostoskeskuksiin ja autot erillisille pysäköintipaikoille.

Lähteet:

1 Hietala, M., Helminen, M., Lahtinen, M. (toim./eds.). 2009. s. 67
2 Helsingin kaupunki 2015, lähtötietoja.

PENTTI AHOLA

- Pentti Ahola (1919–1972) vaikutti merkittävästi voimakkaasti kaupungistuvan yhteiskunnan kaavoitukseen ja yhdyskuntasuunnitteluun 1950- ja 1960-luvuilla, erityisesti pääkaupunkiseudulla.¹
- Ahola valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta 1947, ja työskenteli ennen valmistumistaan, vuosina 1944–46, Aarne Ervin toimistossa. Oman arkkitehtitoimiston hän perusti vuonna 1948.²
- Ahola toimi yhdyskuntasuunnittelun kaikilla tasoilla: suunnitteli seutukaavoja, lähiörakentamista, aluerakentamishankkeita ja pientaloalueita. Hän suunnitteli rakennukset useisiin kaavoittamiinsa asuinalueisiin.¹
- Ahola julkaisi Kymenlaakson aluesuunnitelman, Rauman seutukaavan, Helsingin ja sen ympäristökuntien asemakaavan sekä Oulun ja Naantalin asemakaavat. Lisäksi hän on tehnyt useita yleiskaavoja.²
- Helsingissä Ahola suunnitteli mm. Myllypuron, Puotinharjun, Kontulan, Mellunmäen ja Vesalan asemakaavat.¹

Aholan toimiston luonnos Myllypuron alueesta vuodelta 1961. Lähde: Suomen rakennustaiteen museo

¹ Anna Autio, <https://www.rakennettuhyvinvointi.fi/en/kaupunkien-kasvun-kaavoitus/pentti-ahola-paakaupunkiseudun-ase-makaavoittaja>

² 12.07.1919, Helsinki - 05.10.1972, Helsinki <<https://www.mfa.fi/kokoelmat/arkkitehdit/pentti-ahola/>>

HELSINGIN KAUPUNKI

ASEMAKAAVA, JOKA KÄSITTÄÄ OSAN MYLLYPURON ALUESTA 45 KAUPUNGINOSASSA (VARTIOKYLA) SEKÄ ASEMAKAAVAN VUUTOS, JOKA KOSKEE KORTTELITIA No 45063, 3 45069 LAHJISNE PLUSSA URHEILU JA I PÄNNÄLLENEEN SA MASSA KAUPUNGINOSASSA.

HELSINGFORS STAD

STADSPLAN, SOM OMFATTAR EN DEL AV KVÄRNBACKEN BENÄMDA OMRÅDE I 45 STADSDEL, EN (BOTB), SAMT STADSPLANEÄNDRING, SOM BEFROR KVARTEREN No 45063 och 45069 JÄMTE NARBELAGNA PARK-, IDROTTS- OCH TRAFIKOMRÅDEN I SAMMA STADSDEL.

Kuva: Myllypuron ensimmäinen asemakaava vuodelta 1962. Kuvaa on käsitelty: viheralueeksi kaavoitetut alueet on korostettu vihreällä ja korostettu asemakaavan mukaiset rakennukset mustalla. Kuvaaan on piirretty selvitysalueen raja. Lähde: Helsingin karttapalvelu

Asemakaavan pääperiaatteet

Jalankulkijoiden pääväylät muodostavat kaksi toisiaan vastaan kohtisuorassa olevaa akselia, joista itä-länsi suuntaisesta muodostuu koko Myllypuron pääväylä vaihtelevine näkymineen.

Asuntoalueella liikenteen tavoitteena on ollut moottorijoneuvo- ja jalankulkuliikenteen mahdollisimman selvä erottaminen toisistaan.

Rakennukset ovat lamellitaloja.

Asuntokortteleiden korkeat rakennukset ovat pääasiallisesti pohjois-etelä suuntaisia. Alueen lounaisosassa on matalampia rivitaloja. Asutuksen tiiveyden vastapainona on välittömästi alueeseen liittyvä laaja yhtenäinen vihervyöhyke.

Ostoskeskus sekä metro sijaitsevat itä-länsisuuntaisen jalankulkuakselin eli Orpaanportaan päätteenä. Pienempi alakeskus rakennettiin saman akselin vastakkaiseen päähän.

Koulurakennukset on sijoitettu urheilualan läheisyyteen.

Viheralueiden painopiste on ollut Myllypuron ja Puotilan väliin jäävän laaksovyöhykkeen suuressa viherosnessa, minkä perusteella muut asuinalueiden sisäiset viheralueet on asemakaavan selostuksessa mainittu vähäisempinä.

Lähde:

Ahola, P. 1962. Myllypuron asemakaavan no. 5205 selostus

Asemakaava maisemarakenteessa

Myllypuron maisemarakenne muodostuu korkeista kalliisista lakialueista ja niiden väliin jäävistä metsäisistä painanteista. Tarkastelualueella on melko suuria korkeuseroja: maasto vaihtelee + 43,1 ja +17,6 välillä. Alueen pohjoisosa on selvästi eteläosaa tasisempaa.

Rakennukset sijoittuvat pääasiassa tasaisille alueille, korkeimmat kalliolaet on jätetty rakentamatta. Julkiset rakennukset sijoittuvat pääosin painanteisiin. Alueen koillis- ja itäreunan matalammat kalliohuiput on rakennettu.

Korttelirakenne noudattaa pääosin ruutukaavaa, mutta tiet mukautuvat kallioalueisiin niitä väistäen, etenkin korkeimmalla selännealueella Yläkiventien ympäristössä.

SELITTEET

- selännealue
- selännealueen kalliolaki
- laakso
- kaupunkikuvallinen solmukohta

Rakennusten sijainti maisemassa

Rakentaminen välttää avokallioita. Useimmat avokalliot sijaitsevat kallionselänteiden lakialueilla, jotka nousevat yli +40mmpy, ja rakentaminen asettuu alle +40mmpy korkotason alueille. 60-luvun alkuperäisen suunnitelman toteutunut ja säilynyt rakennuskanta (korostettu kaavioon valkoisella) on kehystännyt avokallioita.

Rakennusten kerrosluvut vaihtelevat kahden ja kahdeksan välillä. Korkeimmat rakennukset sijoittuvat alueen pohjoisosaan sekä kalliolakien tuntumaan. Matalammat rakennukset sijoittuvat maaston painannealueille sekä kävelyakseleiden varsille. Julkiset rakennukset ovat matalia.

Yhteenveto

- Rakennukset korostavat maastonmuotoja siten, että rakennukset ovat matalia akseleiden varsilla sekä maaston painannealueilla ja korkeita kalliolakien tuntumassa.
- Alueen pohjoisosassa rakennukset ovat korkeampia kuin eteläosassa.
- Avokalliot on jätetty rakentamatta. Avokalliot sijaitsevat pääasiassa lakialueilla, jotka nousevat yli +40mmpy.

SELITTEET

□ 60-luvun alkuperäisen asemakaavan mukaisesti toteutunut rakennus

IV kerrosluvu

🟡 avokallio

Kaaviossa on esitetty Myllypuron ensimmäisen asemakaavan mukaan toteutuneet rakennukset valkoisella vuoden 1969 ilmakuuvan päälle. Avokalliot on korostettu keltaisella.

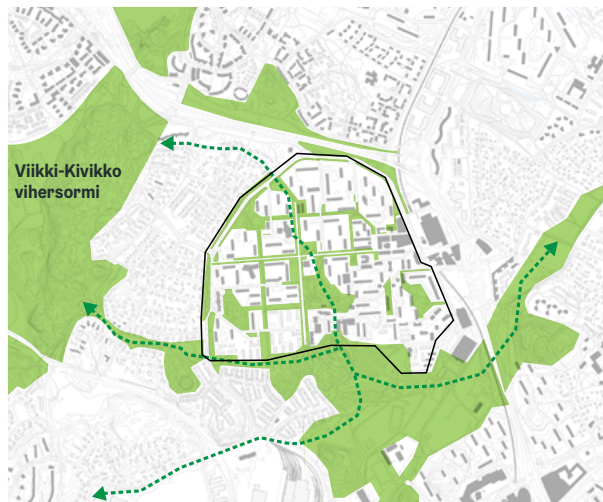
1.3 Asemakaavan viherrakenne

Myllypuron asemakaavan viheralueiden rungon muodostavat lakialueiden rakentamattomat kalliiosaarekkeet, ja niitä yhdistävät pitkät suorat puistokäytävät, jotka kytkevät viheralueet toisiinsa.

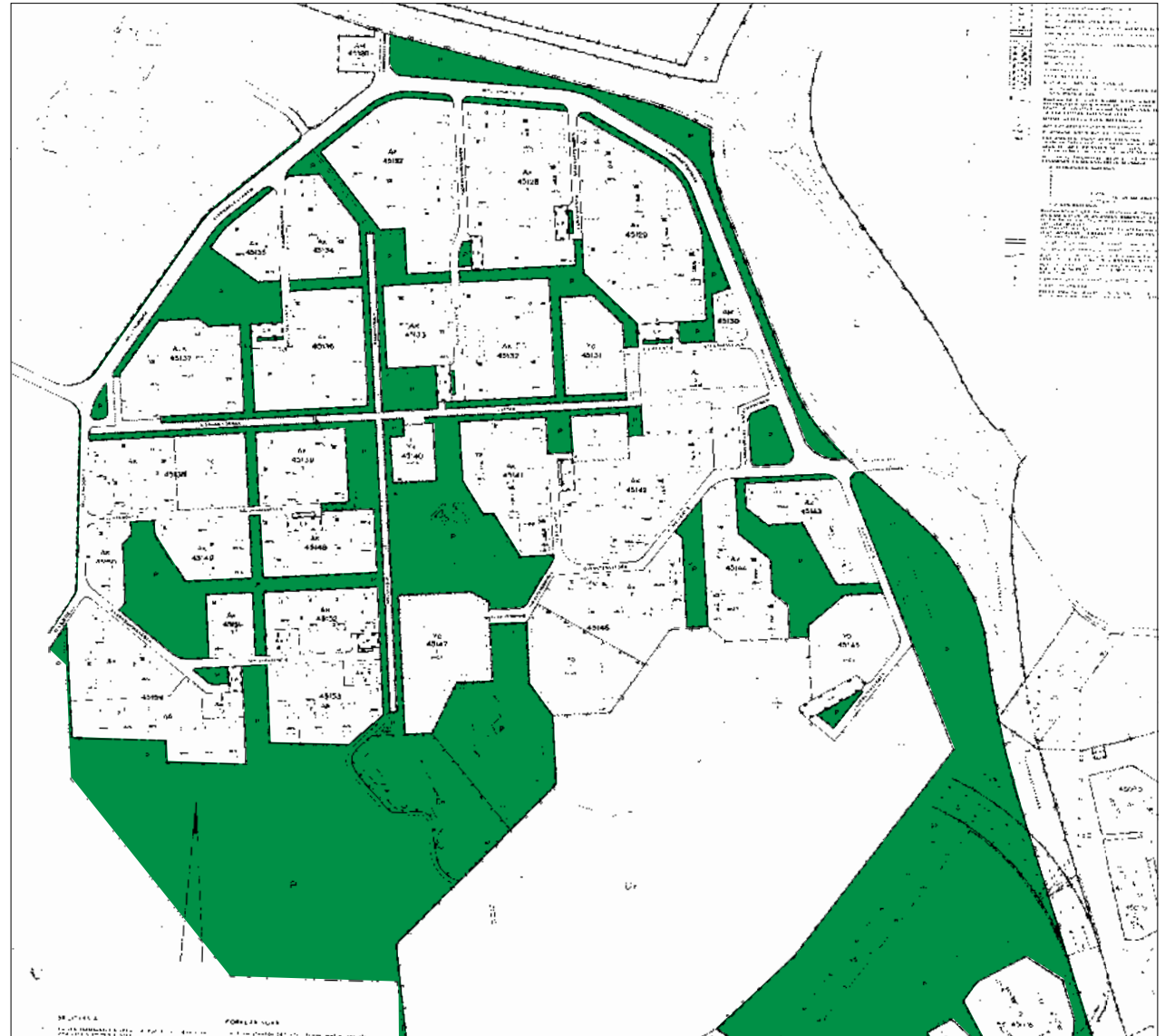
Etelässä alue liittyy Alakivenpuiston kautta Viikin viheralueisiin ja vihersormeen.

Asemakaavan avoimet asuinkorttelit mahdollistavat pitkät vehreät pihatilasarjat.

Myllynsiipi ja Orpaanporras muodostavat kaksi toisiaan vastaan kohtisuorassa olevaa pitkää puistoakselia, jotka yhdistävät asutuksen ja alueen keskeiset palvelut toisiinsa.

Myllypuron viheralueiden liittyminen vihersormiin. Kaaviossa on esitetty Helsingin yleiskaava 2016 mukainen tilanne.

Myllypuron ensimmäinen asemakaava, asemakaavan viherrakenne on väritetty kuvaan vihreällä.

1.4 Ensimmäisen asemakaavan toteutuneisuus

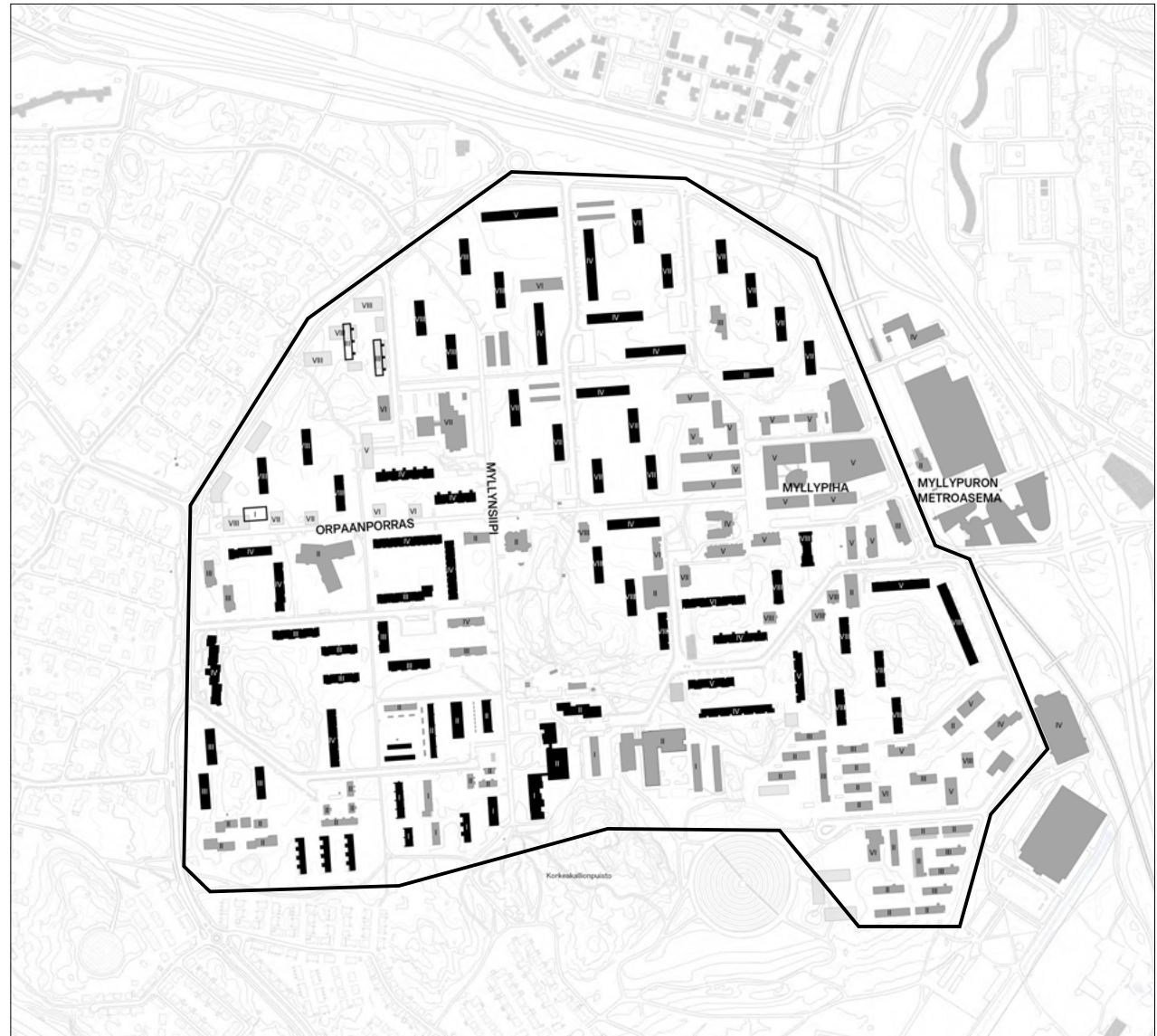
Rakennukset

Myllypuro rakentui pitkälti 1962 asemakaavaehdotuksen mukaisesti. Etenkin 1960-luvulla rakennetut asuinkorttelit noudattavat alkuperäistä suunnitelmaa. Alkuperäisessä ehdotuksessa ehdotettu julkisten rakennusten mittakaava toteutui.

Myöhemmin rakennetut rakennukset ovat pääosin rakentuneet alkuperäisen koordinaatiston mukaisesti ja noudattavat mittakaavaltaan alkuperäisen suunnitelman mitoitusta.

SELITTEET

- 60-luvun alkuperäisen asemakaavan mukaisesti toteutunut rakennus
- myöhemmin rakennettu rakennus
- kaavoitettu, ei vielä rakennettu rakennus
- purettava, 60-luvun alkuperäisen suunnitelman mukaan toteutunut rakennus
- IV kerrosluku

Kaaviossa on esitetty Myllypuron nykyinen rakennuskanta sekä tuleva kaavoitus ja purettavat rakennukset. Ensimmäisen asemakaavan mukaisesti rakentunut rakennuskanta on korostettu mustalla.

Rakennusten suunnittelijat

JULKISTEN RAKENNUSTEN SUUNNITTELIJAT

- Erkki Helamaa, Veijo Martikainen
- Ark.toimisto Bertel Gripenberg
- Ark.toimisto Anja ja Raimo Savolainen
- Ins. ja ark.toimisto Peltonen & Kanerva
- Ark.toimisto Reijo Ailus
- Ark.toimisto Pentti Ahola

PALVELUTALOT

- Maunu Kitunen
- Ark.toimisto I. & M. Pyykkö

PURETTUJEN JULKISTEN RAKENNUSTEN SUUNNITTELIJAT

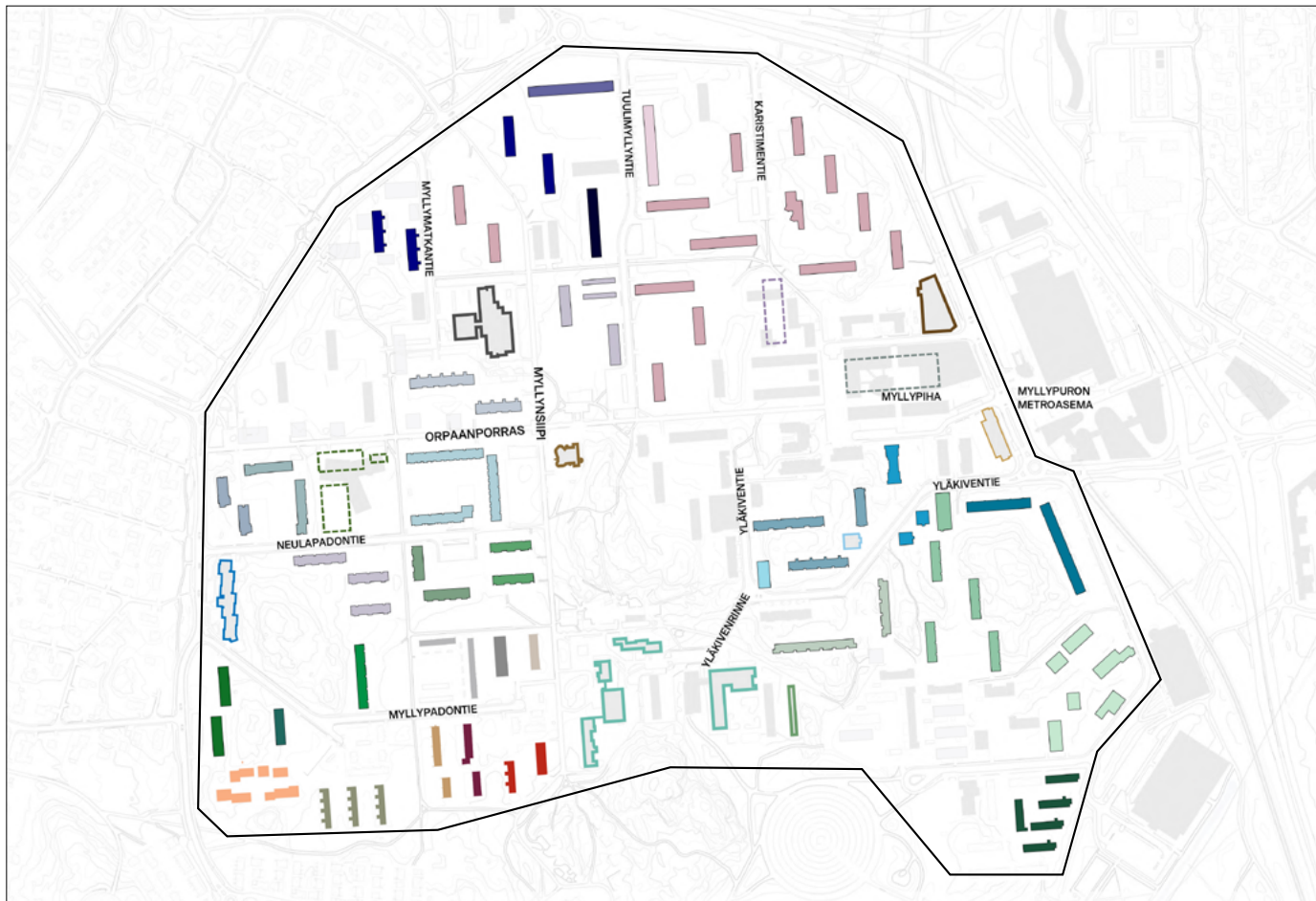
- Erkki Karvinen
- HKR/ J. Hansson
- Ark.toimisto Osmo Mikkonen

ASUINKERROSTALOT

- Esko Hyvärinen
- Kulutusosuuskuntien keskusliitto /Ritva Isotalo tai Teuvo Lindfors
- Ark.toimisto Tauno Salo ja Mauri Karkulahti
- Ark.toimisto Touko Neronen, Antti Miettinen
- Ark.toimisto Juhani Kivikoski
- Ark.toimisto Toivo Korhonen
- Kai Blomstedt & O. Stenbäck
- Maunu Kitunen
- Arkitektbyto Klaus Tandefeldt Ky
- Hilding Ekelund
- Einari Teräsvirta
- Ark.toimisto Lauri Silvennoinen
- Ark.toimisto Kalevi Ruokosuo
- Keskussato /Tauno Salo
- Aili ja Niilo Pulkka
- Ark.toimisto Matti Hakuri
- Matti E. Hirvonen
- Heikki Heinonen
- Olavi Niemi
- Matti Lieto
- Jouko Ylihannu
- K.A. Pinomaa
- Ark.toimisto Keijo Laine

RIVITALOT

- Heng & V. Pystynen, arkkkit.
- Matti K. Mäkinen
- Ark.toimisto Osmo Mikkonen
- Jorma Pankakoski
- Puutalo /Antti J. Niskanen
- Matti Haapala
- Ark.toimisto Söderlund -Valovirta
- Matti Lieto

Viheralueet

Kaaviossa on korostettu vuoden 1973 ilmakuvan puusto ja vuoden 1962 asemakaavan määrittämät viheralueet. Alue on tässä vaiheessa jo pääosin rakentunut. Kaavion tiedot: Helsingin karttapalvelu.

Kaavioon on merkitty Myllypuron todellinen viherrakenne vuonna 2022. Kuvaan on korostettu puusto ja viheralueeksi kaavoitetut alueet. Kaavion tiedot: Helsingin karttapalvelu.

Viheralueet toteutuivat pääpiirteissään alkuperäisen asemakaavan mukaisesti. Suunnitelma rakentui kallioiseen metsään. Kalliolaet jätettiin viheralueiksi ja aluetta halkovat suorat puistokäytävät, joiden reunat ovat puustoisia. Myös Orpaanportaan reuna-alueet näyttävät olevan puustoisia.

Kuvasta näkyy, että asemakaavan viheralueet kytkevät alueen viherrakenteen verkostoksi. Merkittävä osa todellisista viheralueista sijaitsee tonteilla. Myös nykyisistä alueen identiteetille oleellisista puustoisista alueista pääosa sijaitsee monin paikoin tonteilla, mikä aiheuttaa haasteita puuston ylläpidon suhteen. Valtaosa raittien reunapuustosta sijaitsee tonteilla. Etenkin korkein puusto sijaitsee pitkältilä tonteilla.

SELITTEET

- asemakaavan määrittämät viheralueet
- puusto
- rakennus

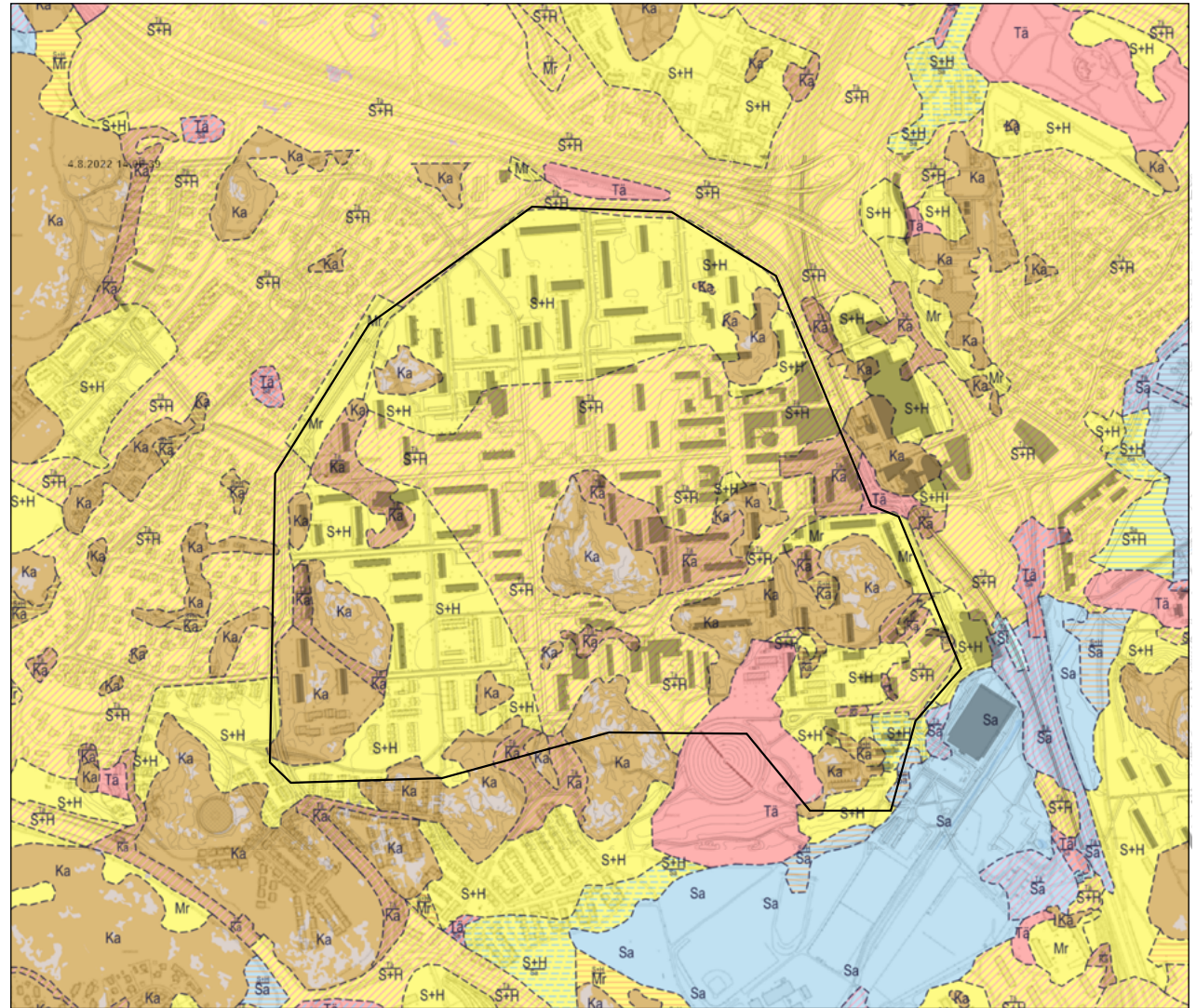
1.5 Luonnonmaisema

Maaperä ja kallioperä

Tarkastelualan kallioperä on enimmäkseen kiillegneissii. Alakiventien alueen läpi kulkee lounais-koillissuunnassa graniittisuoni, joka kulkee Korkeakallionpuiston läpi.

Selvitysalueen maaperä on pääosin siltin ja hiekan sekoitusta sekä kalliisia saarekkeita. Aluetta on laajasti täytetty, oletettavasti alueen tasoittamiseksi rakentamisen yhteydessä. Alueen eteläreunalla näkyvä täyttömäa-alue on entinen soranottoalue ja kaatopaikka, joka on täytetty ja maisemoitu.

Alueen korkeimmat huiput ovat kalliomaata (kiillegneissii) ja matalimmat alueet silttiä ja hiekkaa. Alueen kaakkoispuolella kulkee savinen vyöhyke, joka on oletettavasti vanhaa merenpohjaa.

Myllypuron alueen maaperä. Lähde: Helsingin Karttapalvelu.

Maisemarakenne

Myllypuron sijainti suurmaisemassa. Selvitysalue sijoittuu kokonaisuudessaan laajalle lounais-koillisuuntaiselle selännealueelle, jota rajaavat Vartiokylän- ja Latokartanon laakso-alueet sekä merenlahdet.

Myllypuro sijaitsee lounais-koillisuuntaisella laajalla kallioselännteellä, joka kohoaa merestä Herttoniemen kohdalla ja jatkuu koillis-pohjoiseen kohti Vantaata. Kallioselännettä rajaavat Vartiokylän ja Latokartanon viljavat laaksoalueet sekä suurmaisemassa Vanhankaupunginlahti, Strömsinlahteen ja Vartiokylänlahti.

Selvitysalue sijoittuu kokonaisuudessaan selännealueelle. Selännteellä kohoaa avokallioisia lakialueita ja soistuneita painanteita. Korkeuserot ovat Myllypuron alueella melko suuria: maasto vaihtelee +43,1

mmpy ja +17,6 mmpy välillä.

Alueen pohjoisosa on selvästi eteläosaa tasaisempaa. Etelässä alueen halkaisee itä-länsisuuntainen metsäinen painanne.

Myllypuro on varsin kallioista aluetta. Ennen alueen rakentamista alueella oli metsää, suoalueita sekä kallioisia lakialueita.

Alueen kasvillisuus on pääasiassa mäntyvaltaista kangasmetsää. Länsireunalla on soistuma-alue, joka

Kasvillisuus ja luontotyypit

Ilmakuva vuodelta 1956, ennen alueen rakentamista. Tarkastelualueen raja on merkitty valkoisella rajauksella. Lähde: Helsingin karttapalvelu

näky ilmakuvasa peltomaisena matalan kasvillisuuden alueena. Metsää on niillä alueilla, joissa peruskallion päällä on hiekka ja hietaa.

Etenkin Myllypuron keskiosan selännteellä Myllypuron kirkosta etelään Alakivenpuistoon asti on paljon silokallioita. Kallioalueet ovat paikoin hyvin laajoja ja jyrkkiä sekä puuttomia. Avokalliot sijoittuvat korkeimmille alueille.

Arvokkaat luontokohteet:

Myllypuron alueella ei ole luonnonsuojelualueita tai muita suojelukohteita. Alueella on kuitenkin kasvillisuudeltaan arvokkaiksi todettuja alueita ja ekologisia yhteyksiä.

A. Myllypuron korkeakallio

Arvoluokka: I, hyvin arvokas

Kuvaus: Helsingin maalinnoituksen edustavimman tykkipatterin ydinosa, jolla on myös huomattava kasvistollinen arvo. Alueella kasvaa uhanalaisia kasvilajeja.

Suosituksset: Tarpeetonta kulkemista kohteen kosteimmissä osissa on syytä välttää herkästi haavoittuvien kosteikkopintojen takia.

B. Arvokkaat metsäkohteet, Myllypuro (M37/13_r)

Alue kattaa Myllypurossa METSO-kartoituksessa 2013 kriteeriluokkiin I ja II määritellyt metsäalueet sekä näiden yhtenäisyyden kannalta tärkeät lisäalueet.

C. Harju ja Orpaanportaan männikköharjanne

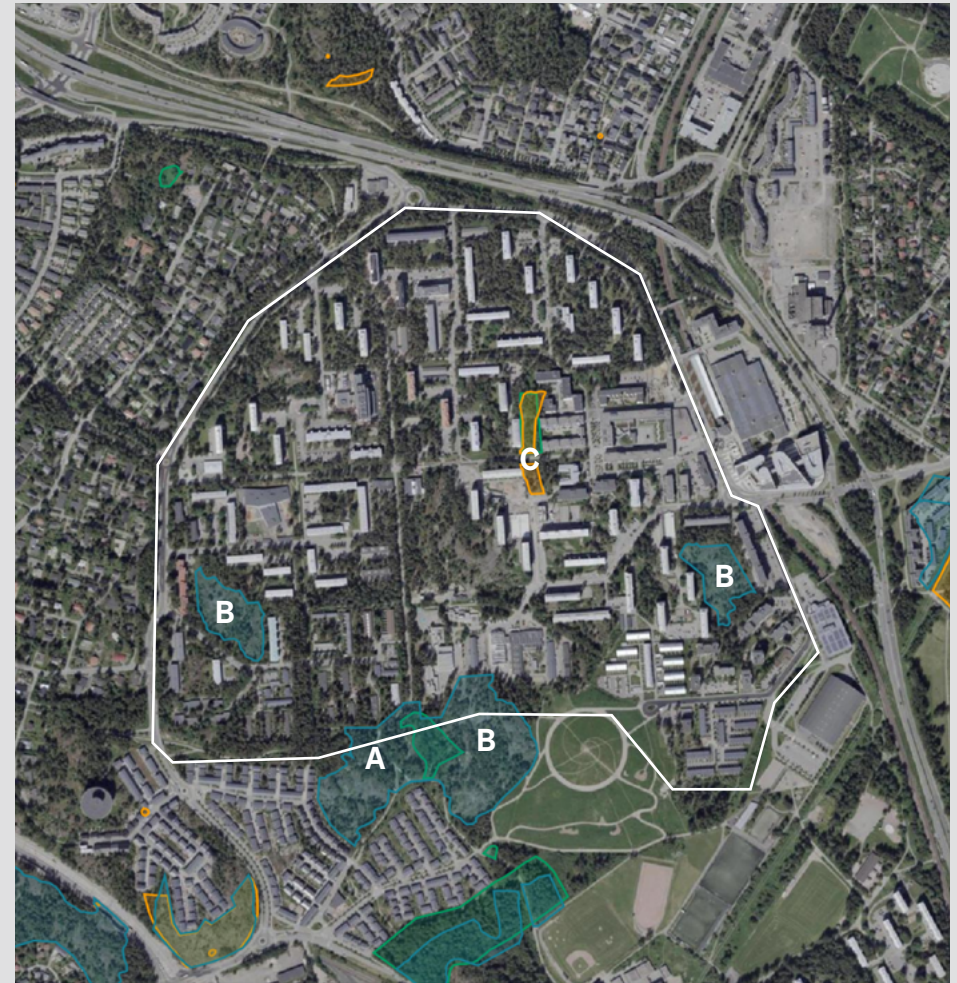
Arvoluokka: I, hyvin arvokas.

Kuvaus: Pieni harjumuodostuma kerrostalojen välissä, jolla kasvaa runsaasti Helsingissä äärimmäisen uhanalaista kanervisaraa ainoalla lähellä luonnontilaa säilyneellä paikallaan Helsingissä. Lajin lähimmät esiintymät sijaitsevat Nurmijärvellä, Hyvinkäällä ja Vihdissä, joten tämä esiintymä on hyvin erillinen ja kasvimaantieteellisestikin tärkeä.

Ylläpito: Harjanteelta tulee poistaa varovaisin menetelmin kuusia ja lehtipuiden alkuja, jotta ympäristö pysyisi valoisan harjumaisena. Eteläisimpien kanervisaramättäiden leikkaaminen nurmikkoa hoidettaessa tulee lopettaa. Harjannetta ei tule käyttää rakennustarpeiden varastointiin.

Lähteet

Helsingin karttapalvelu

Myllypuron arvokkaat luontoalueet. Lähde: Helsingin karttapalvelu

Metsäiset alueet

"Metsäisen ja luonnollisen yleisilmeen säilyttäminen Myllypuron alueella on erittäin tärkeää alkuperäisen asuinalueen hengen ylläpitämiseksi myös tulevaisuudessa. Metsiä/metsiköitä uudistettaessa käytettävän lajiston tulee noudattaa alkuperäistä kasvillisuutta ja metsäalueilla pääpuulajina suositaan mäntyä. Kaupunkirakenteen sisällä lähivirkistysmetsiä hoidetaan avarina ja näkymät ympäristöön säilyttävinä, jolloin myös turvallisuuden tunne voimistuu. Turvallisuutta ylläpidetään raiteiden ympäristössä yksittäisten puiden poistolla ja pienpuuston hoidolla. Suojametsien hoidossa päätavoitteena on siisteys ja puuston kerroksellisuus, jotta suojaustavoite täyttyy."

Arvokohteet

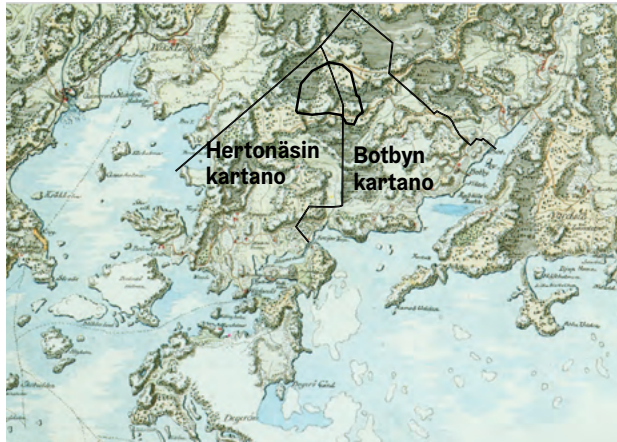
"Alueen luonnon arvokohteet, muun muassa metsäalueet, kasvillisuuskohteet ja geologisesti tai geomorfologisesti arvokkaat kohteet, jätetään pääasiassa hoidon ulkopuolelle kuitenkin niin, että niiden säilymisedellytykset täyttyvät. Arvokohteet jätetään täydennysrakentamisen ja muun rakentamisen ulkopuolelle."

Lähde: Helsingin kaupunki 2015. ALUEKORTTI. YLEISET ALUEET, MYLLYPURON KESKUSTA. Myllypuron, Puotinharjun ja Roihupellon aluesuunnitelma, Myllypuron keskusta. Rakennusvirasto.

1.6 Kulttuurimaiseman kehitys

Botbyn ja Herttoniemen kartat

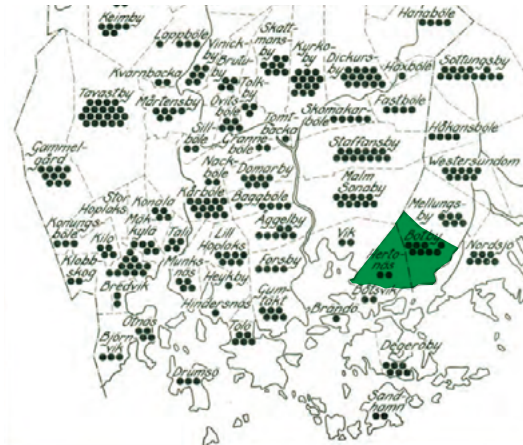

Myllypuron nykyisen asuinalueen sijainti ja tilarajaus on merkitty vuoden 1776 Kuninkaankartaston karttaotteeseen. Karttaan on lisätty Botbyn (Vartiokylä) ja Herttonäsin (Herttoniemen) kartanoiden aluerajat tiluskarttojen perusteella piirrettyinä. Kartta: Kuninkaankartasto

Myllypuron alue kuului ennen Helsingin alueliitosta suurimmaksi osaksi Botbyn eli Puotilan kartanon alueisiin, ja länsi-lounaisreunaltaan Herttoniemen Säterin alueisiin.

Myllypuron alue sijoittuu Porvarinlahden (nyk. Ramsinsalmen) kulttuurimaisemaa rajaavalle metsäiselle kallionselänteelle, jonka ympärillä on viljelysalueita. Alue on metsäistä ja vaikeakulkuista vyöhykettä. Ympäröivillä alavilla alueilla on viljelyksiä ja kartanoita, jotka sijoittuvat rannoille.

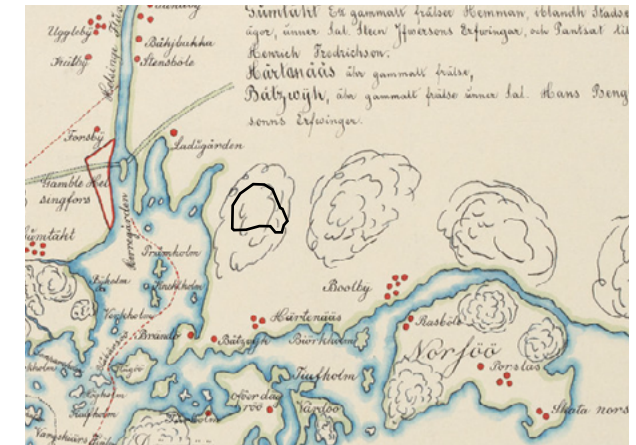
1558

Vuoden 1558 Helsingin pitäjän kylät ja savuluvut -kartta teoksesta Kuisma, 1990, S. 51) Kartalle on korostettu Herttoniemen (Herttonäs ja Vartiokylän (Botby) kartanoiden alueet vihreällä.

Herttoniemen (Herttonäs) ja Vartiokylä (Botby) kylät on merkitty vuoden 1558 Helsingin pitäjän kylät ja savuluvut -karttaan. Vartiokylä oli tuolloin Herttoniemeä suurempi kylä.

1650

Selvitysalueen sijainti Helsingin ympäristöä esittävässä kartassa noin 1650-luvulta. Myllypuron sijainti on merkitty mustalla rajauksella. Kartta: Topografinen kartta (kopio, originaali Ruotsi Riksarkivet) Helsingistä ympäristöineen noin 1650, Hansson, Hans, alkuperäisen kuvan tekijä; Oxehufwud, O. A., jäljentäjä 1888, HKM.

1650-luvun kartassa näkyy, että asutus oli keskittynyt viljaville laaksoalueille merenrantaan ja Myllypuron alueelle on merkitty ainoastaan mäkiäluetta. Alue on todennäköisesti ollut vaikeakulkuista metsää.

Kartasta löytyy Herttoniemen rälssikylä ja Botby (eli Vartiokylä) sekä esimerkiksi Kulosaari, Malmi, Pakila ja Rastila. Viikin peltoalueet on kuvattu kartassa vielä merenpohjana.

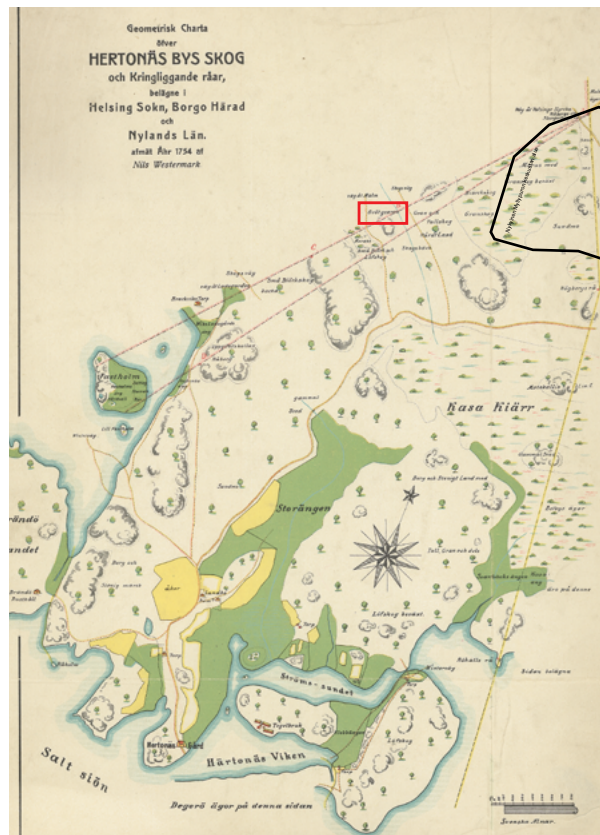
Mylly ja Kvarnbäcken

Kartassa vuodelta 1754 näkyy mm. Gröt Qvarn -niminen mylly Herttoniemen ja Viikin maiden rajalla sekä puro, joka on virrannut Kasa Kjärr -nimiseltä suolta pohjoiseen kohti Viikin kartanon maita Myllypuron nykyisen alueen etelä- ja itäpuolella. Herttoniemen kartanon alueita esittävässä kartassa vuodelta 1905 (kuva sivulla 23) näkyy myös Kvarnbäck-torp, joka näyttää sijainneen nykyisen Länsi-Herttoniemen puolella. Myllypuro on ruotsiksi Kvarnbäck. Kvarnbäck-torp mainitaan ensimmäisen kerran veroluettelossa 1886.¹ Torppa on merkitty lähelle edellisen sivun vuoden 1754 kartalle merkittyä myllyä, ja Myllyä ei ole merkitty enää vuoden 1904 karttaan.

Selvitysalueen länsiosien alueraja on lisätty karttaan mustalla rajauksella. Suurin osa Myllypuron alueesta on sijoittunut Botbyn kartanon entisille maille. Vuoden 1754 säterin metsäkartan merkinnöissä lukee, että Myllypuron alueella on ollut soista umpeenkasvanutta metsää, hietakangasta sekä kallioita. Alueelle ei ole merkitty rakennuksia.

¹ Uutta Helsinkiä -sivusto. Myllypuron historia. <<https://www.uuttahelsinki.fi/fi/myllypuro/asuminen/historia>>, viitattu 16.6.2022

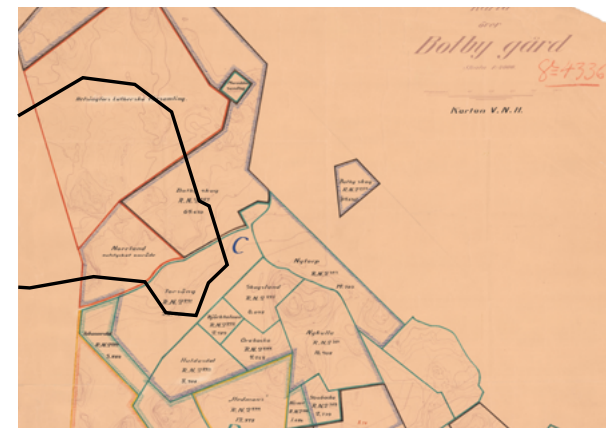
1754

Selvitysalue merkittynä Herttoniemen säterin metsäkarttaan vuodelta 1754. Kartalta löytyy Gröt Qvarn -niminen mylly joka on korostettu punaisella.

Kartta: Geometrisk Charta över Herttonäs Bys skog och Kringliggande Rådar 1754 /HKA, finna.

1904

Ote Bottbyn kartanon tiluskartasta vuodelta 1904. Kartalle on merkitty selvitysalueen rajausta mustalla. Suuri osa nykyisen Myllypuron keskustan alueesta on kuulunut Helsingin luterilaiselle seurakunnalle. Kartta: Karta över Bottby gård. /HKA, finna.

Toteutumaton hautausmaa

Selvitysalueen pohjoisosassa on Botbyn kartanon 1905 tiluskartassa merkitty kuuluvan Helsingin luterilaiselle seurakunnalle. Nykyisen Myllypuron pohjoisosassa oli ensin suunniteltu rakennettavaksi hautausmaa. Hautausmaa näkyy vielä vuoden 1961 kiinteistökartassa nimellä Bottbyn hautausmaa. Tietävästi kyseinen hautausmaa ei toteutunut. Vuoden 1962 asemakaavassa hautausmaa on sijoitettu Myllypuron pohjoispuolelle, mikä on vaitinut yleiskaavan muutoksia. Botbyn kartanon historian yhteydessä löytyy mainintoja, että Botbyn kartanon maat olisivat jatkuneet nykyisen Malmin hautausmaan rajalle, mutta luultavasti kyseessä on tulkintavirhe, joka johtuu tästä toteutumattomasta hautausmaan tilanvarauksesta.

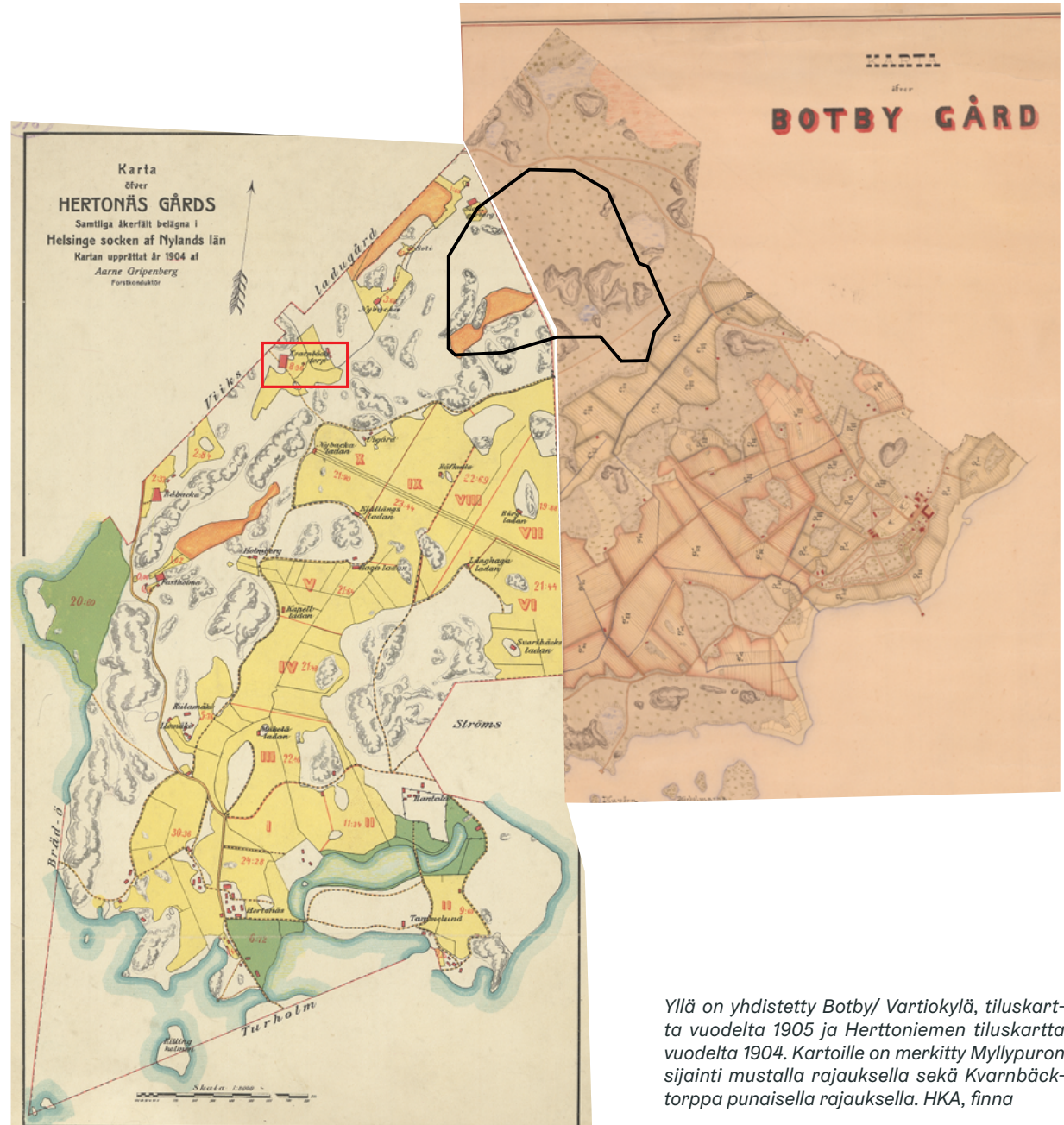
Myllypuron asutus

Selvitysalueen ensimmäiset asukkaat olivat 1800-luvun lopussa Herttoniemen kartanon torppareita. Myllypuron länsipuolen pientaloalueelle sijoittui kolme torppaa: Nybacka, Soli ja Slagerberg.²

Botbyn kartanon puolella selvitysalueella ei ole asutusta. Lähin asutus näyttää keskittyneen laakso-alueella sijaitsevien viljelypalstojen eteläpuolelle.

Botbyn kartassa selvitysalueen itäreunalla näkyy vesistöalue. Myllypuron alueella sijaitsi lähde "nummen itäreunalla". Lähde tuhoutui Kehä I:n rakentamisen yhteydessä.² Myös nykyisen Liikuntamyllyn, alun perin Paragonin teollisuusalueen, alle jäi kaikkiaan kolme lähettä.² Myös Myllypuron peruskoulu Ylätalon kohdalla näyttää olleen pieni lampi.

² <https://www.uuttahelsinki.fi/fi/myllypuro/asuminen/historia>

Yllä on yhdistetty Botby/ Vartiokylä, tiluskartta vuodelta 1905 ja Herttoniemen tiluskartta vuodelta 1904. Kartoille on merkitty Myllypuron sijainti mustalla rajauksella sekä Kvarnbäcktorppa punaisella rajauksella. HKA, finna

Kartanoiden historia lyhyesti

HERTTONIEMEN KARTANO:

Asutus tuli varhain Herttoniemen korkeille metsäselän-teille, joiden välissä merestä syntyi maankohoamisen seurauksena vähitellen viljavia pelto- ja hakamaita.¹

Herttoniemen kylässä sijaitsi Helsingin vanhin keskiaikainen asutus. Herttonäsin kylästä on ensimmäisiä asiakirjatietoja vuodelta 1405.²

Herttoniemen kartanon historia ulottuu uuden ajan eli 1600–1700 lukujen vaihteeseen, jolloin Herttoniemen alueella sijainneesta viidestä talosta muodostettiin rälssi-säteri.³

Herttoniemen kartano alkoi 1870-luvulla vuokrata huvilatontteja rannoiltaan. Laaja huvila-asutus leimasi Herttoniemeä 1900-luvun alkuvuosikymmeninä.

1800-luvulla Herttoniemen kartanon osti Karl Bergbom, jonka poika John Bergbom oli kartanon omistaja vuoteen 1919 asti, jolloin punakaartilaiset tunkeutuivat päärakennukseen ja ampuivat hänet kuoliaaksi.

Kartanon osti yhdistys Svenska Odlingens Vänner i Helsingfors, ja Bergbomien toiveesta kartanossa aloitettiin museotoiminta 1920-luvulla.³

Helsinkiin tehtiin suuri alueliitos vuonna 1946, ja myös Herttoniemen niemi liitettiin Helsinkiin.¹

Herttoniemen kartanon maista muodostetun maayhtiön mukana tuli 646 hehtaaria maata sekä 163 hehtaarin vesialue. Kartanorakennus puistoineen jäi kaupan ulkopuolelle.

Herttuaniemen liitosalueeseen kuului kartanon maiden ohella Brändön tila ja Puodinkylä.⁴

¹ <https://herttoniemi.fi/herttoniemen-historiasta-ja-kulttuurista/>

² <https://herttoniemi.fi/herttoniemen-historiapolku-keskiaika/>

³ <https://issuu.com/herttoniemiseura/docs/herttoniemelainen2019/s/10882482>

⁴ <https://herttoniemi.fi/herttuaniemi-liittyi-helsinkiin-70-vuotta-suuresta-alueliitoksesta/>

BOTBYN KARTANO:

Botbyn kartanon maille perustetun alueen nimi Puodinkylä on vuodelta 1917 ja nimi Vartiokylä vuodelta 1945.⁵

Vartiokylän alueella on ollut asutusta kivikaudesta lähtien. Dommarsin, Klåvusin ja Råånsin ratsutiloista muodostettiin 1700-luvulla Botbyn kartano. Omistajat tunnetaan 1540-luvulta lähtien. Botbyn kartanon kukoistuskausi ajoittuu 1750–1850-luvuille. Kartano kohosi yhdeksi Helsingin pitäjän merkittävimmistä maanviljelystiloista, jossa harjoitettiin myös karjanhoitoa.⁶

Vuonna 1917 Botbyn kartano myytiin osakeyhtiölle, Botby gods Aktiebolagille. Kartanon tilukset olivat tällöin 573 hehtaarin laajuiset.⁶

1920-luvulla kartanon ranta-alueet jettiin huvilatonteiksi. Yhtiö suunnitteli alueelle yksityistä Helsingin ja Porvoon välistä rautatietä samoin kuin Vuosaareen sijoitettavaa suurta kylpylaitosta. Botby gods AB hallitsi tilaa vuoteen 1931 asti. Tila siirtyi Ab Botby-yhtiölle vuosiksi 1931–33.⁶

Helsingin kaupunki hankki Botbyn kartanon maat omistukseensa osittain jo vuonna 1927 ja lopullisesti vuonna 1933. Ilmeisesti vielä 1920-luvun lopulla ja 1930-luvun alkupuolella kartanon maita viljeltiin ja karjanhoito tilalla jatkui.⁶

Päärakennuksessa toimi kansakoulu 1940-luvulla, ja siitä lähtien rakennus on ollut vaihtelevassa käytössä. Nykyisin kartanon päärakennuksessa toimii ravintola.⁶

Puotilan asuinalue rakennettiin 1960-luvun alussa Botbyn kartanon maille. Rakennushankkeen takana oli Asuntosäästäjät ry.⁶

⁵ <https://kaupunginosat.fi/vartiokyla/puotilan-historiaa/>

⁶ https://www.hel.fi/hel2/hkr/julkaisut/2007/puotilan_kartano_2007_15.pdf

Vanha rakennus Alakiventien päästä vuonna 1971 tai 1972. Valokuvaaja: Vainio S.

Lähde: Helsingin kaupungin kuvaseelaamo

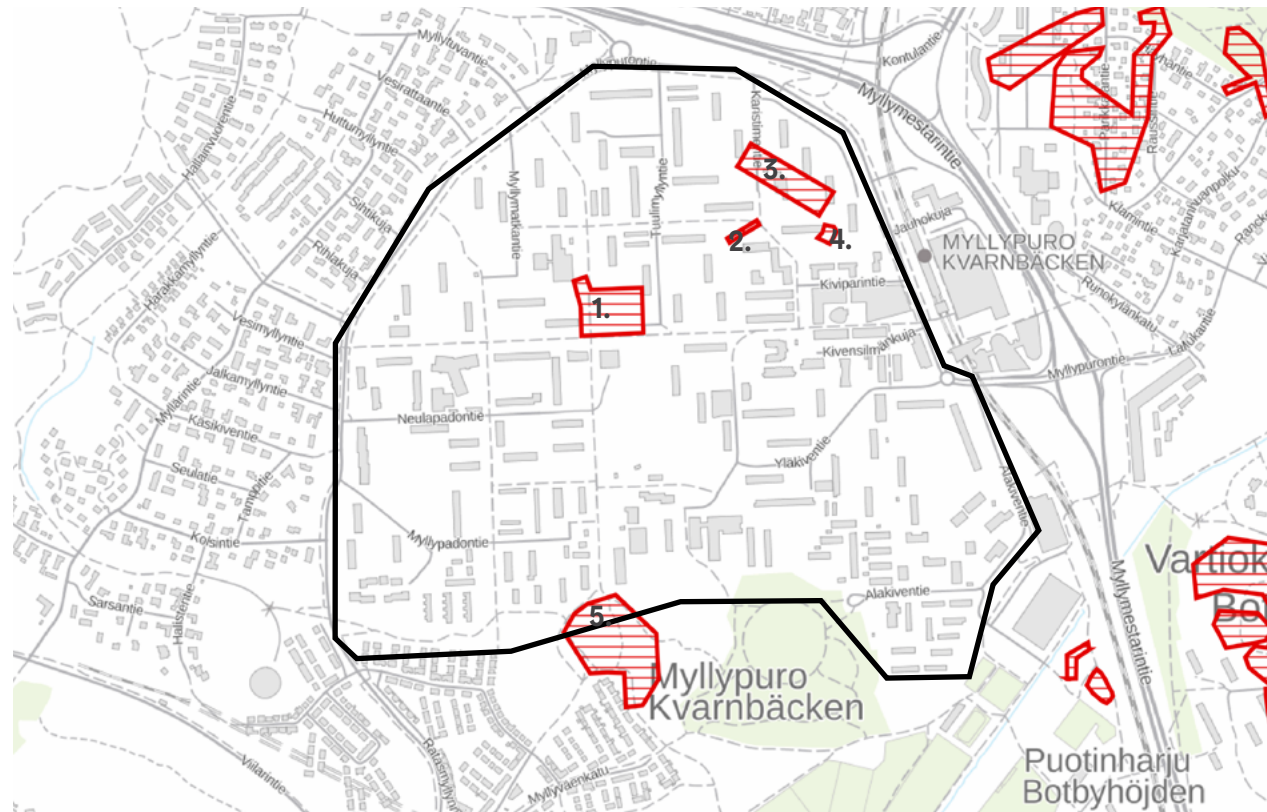
Valokuva Alakiventie 8 kohdalta kohti Myllypuron uutta asuin-alueetta vuodelta 1971. Taustalla näkyvät vastavalmistuneet tornitalot. Valokuvaaja: Vainio S.

Lähde: Helsingin kaupungin kuvaseelaamo

Muinaisjäännökset

Myllypurossa on muinajäännöksiä, jotka ovat ensimmäisen maailmansodan aikaisia puolustusvarustuksia: linnoitusrakenteita, tykkiasemia ja tykkiteitä.

Venäläiset vahvistivat maalinnoitusketjua Helsingin maalauskunnassa ja Espoossa ensimmäisen maailmansodan aikaan. Linnoitustöiden kakkosvaiheessa vuosina 1915–17 rakennettiin myös Myllypurossa sijaitsevat linnoitukset.

Lähteet:
Museoviraston palveluikkuna <<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna>>

1. Tukikohta VI:12 (Myllypuro)

Mahdollinen ensimmäisen maailmansodan aikainen maajoitus- ja/tai huoltoalue.

Kohde sijaitsee Orpaanportaan Myllynsiiven kevyenliikenteen väylien risteyksessä. Rakennukset näkyvät varuskuntakartassa 1935 lisämerkinnällä ”raunio” ja myös vuonna 1962 vahvistetun asemakaavan pohjakartassa. Kohdalla on sijainnut myös linnoittamisen yhteydessä rakennettujen yhdysteiden risteys.

2. Tukikohta VI: tykkiteit (Karistimentie)

Tukikohta VI alueella on säilynyt tykkiteiosuus Karistimentien eteläpuolella pienessä puistikossa.

Tieosuus on pituudeltaan noin 30 metriä. Tie on pinnaltaan mukulakivettyä ja osittain tuhoutunut.

3. Tykkipatteri BB9 (Myllypuro)

Ensimmäisen maailmansodan aikainen neljän tykin tykkipatteri.

Rakennusajankohta 1915. Kohde sijaitsee kerrostalojen pihamaalla Kiviparantie 3–5:ssä. Kohteesta erottuu maan pinnalle ainoastaan maavalli. Kyseessä on ilmeisesti patterin eteläpää. Pohjoispää on jäänyt kerrostalon ja sen pihamaan alle. Maan alla saattaa olla säilyneitä rakenteita.

4. Tukikohta VI:10 (Myllypuro)

Ensimmäisen maailmansodan aikainen puolustusasema. Rakennusajankohta 1915–1918. Kohde sijaitsee Kiviparantie 3–5 kohdalla kerrostalojen pihamaalla. Kohteesta on jäljellä enää maaton kumpare kallon seinustalla.

5. Tykkipatteri 65 (Myllypuro)

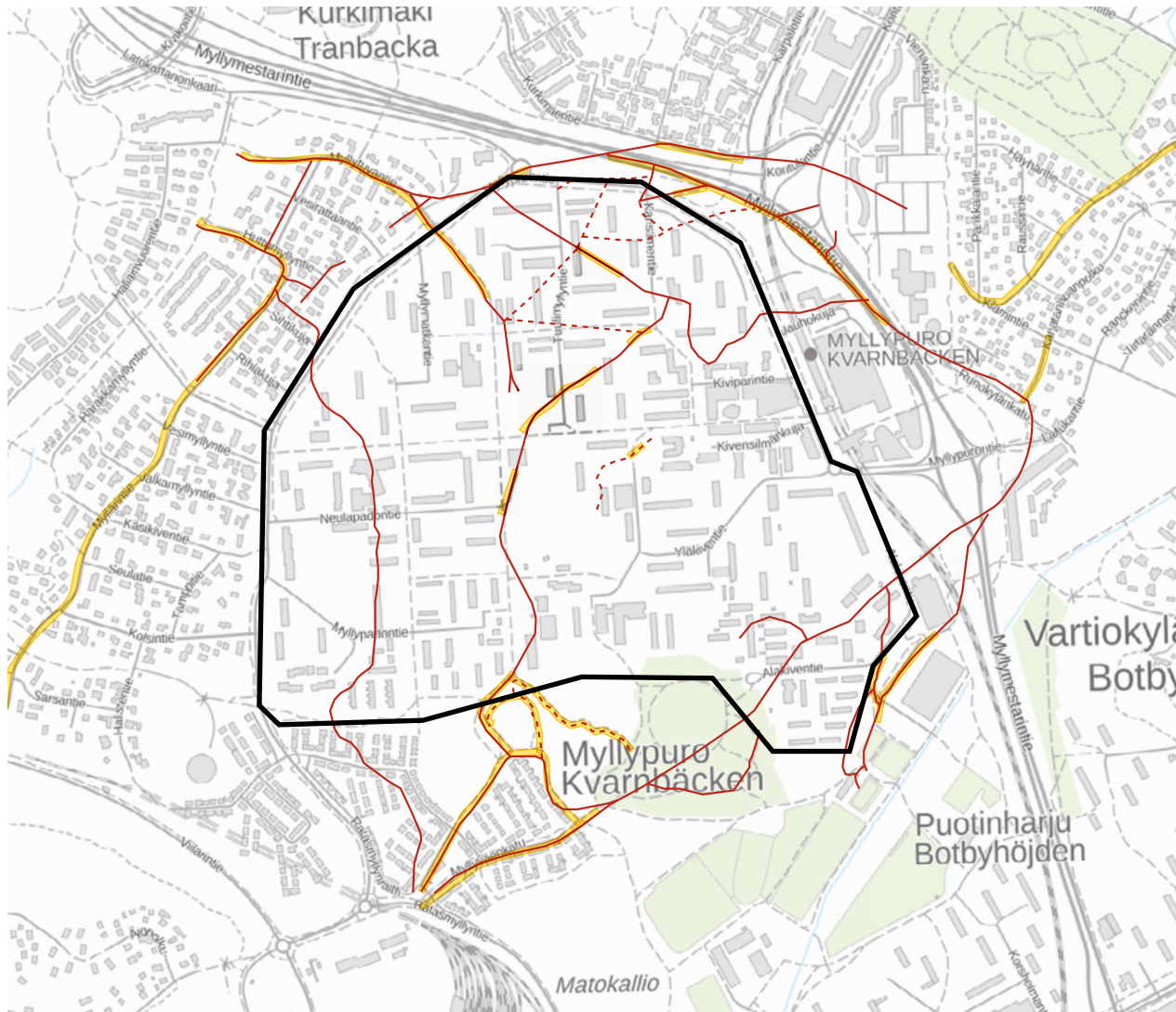
Ensimmäisen maailmansodan aikainen neljän tykin tykkipatteri. Rakennusajankohta 1915.

Kohde sijaitsee Myllypuron urheilupuistossa, Myllynsiipin kevyenliikenteen väylän eteläpäässä.

Lähteet:
Uutta Helsinkiä, Myllypuro. 2018. <<https://www.uuttahelsinki.fi/fi/myllypuro/asuminen/historia>>, viitattu 16.6.2022

Muinajäännösten tiedot: Museoviraston palveluikkuna <<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna>>

Vanhat reitit

Myllypuron nykyinen tiestö ei suurimmalta osin noudata alueella aiemmin olleita teitä tai polkuja. Alueen nykyisessä polkuverkostossa on kuitenkin jonkin verran yhteneväisyyttä vanhaan reititön kanssa; nykyisissä puistoreiteissä, ja pihojen reiteissä näkyy vanhoja polkulinjauksia. Esimerkiksi kirkolle johtava reitti Myllynsiiven puolella mukailee vanhaa tielinjaa, ja Myllynsiiven Myllypurontielle johtava pääte mukailee vanhaa maantietä.

SELITTEET

- vanhat tiet
- - - vanhat polut
- alueet, joissa nykyinen reitistö mukailee vanhoja teitä tai polkuja

Myllypuron vanhat ja säilyneet reitit merkittynä kartalle. Vanhojen reittien linjaukset piirretty vanhojen ilmakuvien perusteella. Kartan tiedot: Helsingin karttapalvelu. Tastakartta: Museovirasto, Museoverkko.fi

2. Rakennettu ympäristö

2.1 Kaupunkirakenne

Kaupunkirakenne muodostuu rakennusten horisontaali- ja vertikaalilinjojen sekä viheralueiden vuoropuhelusta. Seuraavaksi arvioidaan Myllypuron kaupunkirakenteen ominaispiirteitä alueen alkuperäisessä asemakaavassa sekä niiden säilyneisyyttä.

Kaupunkirakenne 1962

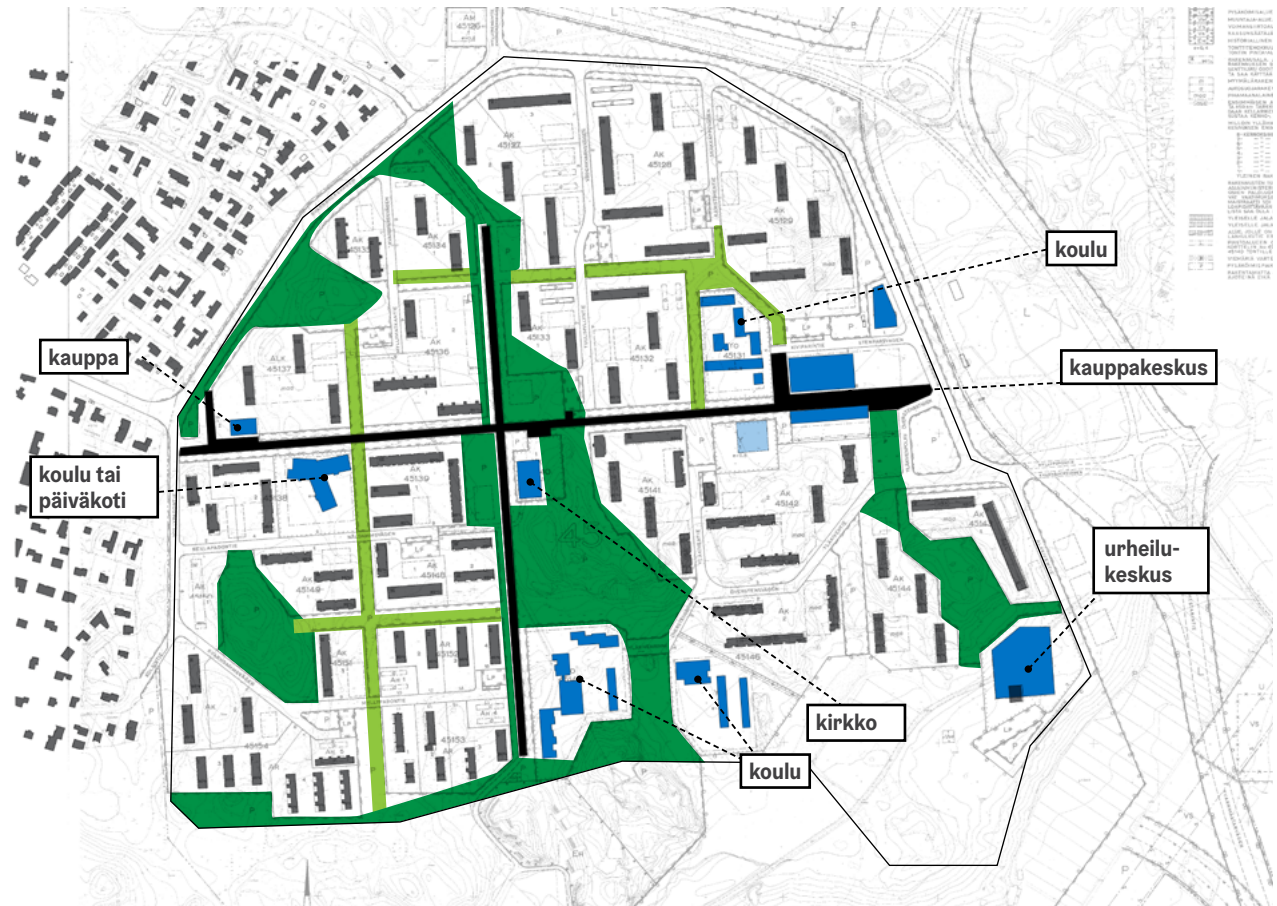
Alkuperäisessä asemakaavassa alueen kaupunkirakenteen keskiössä on kävelyakseli, jonka varrelle sijoittuvat alueen palvelut. Rakennukset sijaitsevat kävelyakselien varrella suorakulmaisessa koordinaatistossa. Kävelyakseleiden näkymälinjat ovat pitkiä, suorja ja vehreitä.

Asemakaava-alueen keskellä viheralue halkaisee kokonaisuuden ja muodostaa alueen keskeisen viheryhteyden. Asuntorakentaminen kehystää viheraluetta.

Julkiset rakennukset asettuivat viheralueiden keskelle ja julkiselta rakennukselta toiselle johtaa yleensä viheryhteys. Kauppakeskuksen lähellä on palveluiden tiivistymä ja koulupalveluiden alue, jolta on yhteys viheraluetta pitkin alueen kaakkoiskulman urheilualueelle.

Kuvissa oikealla näkyy Myllypuron alkuperäinen ostoskeskus kuvattuna vuonna 1990 (vasemmanpuoleinen kuva) sekä Neulapadontien kansakoulu vuonna 1965. Julkisten rakennusten kerroskorkeus on ollut matalaa ja mittakaava pieni verrattuna asuinrakennuksiin.

Lähteet: Myllypuron ostoskeskus: Valokuvaaja Jan Alanko, HKM. Neulapadontien kansakoulu: Valokuvaaja Constantin Grünberg, HKM

SELITTEET

- julkiset rakennukset
- terveyskeskus, palvelukoti tai muu puolijulkisen tila
- keskeinen kävelyakseli
- vihersormi
- viheralue

Kaupunkirakenne 2022

Kävelyakseli on säilynyt alueen tärkeimpänä viheryhteytenä. Viherakseleiden raitinäkymät ovat säilyneet pitkinä, ja vehreinä. Alueen palvelut sijoittuvat edelleen kävelyakselin varrelle. Palveluiden painopiste on painottunut metron ympäristöön Orpaanportaan itäpäässä. Asuminen kehystää Myllypuron halkaisevaa viheraluetta. Alueen uudet palvelut, kuten terveyskeskus ja uusi päiväkotikoulu on sijoitettu Myllynsiiven ja Orpaanportaan varrelle alkuperäisen periaatteen mukaisesti. Rakennukset on rakennettu pääosin alkuperäisen suunnitelman suorakulmaisen koordinaatiston mukaan.

Julkiset rakennukset asettuvat yhä pääosin viheralueiden keskelle. Päiväkotikoulualueen laajentuminen on katkaissut alueen läpäisevän vihersormen.

Viheryhteys ostoskeskukselta urheilualueelle ei ole toteutunut, koska urheilukeskus rakennettiin alkuperäisen kaavan osoittaman paikan pohjoispuolelle, ja urheilukeskuksen alkuperäiselle paikalle on rakennettu asuinalue.

SELITTEET

- julkiset rakennukset
- terveyskeskus, palvelukoti tai muu puolijulkinen tila
- keskeinen kävelyakseli
- vihersormi
- viheralue

Tilarakenne

Kasvillisuus on yleisin tilaa rajaava elementti Myllypurossa. Rakennetut pinnat rajaavat tilaa lähinnä metroaseman ympäristössä sekä Yläkiventien ja Yläkivenrinteen alueella.

Myllypuro jakautuu kävelyakseleiden erottamiin korttelineljänneksiin, jotka eroavat toisistaan erityisesti ulkotilojen luonteessa. Lounainen neljännes on näistä vehrein ja puutarhamaisin, kaakkoinen karuin ja kallioisin. Koillisessa neljänneksessä ympäristöä leimaa korkean puuston ja korkeiden rakennusten muodostama yhteispeli, ja luoteisessa neljänneksessä yhdistyy metsäiset pihat ja avoimet katutilat.

Kasvillisuuden jäsentämä tilarakenne

SELITTEET

- avoin maisematila
- puoliavoin, osin sulkeutunut
- sulkeutunut
- korkeaan kallioon tai maastonmuotoon rajautuva tila
- rakennettuun seinään rajautuva tila
- näkymä
- laaja näkymä
- maamerkki

2.2 Viheralueiden kehitys

UUODEN 1962 ASEMAKAAVAN MUKAISET VIHERALUEET

Viheralueet vuoden 1962 asemakaavassa

Vuoden 1962 asemakaavassa viheralueet muodostavat verkoston, joka liittii tonttien vehreät pihat toisiinsa kokonaisuudeksi. Viherrakenteen pääteemat ovat muodostaneet jalankulkuakselit, metsäiset selännepuistot sekä vehreät, puustoiset pihat.

Alueen läpi on kulkenut vihersormi, joka liitti Myllypuron viheralueet osaksi suurempia viheralueita. Vihersormi alkupiste sijaitti Myllynsiiven pohjoisessa

pääteessä ja kulki Myllypuron keskialueella sijaitsevan kalliometsän ja Kallioleikkipuiston kautta ylittäen Myllypuron korkeimman kohdan ja jatkuen koulukeskittymän läpi Korkeakallionpuistoon. Sieltä vihersormi on liittynyt Viikki-Kivikon vihersormeen.

UUODEN 2022 ASEMAKAAVAN MUKAISET VIHERALUEET

Viheralueet vuoden 2022 asemakaavassa

Myllypuron alkuperäisen asemakaavan viherrakenteen pääteemat ovat toteutuneet ja säilyneet nykypäivään pääosin hyvin. Suurimpia muutoksia on tapahtunut Orpanportaan kävelytien ympäristössä, koulukeskittymän alueella sekä Myllykylän alueella. Kallioselänteiden viheralueet ovat pääosin säilyneet hyvin.

UUODEN 1962 ASEMAKAAVAN JÄLKEEN KADONNEET VIHERALUEET

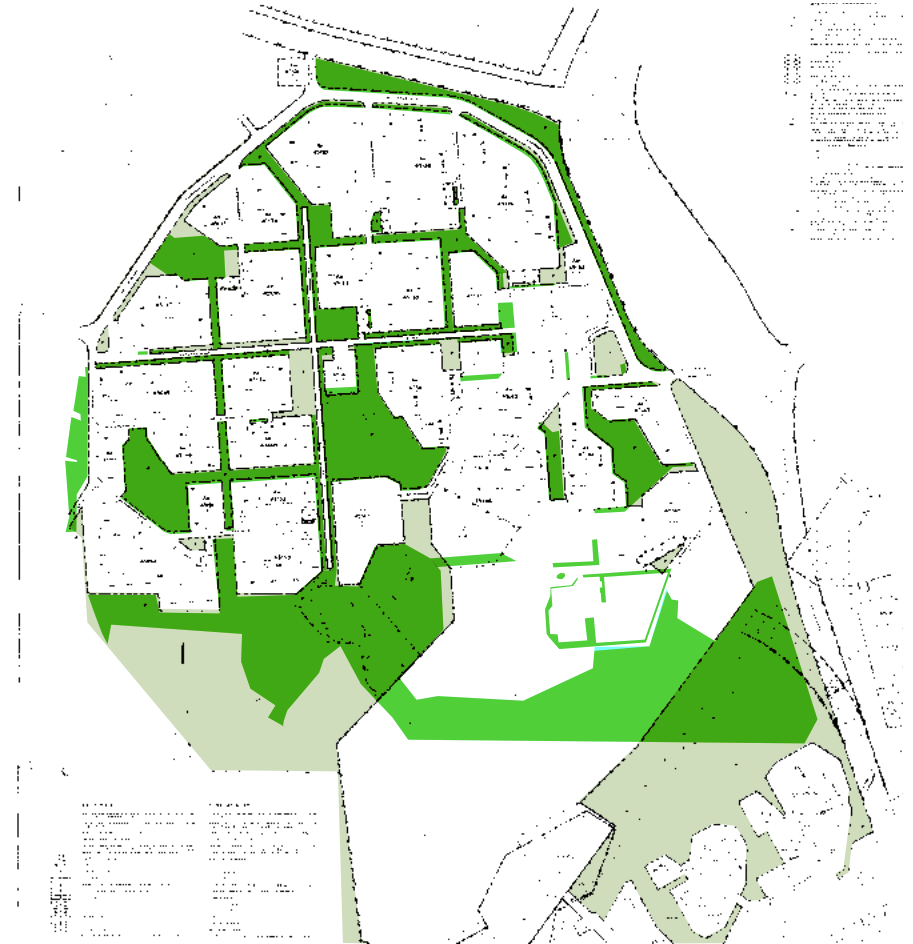

Viherrakenteesta hävinneet alueet

Alueen kadonneet viheralueet sijaitsevat erityisesti Orpaanportaan varrella, kouluvyöhykkeellä sekä Myllypuron ostoskeskuksen ympäristössä.

Orpaanporrasta reunustava vihervyöhyke on paikoin kadonnut. Myllynsiiven keskivaiheen puistoalue on kadonnut, minkä seurauksena kävelyakseleiden keskikohdassa vehreys on vähentynyt. Kouluakselin läpi kulkeva vihersormi on katkennut koulualueen laajentumisen seurauksena. Myllypuron ostoskeskuksen ympäristöstä on hävinnyt puistoalueita.

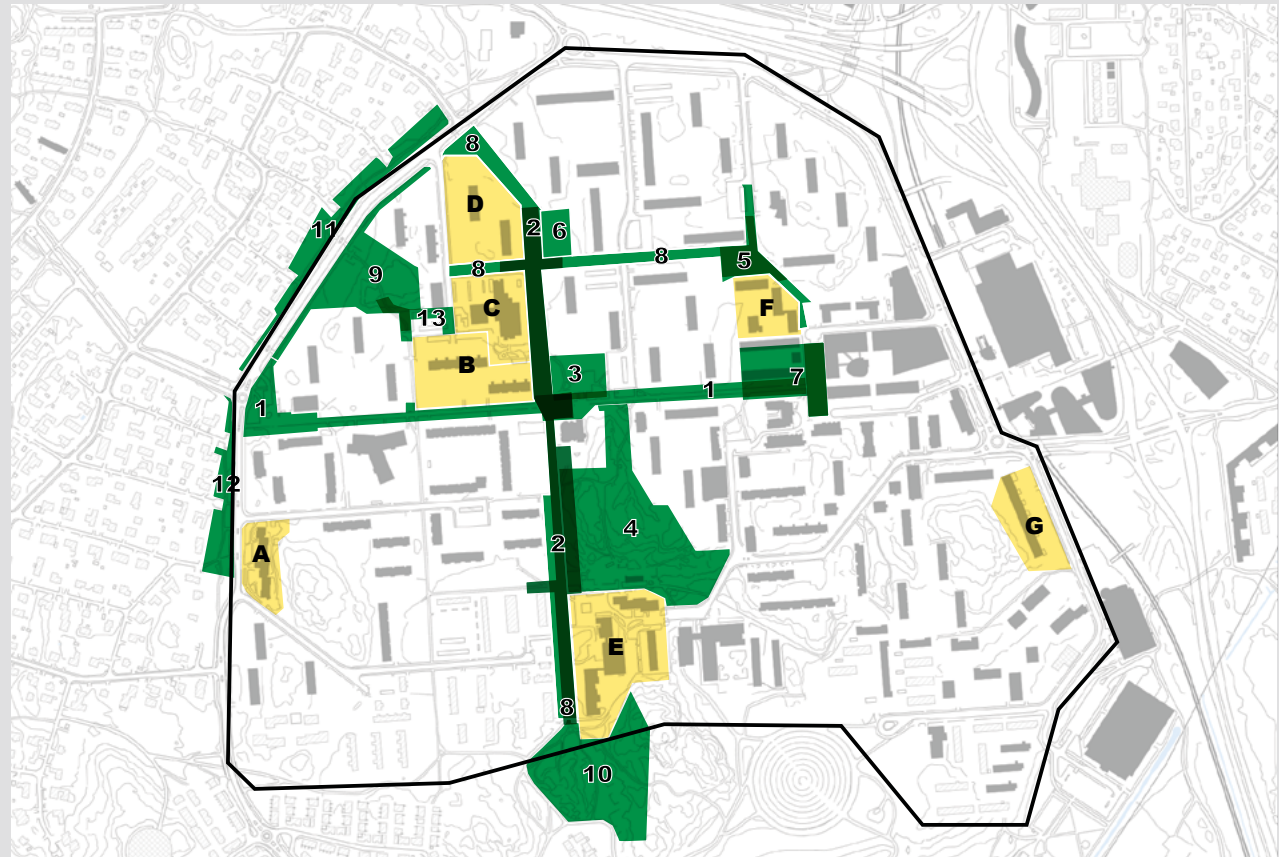
ALKUPERÄISET, NYKYISET, KADONNEET JA SÄILYNEET VIHERALUEET

- vuoden 2022 asemakaavan viheralueet
- vuoden 1962 asemakaavassa kaavoitetut, hävinneet viheralueet
- säilyneet, alkuperäiset viheralueet

Puistojen ja katualueiden suunnittelu

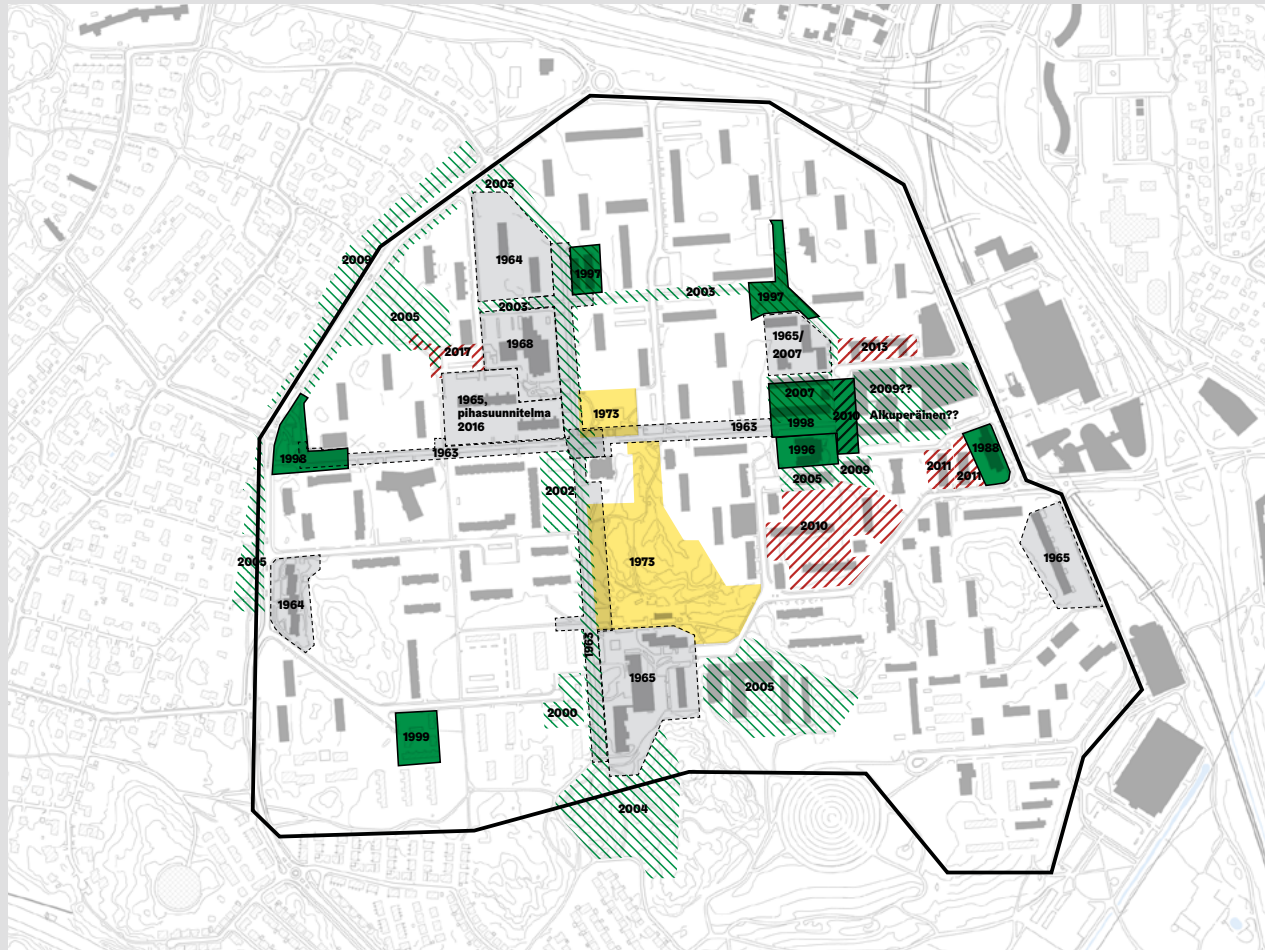
1. Orpaanporras, asemapiirros 1962, (Katupiirustus ja viemäri-suunnitelma), T. Santaniemi
-Päivitys: katuympäristösuunnitelma 1998, MA-arkkitehdit
2. Myllynsiiven asemapiirros 1962, Katupiirustus ja viemärisuunnitelma, T. Santaniemi
3. Orpaanportaan varren puistot, puistosuunnitelma 1973, Sirkka Liisa Sikiö
-Päivitys: Orpaanporras, ympäristönparantamissuunnitelma, 1991, Camilla Rosengren (MARK)
-Päivitys: Uusi suunnitelma 1998, MA arkkitehdit, Marja Mikola (MARK)
4. Kallioleikkipuisto, 1973, Sirkka Liisa Sikiö
-Päivitys: 1997, T:mi Puisto- ja pihasuunnittelu Terttu Hilli (Pohjoisosan leikkipaikka muutettu kuntoilupaikaksi)
-Päivitys: 2013, Vireo Oy
5. Karistimentien puistoraitit, yleisuunnitelma 1997, J. Huomanen (ei toteutunut)
6. Myllynsiiven puistikko, 1997, J. Huomanen
7. Myllypuron Ostoskeskuksen länsipuolinen puisto, 1998, MA-Arkkitehdit
-Päivitys: Myllypuron keskuksen puistot, 2010, Studio Terra Oy /Juha Kanerva (nykyinen suunnitelma)
8. Myllynsiiven puistikot, Yleisuunnitelma, 2003, Jaakko Pöyry infra
9. Myllynsiiven koira-aitaus, 2005, Näkymä Oy
10. Korkeakallio, puistosuunnitelma 2004, Studio Terra
11. Myllypurontien puistometsä, 2009, Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen, Eeva Byman (MARK)
12. Myllypadontien puistometsä, 2009, Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen, Eeva Byman (MARK)
13. Myllymatkantien käänköpaikka ja puistometsän puistoraitit, Puistosuunnitelma 2017 Formacad Oy / L. Jaakk
-Päivitys: Myllynsiiven puistometsä, asemapiirros 2019, Ramboll Finland Oy

Piha-alueiden suunnittelu 1960-luvulla

A. Myllypurontie 26, 1964, pihasuunnittelija A. Hietakangas	E. Yläkivenrinne 6, 1965, Myllypuron kansakoulu, pihasuunnittelija J.Malm
B. Myllymatkantie 6, 1965, pihasuunnittelija epäselvä -Päivitetty: pihasuunnitelma, 2016, arkkitehtitoimisto Küttner Ky	F. Myllypuron lastentarha, 1965, pihasuunnittelija J. Malm. Rakennus purettu.
C. Myllymatkantie 4: Myllypuron sairaskoti, 1968, pihasuunnittelija epäselvä	G. Alakiventien 3, 1965. As. Oy Alakiventie 3, pihasuunnittelija epäselvä
D. Myllymatkantie 1, 1964, Kiinteistö Oy Myllymatkantie 1, pihasuunnittelija epäselvä	

Alueen rakentuminen

Myllypuron keskeiset ulkotilat on rakennettu jo alueen ensimmäisinä vuosikymmeninä 1960- ja 1970-luvuilla.

Myllynsiipi, Orpaanporras ja Kalliopuiston leikkipuisto ovat alueen ensimmäisiä julkisten viheralueiden rakennuskohteita.

Julkiset asemakaavoitetut viheralueet

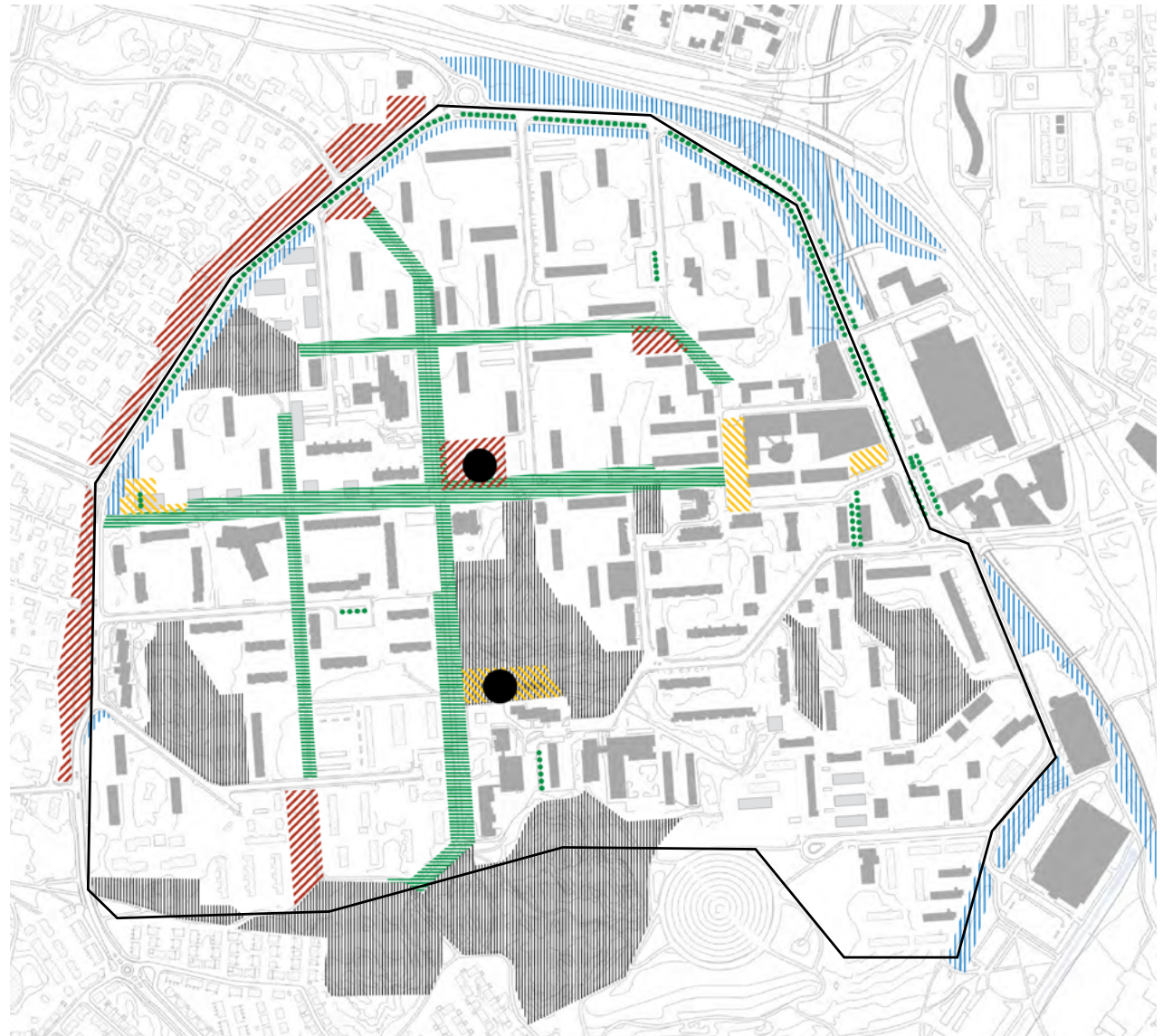
Kalliolakien selänteet muodostavat perustan selvitysalueen maisemalle. Väljästi maastoon asettuvien lamellitalojen väleihin jää puistoalueitten ohella laajoja pihvoja, jotka ovat usein ilmeeltään luonnollisia. Rakennettuja pintoja ja alueita ovat pääsääntöisesti pysäköintialueet.

Viheralueet voi jakaa viiteen päätyyppiin: lakialueiden kalliometsät, metsäiset puistot, puistokäytävät, suojametsät sekä rakennetut puistot ja aukiot. Alueella sijaitsee kaksi leikkipuistoa koulujen ja päiväkotien läheisyydessä. Myllypurontietä reunustaa koivurivi. Pienempinä puuriviaiheina alueella toistuvat vaahterapuurivit.

Myllypuro jakautuu neljään neljännekseen kahden tärkeimmän kävelyakselin, Myllysiiven ja Orpaanportaan mukaan. Näillä neljällä osa-alueella on havaittavissa erilaisia painotuksia viheralueiden päätyypeissä. Sivuilla 36–37 esitellään viheralueiden päätyypit tarkemmin. Sivuilla 39–51 analysoidaan Myllypuron osa-alueiden viherrakenne tarkemmin.

SELITTEET

- puistokäytävät
- rakennetut puistot ja aukiot
- metsäiset puistot
- suojametsät
- lakialueiden kalliometsät
- leikkipuisto tai leikkipaikka
- puurivi

Kaaviossa esitetty Myllypuron viheralueet tyyteltynä. Osa-aluejako on merkittynä kirjaimin.

Lakialueiden kalliometsät

Kallioiset selänteiden lakialueet on jätetty rakentamatta, ja ne muodostavat Myllypuron viheralueiden rungon.

Lakialueiden kalliometsien tyypillisiä piirteitä ovat:

- Sijainti maaston korkeimmilla kohdilla
- Kalliopaljastumat ja vaihtelevat maastonmuodot
- Tilarakenne avoin/ puoliavoin
- Yksittäispuita, pääasiassa mäntyjä, myös kelottuneita puita
- Luonnontilaista kasvillisuutta
- Reitteinä myös tallautuneita polkuja

Metsäiset puistot

Raittien varsilla ja päissä on tyypillisesti pienehköjä metsäisiä puistoja, jotka luovat vehreyttä raittinäkymiin.

Metsäisten puistojen tyypillisiä piirteitä ovat:

- Sijainti maaston notkoissa ja tasaisilla alueilla
- Runsas luonnonpuusto ja metsäkasvillisuus
- Korkea täysikasvuinen puusto
- Tilarakenne sulkeutunut/ puoliavoin
- Puina etenkin mäntyjä ja lehtipuita
- Reitteinä myös tallautuneita polkuja

Rakennetut puistot ja aukiot

Myllypurossa on monentyyppisiä pienehköjä aukioita.

Aukioille tyypillisiä piirteitä ovat:

- Paljon pinnoitteita, pinnat ovat yleensä kivettyjä
- Kasvillisuutta niukasti ja rajoitetuissa kasvualustoissa
- Aukoiden ilme pikemmin kivinen kuin vehreä, avointa tilaa rajaa vehreä kasvillisuus

Puistokäytävät

Myllypuron yhtenä tunnuspiirteinä on monet suorat puistokäytävät, joilta avautuu pitkiä puisten reunustamia näkymiä. Pääpuistoreittien keskeiset alueet ja solmukohtat ovat kivettyjä ja pienemmät puistokäytävät ovat kivituhkapintaisia.

Puistokäytävien tyypillisiä piirteitä ovat:

- Viivasuorat, tasaiset linjat maisemassa
- Korkea ja runsas reunustava puusto
- Mäntyvaltainen puusto
- Pitkät näkymät
- Vehreät näkymäpäätteet

Leikkipuistot tai leikkipaikat

Myllypuron leikkipuistoille ja leikkipaikoille tyypillisiä piirteitä ovat:

- Runsaasti luonnonelementtejä, kuten kiviä ja puita
- Vehreys läsnä joko puistossa tai sen ympäristössä

Suojametsät

Myllypuroa reunustaa metsäinen vyöhyke, joka luo sille selkeän metsäisen reunan. Suojametsien kasvillisuus on tyypillisesti rehevää luonnonkasvillisuutta. Ne luovat peitteisen rajan asuinalueen ja liikennealueiden välille.

Suojametsien tyypillisiä piirteitä ovat:

- Monilajinen luonnonkasvillisuus kenttäkerroksessa
- Runsas ja monilajinen puusto
- Usein painanne hulevesiä varten

Puurivit

Myllypurontietä reunustaa koivurivi, joka on ilmakuviin perusteella istutettu 1970-luvulla, eli se on ollut osa Myllypuron maisemaa alueen rakentamisesta asti. Asuinalueella on myös useita lyhyitä vaahterapuurivejä reunustamassa pysäköinti-alueita.

Myllypuron vaaleat lamellitalot ja kalliiset viheralueet vuonna 1971, kuvattuna lännestä pientaloalueen suunnalta. Taustalla Kontulaa. Kurkimäen alue on vielä rakentamaton metsää. Lähde: HKA, finna

Osa alue A ja B: Jalankulkuakselit

Myllypuron kaksi tärkeintä jalankulkuakselia, Orpaanporras ja Myllynsiipi, sisältyivät molemmat alueen ensimmäiseen asemakaavan. Myllynsiipi toteutettiin vuoden 1962 katusuunnitelman mukaan.

Akseleiden risteyskohtaan valmistui vuonna 1992 Myllypuron kirkko. Risteyskohdan aukio rakennettiin MA-arkkitehtien vuonna 1998 laatimien suunnitelmien mukaan suorakulmion muotoiseksi betonikiveytyksi aukioksi, jonka reunoilla on penkkejä, roska-astioita ja pensaistutuksia. Osa aukiosta on rajattu betonimuureilla maaston noustessa Kirkkopuiston suuntaan.

MA-arkkitehtien Orpaanportaalle määrittelemää detaljointia on jatkettu Myllynsiiven Jaakko Pöyry Infiran vuonna 2003 laatimissa suunnitelmissa, jonka mukaan Myllynsiiven nykyasu on toteutettu.

Orpaanportaan itäpäädyssä Ostoskeskuksen länsipuolella oli pitkään, vielä vuoteen 2005 asti puisto nykyisen Kiviparantie 6:n paikalla. Puistolle laadittiin suunnitelma MA-arkkitehtien toimesta vuonna 1998, mutta kyseinen suunnitelma jäi toteuttamatta. Tontti kaavoitettiin rakentamisen käyttöön vuonna 2004.

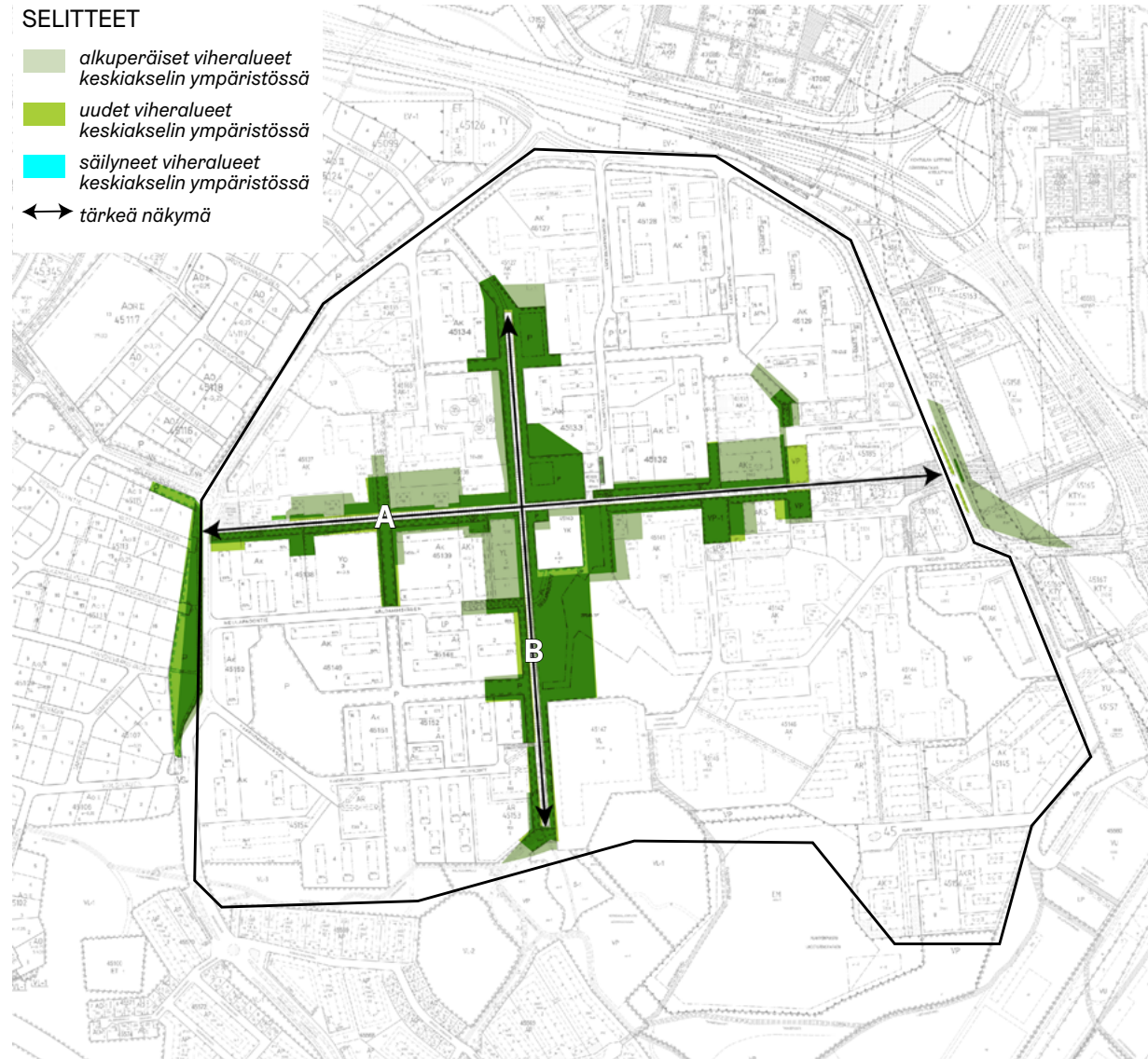
Julkisen ulkotilan tunnelmaan vaikuttavat rakennusten mittasuhteet suhteessa avoimeen ja puustoiseen ulkotilaan. Myös taivasnäkyvät vaikuttavat kaupunkitilan rytmiin. Myllypuron keskeisiä ulkotiloja ja niiden muutosta on arvioitu seuraavaksi kaupunkitilan mitoituksen ja rytmin muutoksen avulla.

Lähde: Helsingin karttapalvelu

REITEILLE NÄYTTÄYTYVÄ KAUPUNKIVIHREÄ JA SEN MUUTOS 1962-2022

SELITTEET

- alkuperäiset viheralueet keskiakselin ympäristössä
- uudet viheralueet keskiakselin ympäristössä
- säilyneet viheralueet keskiakselin ympäristössä
- ←→ tärkeä näkymä

A Orpaanporras

Orpaanporras on Myllypuron alueen itä-länsisuunnassa halkaiseva kevyen liikenteen pääraitti. Raitin itäisenä päätteenä on Myllypuron ostoskeskus, ja läntisenä päätteenä lähikauppa. Orpaanportaan ympäristöön on sijoittunut alueen rakentamisesta lähtien suurin osa alueen palveluista.

Raitti on vihreää. Asuinrakennukset sijoittuvat vähintään 15,5 m päähän raitista, ja väliin jäävä alue on puustoista ja vihreää vihervyöhykettä.

Orpaanportaan puusto on enimmäkseen mäntyjä ja koivuja sekä kukkivia puita. Kirkon lähellä on myös kukkivia pensaita.

Rakennuksen korkeuden suhde vihervyöhykkeen leveyteen on keskimäärin noin 1:1, eli mitä korkeampi rakennus on, sitä leveämpi vihervyöhyke on rakennuksen ja raitin välissä.

Raitin eteläpuolen rakennukset ovat nelikerroksisia, ja raitin pohjoispuolella kerrosluvut vaihtelevat neljän ja seitsemän välillä. Korkeammat rakennukset asettuvat kohtisuoraan raittiin nähden, ja raitin suuntaiset rakennukset ovat nelikerroksisia.

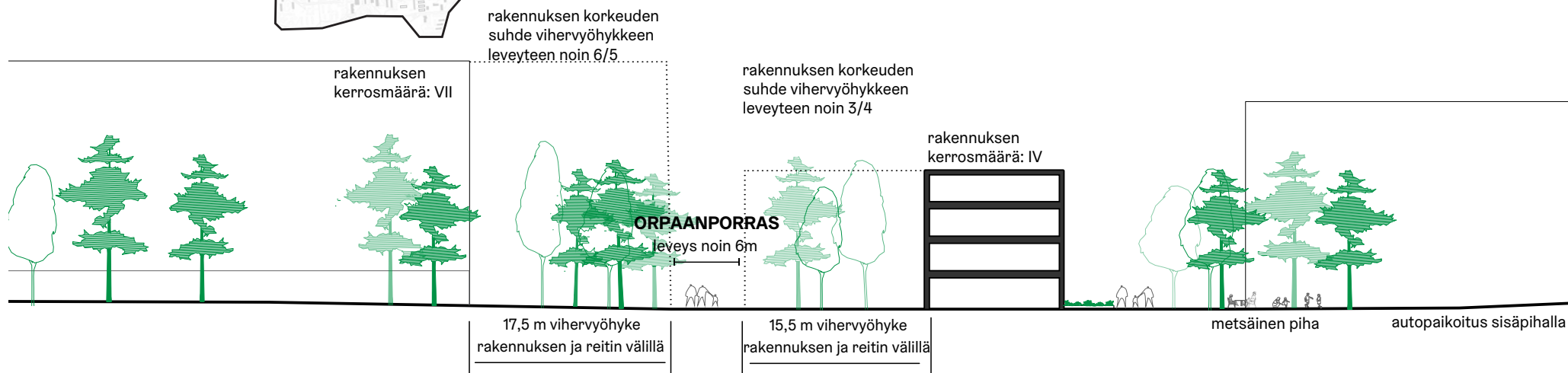
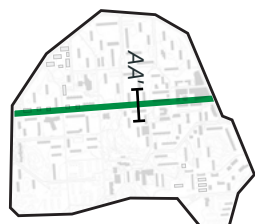
Orpaanportaan varrella ei ole pysäköintiä, eivätkä kortteleiden pysäköintialueet pääasiassa näy raitille. Poikkeuksen tässä muodostaa Tuulimyllyntien päässä sijaitseva pysäköintialue.

Orpaanporras on määritelty kaupunkirakenteellisia katuakseleita edustavaksi arvoympäristöksi (luokka III), jolla on kaupunkikuvallisia, kaupunkirakenteellisia, kaupunkirakennustaiteellisia sekä maisema-arkkitehtonisia arvoja.

Arvoympäristössä mahdolliset uudet toimenpiteet tulee sopeuttaa kohteen ominaispiirteisiin ja ympäristöön sekä suunnitteluajan yleisiin tyyliin nähtäisiin. Kohteessa voidaan kuitenkin tehdä toiminnallisista syistä kohteen kulttuurihistoriallisia arvoja tukevia muutoksia.

Lähde: Helsingin kaupunki 2015. Aluekortti. Yleiset alueet, Myllypuron keskusta.

Leikkaus Orpaanporras AA

1. Kaupunkitilan rakenneanalyysi - vuoden 1962 asemakaava

Rakennusten julkisivut eivät asetu kohdakkain kävelyakselien reunoilla, vaan rakennusta vastapäätä on aina leveä viherkaista ennen seuraavaa julkisivua, tai vastakkainen rakennus asettuu päätysivu julkisivua vastapäätä. Liike- tai palvelurakennukset ovat muodostaneet tähän järjestykseen paikoin poikkeamia.

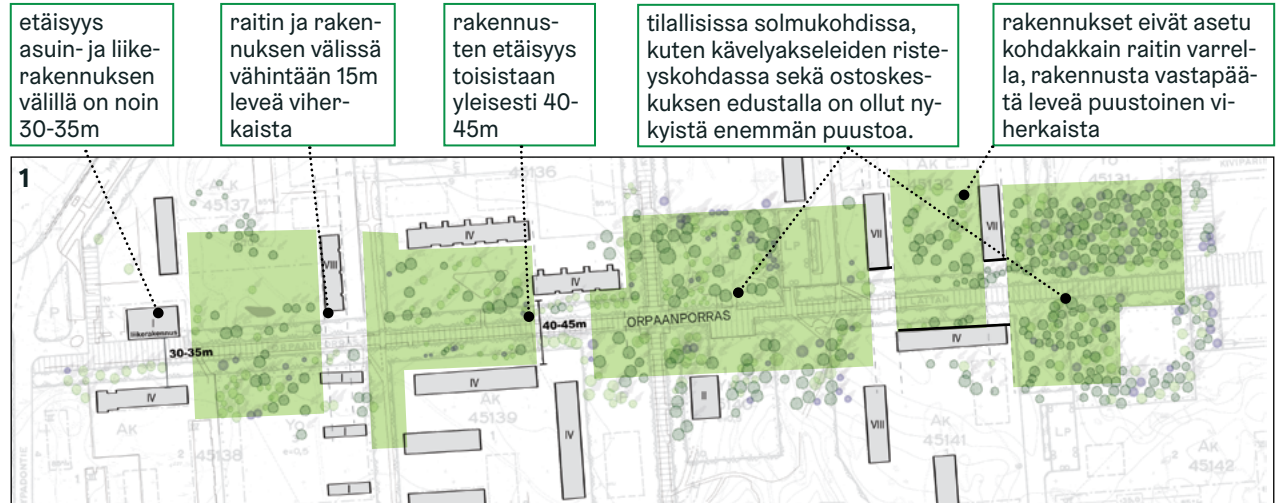
Rakennusten etäisyys toisistaan on yleisesti 40–45 m. Asuin- ja liikerakennuksen välillä etäisyys on paikoin pienempi, noin 30–35 m.

Kirkon ja Orpaanportaan välillä on ollut nykyistä leveämpi puistokaistale, ja alueen ensimmäinen kirkkorakennus on sijainnut etäämmällä Orpaanportaasta.

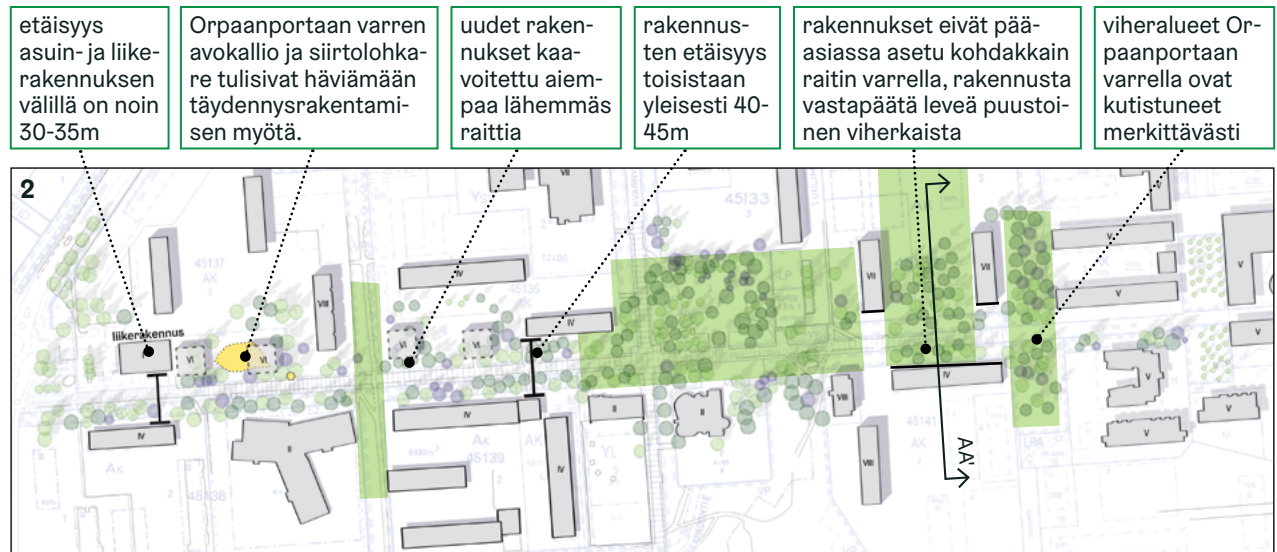
2. Kaupunkitilan rakenneanalyysi - vuoden 2022 mitoitus

Rakennusten vuoropuhelu viheralueiden kanssa on säilynyt alkuperäisen asemakaavan periaatteen mukaisena. Orpaanportaan länsiosaan on kaavoitettu uutta rakentamista, joka pienentäisi tai poistaisi rakennuksen ja kulkureitin välisen vihervyöhykkeen. Pääasiassa rakennukset eivät asetu kohdakkain kävelyakselien reunoilla, vaan rakennusta vastapäätä on aina leveä viherkaista ennen seuraavaa julkisivua, tai vastakkainen rakennus asettuu päätysivu julkisivua vastapäätä. Julkiset rakennukset muodostavat tässä poikkeuksen.

Rakennusten etäisyys toisistaan on säilynyt ennallaan, ja on yleisesti 40–45 m. Asuin- ja liikerakennuksen välillä etäisyys on paikoin pienempi, noin 30–35 m.

Kuvaan on piirretty Orpaanportaan visuaalinen kaupunkivihreä tonteilla ja yleisillä alueilla vuoden 1962 asemakaavan mukainen mitoitusten mukaisesti. Nykyisen päiväkodin paikalla on ollut puisto kävelyakselien risteyskohdassa.

Kuvaan piirretty Orpaanportaan visuaalinen kaupunkivihreä tonteilla ja yleisillä alueilla vuonna 2022.

B Myllynsiipi

Myllynsiipi on alueen Pohjois-eteläsuunnassa halkaiseva kevyen liikenteen pääraitti, joka on tunnelmaltaan metsäinen ja vihreä. Raitin varrella on paljon vanhoja mäntyjä.

Myllynsiipi on aina ollut metsäinen. Asuinrakennukset sijoittuvat vähintään 15,5 m päähän raitista, ja väliin jäävä alue on puustoista ja vihreää vihervyöhykettä.

Rakennusten korkeudet raitin varrella järjestyvät siten, että raitin eteläpäässä rakennukset ovat matalia, vain kaksikerroksisia, josta kerrosluvut nousevat siten, että Orpaanportaan kohdalla rakennukset

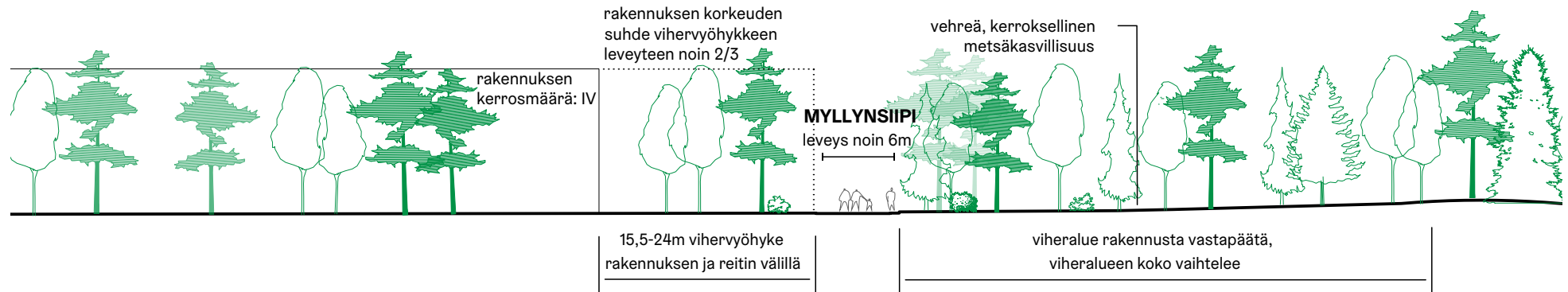
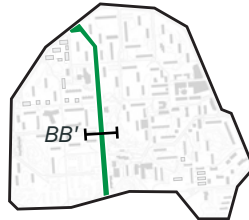
ovat noin nelikerroksisia, ja Myllynsiiven pohjoispäässä rakennukset ovat pääasiassa kahdeksan-kerroksisia.

Myllynsiiven varrella rakennukset sijoittuvat pääasiassa julkisivu raitin myötäisesti. Rakennukset eivät asetu kohdakkain raitin varrella, vaan rakennusta vastapäätä on aina viheralue tai leveämpi viherkaista. Myllypuron halkaiseva viheralue sivuaa Myllynsiipeä kirkon ja koulualueen välissä, ja vahvistaa raitin metsäistä tunnelmaa.

Rakennuksen korkeuden suhde vihervyöhykkeen leveyteen on keskimäärin noin 2/3, eli vihervyöhyke on rakennuksen korkeutta leveämpi.

Myllynsiiven varrella ei ole pysäköintiä, eivätkä korttelien pysäköintialueet näy raitille.

Leikkaus Myllynsiipi BB

Myllynsiipi on määritelty aikakautensa suunnitteluhanteita edustavaksi arvoympäristöksi (luokka II). Sillä on kaupunkikuvallisia, kaupunkirakenteellisia, kaupunkirakennustaiteellisia sekä kasvilajistollisia arvoja.

Raitin vaalittaviksi ominaispiirteiksi on määritelty vuoden 2017 inventoinnissa metsäinen, pelkistynyt ja väljä tunnelma, raittia reunustavien puustoisten alueiden läpinäkyvyys, raitin eleetön rajausta betonisella reunakivellä sekä aitaamattomuus.

Arvoympäristössä mahdolliset uudet toimenpiteet tulee sopeuttaa kohteen ominaispiirteisiin ja ympäristöön sekä suunnitteluajan yleisiin tyyliin nähdyn. Kohteessa voidaan kuitenkin tehdä toiminnallisista syistä kohteen kulttuurihistoriallisia arvoja tukevia muutoksia.

Lähteet:

Helsingin karttapalvelu

Helsingin kaupunki 2015. Aluekortti. Yleiset alueet, Myllypuron keskusta.

1. Kaupunkitilan rakenneanalyysi - vuoden 1962 asemakaava

Myllynsiiven varrella on 15,5 m - 24 m leveä puustoinen viherkaista. Kirkon ja koulun rakennusten edustat muodostavat tähän poikkeukset, sillä niille on kaavassa mahdollistettu sijoittuminen 10 m etäisyydelle raitista.

Rakennusten julkisivut eivät asetu kohdakkain kävelyakseleiden reunoilla, vaan rakennusta vastapäätä on aina leveä viherkaista.

Rakennusten korkeus kasvaa pohjoista kohti eteläpäädyin kahdesta kerroksesta pohjoisen kahdeksaan kerrokseen.

2. Kaupunkitilan rakenneanalyysi - vuoden 2022 mitoitus

Myllynsiiven alkuperäisen suunnitelman sommittelu ja mitoitus on säilynyt hyvin. Päiväkoti Leipuri kävelyakseleiden risteyksessä muodostaa poikkeuksen mitoituksessa sekä sommittelussa, sijaiten 2,5 m etäisyydellä raitista. Päiväkodin kohdalla raitin metsäiseen reunaan muodostuu katkos.

Nykyiset koulurakennukset asettuvat tontille raitin yleisen mitoituksen mukaisesti ja luovat raitille metsäisen reunan. Kohdakkain olevien rakennusten etäisyys toisistaan on yleisesti 43–68 m. Kirkko ja päiväkoti tekevät tässä poikkeuksen, ja niiden etäisyys toisistaan on noin 20 m.

Rakennusten pohjoista kohti kasvava korkeus on säilynyt ominaispiirteenä.

1
vehreät näkömääpäätteet raitin molemmissa päissä

Myllynsiiven varsi on ollut kauttaaltaan vehreä, ja viherkaistan leveys on 15,5 - 24m

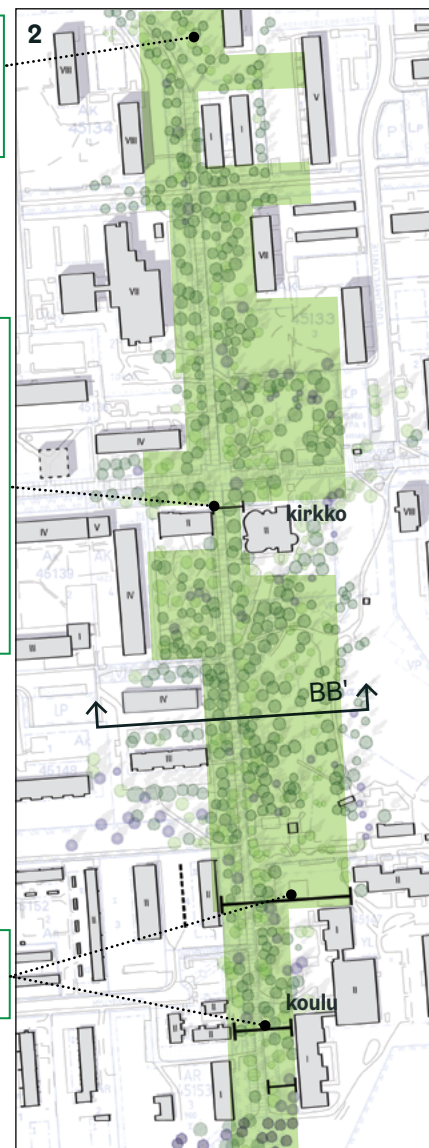

Kuvaan on piiirretty Myllynsiiven visuaalinen kaupunkivihreä tonteilla ja yleisillä alueilla vuoden 1962 asemakaavan mitoitusten mukaisesti. Asemakaavan toteutumattomat rakennukset on piiirretty katkoviivalla.

2
vehreät näkömääpäätteet raitin molemmissa päissä ovat säilyneet

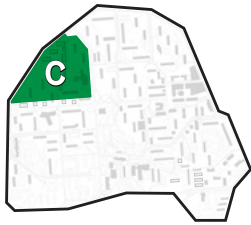
Päiväkodin rakennus muodostaa katkoksen Myllynsiiven metsäiseen reunaan. Rakennus sijaitsee 2,5m päässä raitista ja 20m etäisyydellä kirkkorakennuksen seinästä.

Rakennukset kohdakkain, etäisyys 43-68m

Kuvaan on piiirretty Myllynsiiven visuaalinen kaupunkivihreä tonteilla ja yleisillä alueilla vuonna 2022.

Osa-alue C, Luoteinen

Osa-alueella C viherrakenteen pääteeman muodostavat puistokäytävät, kalliainen metsäalue sekä aluetta Myllypurontiestä rajaava suojametsä.

Osa-alueen tunnelmaan vaikuttaa voimakkaasti julkisten viheralueiden lisäksi alueen pihojen tyyli. Valtaosa osa-alueen katuja reunustavasta puustosta sijaitsee tonteilla. Tonttien reuna-alueet ovatkin hyvin puustoiset. Piha-alueet käsitellään luvussa 2.3.

Osa-alueen viheraluetyypit

 puistokäytävät	 lakialueiden kalliometsät
 rakennetut puistot ja aukiot	 leikkipuisto tai leikkipaikka
 metsäiset puistot	 puurivi
 suojametsät	

Lakialueiden kalliometsät

Osa-alueella sijaitsee kalliainen metsäalue, jolla sijaitsee myös aidattu Myllypuron koirapuisto, sekä aluetta Myllypurontiestä rajaava suojametsä.

- Kalliopaljastumat ja vaihtelevat maastonmuodot
- Tilarakenne avoin/ puoliavoin
- Yksittäispuita, pääasiassa mäntyjä, paljon keloja
- Luonnontilaista kasvillisuutta
- Kalliometsän läpi kulkeva reitti on osin kivituhkapintainen, osin tallautunut kalliopolku

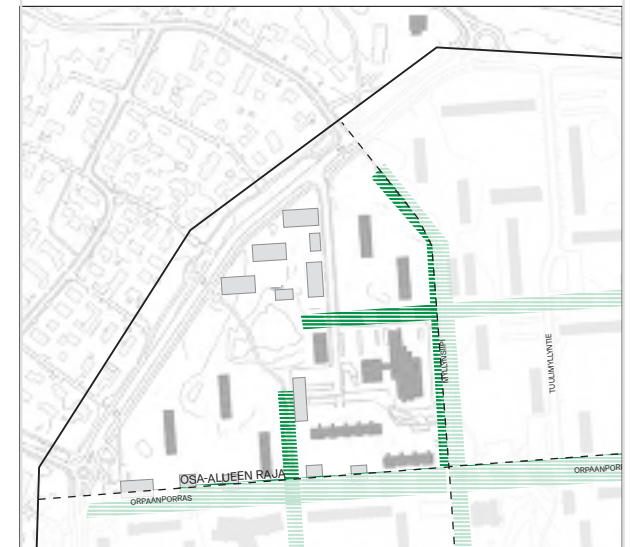

Puistokäytävät

Osa-alue rajautuu etelästä Orpaanportaan kävelykaatuun ja idässä Myllynsiiven puistokäytävään. Lisäksi alueella sijaitsee kaksi nimetöntä puistokäytävää. Pohjois-eteläsuuntainen puistokäytävä jatkuu Myllymatkaintien päätteestä Korkeakalliopuiston Myllyläninpölulle saakka. Puistokäytävä on kivituhkapintainen ja osa-alueelle sijoittuvalta osuudeltaan vehreä, mutta tiilillisesti avoin. Puistokäytävän varrella on paljon hienoja vanhoja mäntyjä.

Länsi-itäsuuntainen nimetön puistokäytävä alkaa osa-alueella sijaitsevasta kalliometsästä ja jatkuu päiväkodin parakkien ohi aina Karistimentien päätteeseen ja Kiviparantielle asti.

Puistokäytävään rajautuvilta osin ympäröivät tontit ovat pääasiassa pysäköintialuetta. Suurin osa puistokäytävän vehreyttä ylläpitävistä puista ja viheralueista sijaitsee puistoalueeksi kaavoitetulla alueella.

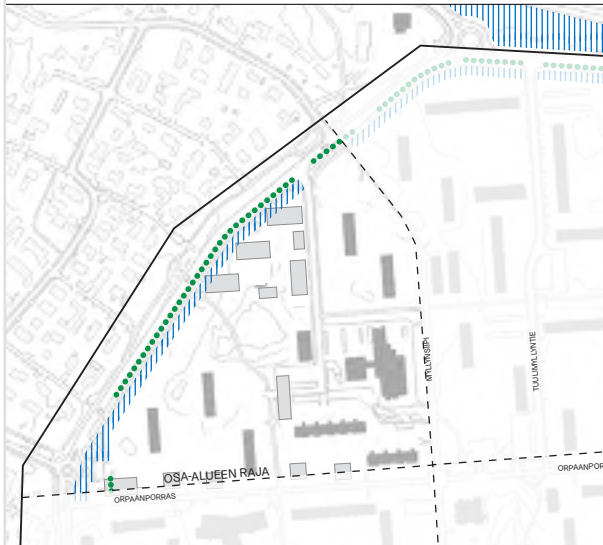

Suojametsät

Myllypurontien läheisyyden vuoksi toinen merkittävä tekijä osa-alueen ilmeelle on Myllypuron asuinalueen rajaavan suojametsän vaikutus. Suojametsä on tässä kohtaa monilajinen ja siinä on myös hulevesien imeyttämiseen soveltuvia painanteita.

Puurivit

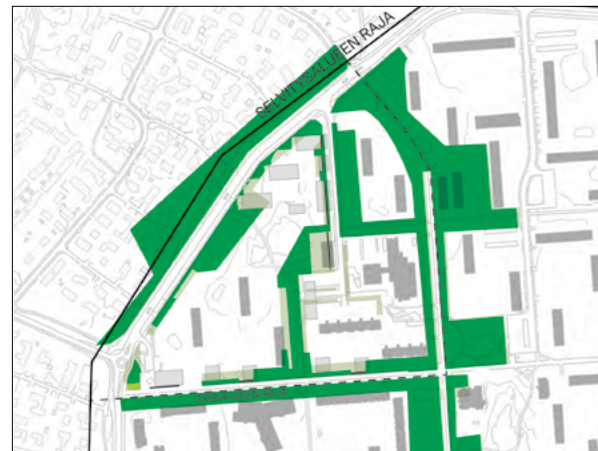
Osa-alueen reunustaa Myllypurontien laidassa koivurivi.

Reiteille näyttäytyvä kaupunkivihreä

Myllymatkantiellä viherkaista on täydennysrakentamisen myötä kaventunut aiemmasta, ja rakennukset ovat aiempaa lähempänä katulinjaa. Yleinen vihreys on vähentynyt selvästi.

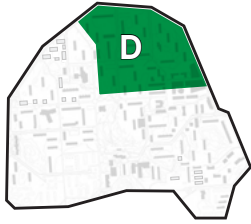
Myllynsiiven ympäristö on säilynyt hyvin. Orpaanportaan pohjoisreunassa on kaavoitettu uusia rakennuksia kiinni katulinjaan, mikä vähentää Orpaanportaan vihreyttä, mutta ei vaikuta osa-alue C:n yleiseen tunnelmaan.

Kartalle on piirretty alueen julkisia ulkotiloja rajaavan viheralueen muutos vuosilta 1962 ja 2022. Haaleampi vihreä merkitsee vuoden 1962 tilannetta, tummempi vihreä vuoden 2022 tilannetta. Piirroksessa on huomioitu hyväksytyt täydennysrakentaminen.

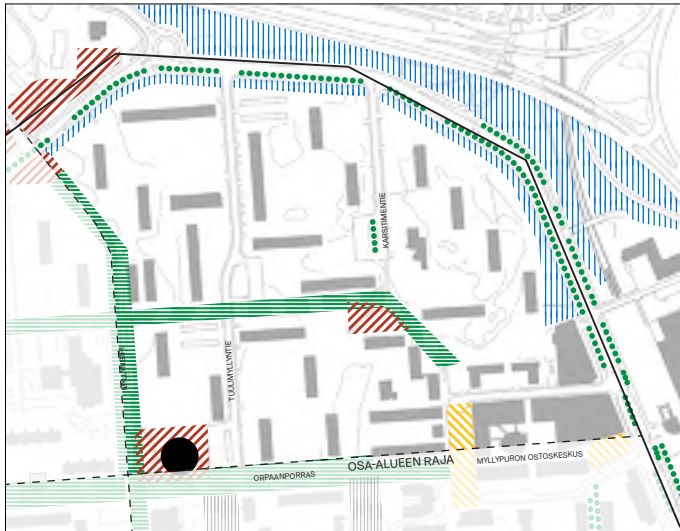
Osa-alue D, Koillinen

Osa-alue D on tunnelmaltaan metsäinen, ja viher-rakenteen pääteeman muodostavat puistokäytävät sekä metsäiset puistot. Alueelle sijoittuva leikkipuisto Orpaanportaan ja Myllynsiiven risteyskohdassa on myös tunnelmaltaan metsäinen. Alueen puuston tunnuspiirteinä ovat suuret vanhat mänty.

Osa-alueen tunnelmaan vaikuttaa voimakkaasti julkisten viheralueiden lisäksi alueen pihojen tyyli jotka jatkavat ja korostavat alueen metsäistä ilmettä.

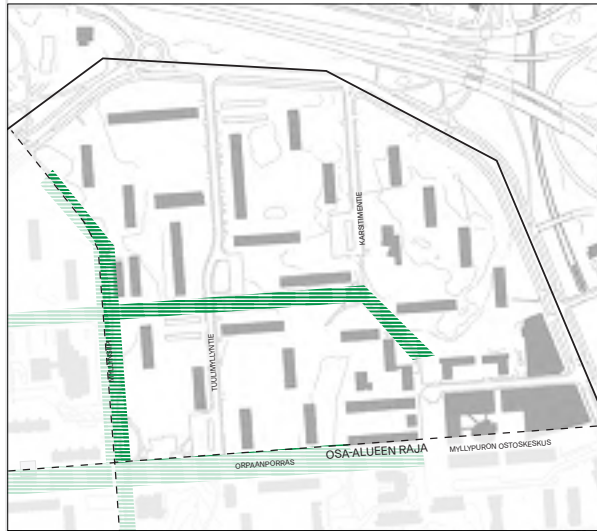
Osa-alueen viheralueityypit

puistokäytävät	suojametsät
rakennetut puistot ja aukiot	leikkipuisto tai leikkipaikka
metsäiset puistot	puurivi

Puistokäytävät

Osa-alueella sijaitsee nimetön itä-länsisuuntainen puistokäytävä, joka yhdistää Myllymatkantie, Tuulimyllyntien sekä Karistimentien päättteen, ja jatkaa viherreitintä Kiviparintielle saakka. Puistokäytävä on kivituhkapintainen ja sitä reunustaa runsas puusto, erityisesti paljon korkeita suorarunkoisia mäntyjä. Puistokäytävän päättteenä näkyy Karistimentien päättteessä vanhoja hienoja mäntyjä. Suurin osa puistokäytävää reunustavasta puustosta sijaitsee tonteilla.

Metsäiset puistot

Alueella on monia pienehköjä metsäisiä puistoja, jotka sijaitsevat puistokäytävien risteyskohdissa.

- Runsa korkea puusto
- Tilarakenne puoliavoin
- Puustona etenkin vanhoja mäntyjä
- Reitteinä myös tallautuneita polkuja

Leikkipuisto

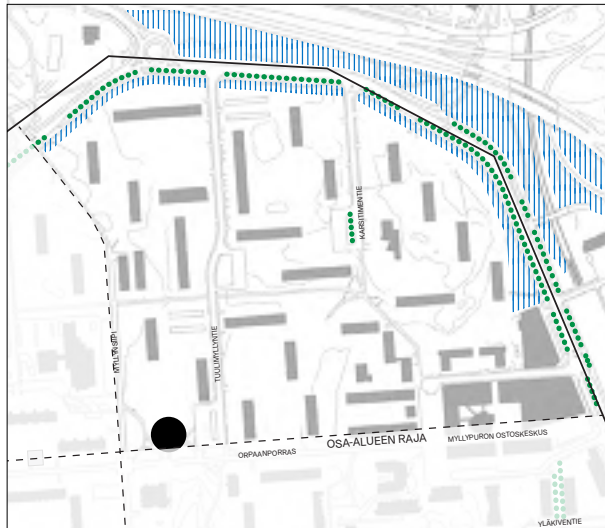
Alueella sijaitsee leikkipuisto Orpaanportaan ja Myllynsiiven risteyksessä, joka on tunnelmaltaan metsäinen. Leikkipuiston runsas mäntyvaltainen puusto lisää oleellisesti myös sitä sivuavan Orpaanportaan kävelykadun vireyttä.

Suojametsät

Osa-aluetta suojaa suojametsät Myllypurontien sekä Myllymestarin tien liikennealueilta. Metsäkaistale on paikoin leveä ja hyvin monilajinen.

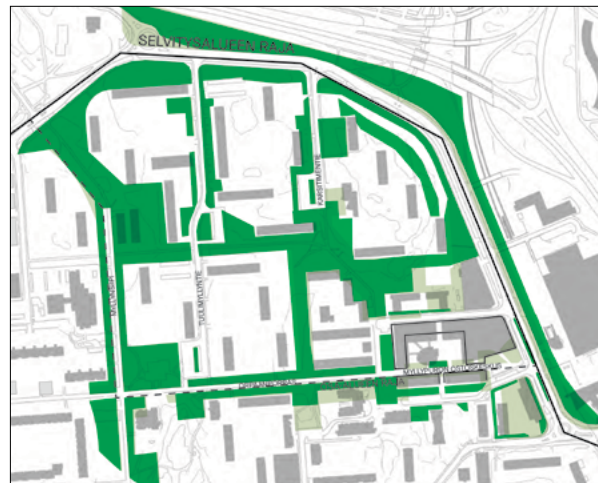
Puurivit

Osa-aluetta reunustaa Myllypurontielle koivurivi, ja Karstimentien pysäköintialuetta reunustaa lyhyt kookas vaahterarivi.

Reiteille näyttäytyvä kaupunkivihreä

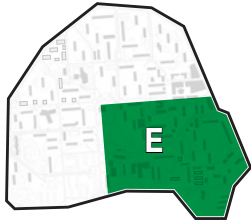
Osa-alueella ei ole tapahtunut voimakkaita muutoksia tilanrajautumisen suhteen. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet ostoskeskuksen korttelissa sekä sitä ympäröivissä kortteleissa, kun täydennysrakentamisen myötä puistoalueita on kaavoitettu rakentamisen käyttöön.

Kartalle on piirretty alueen julkisia ulkotiloja rajaavan vihreäalueen muutos vuosilta 1962 ja 2022. Haaleampi vihreä merkitsee vuoden 1962 tilannetta, tummempi vihreä vuoden 2022 tilannetta. Piirroksessa on huomioitu hyväksytty täydennysrakentaminen.

Osa-alue E, Kaakkoinen

Osa-alue E käsittää Yläkiventien, Yläkivenrinteen, Kivensilmänkujan sekä Alakiventien alueet. Osa-alue on Myllypuron kallioisinta aluetta, ja alueen viherakenteen rungon muodostavat kalliolakien puistot. Osa-alue jakautuu tunnelmaltaan kahteen erilaiseen alueeseen: kallioiseen Yläkiven alueeseen ja vehreämpään Alakiven alueeseen. Yläkiventien ja Yläkivenrinteen alueen tunnelma on kallioinen ja paahtainen sekä tilallisesti sulkeutunut. Alakiventie sijoittuu

Myllypuron alavimmalle alueelle, ja tunnelma on vehreä ja näkymät pitkiä.

Yläkiventien alueella pihat sijoittuvat pääosin kallioisille kummuille katutason yläpuolelle, minkä takia niiden vehreys ei välity katualueelle.

Alakiventien tunnelmalle ovat oleellisia etenkin suojametsät, jotka erottavat alueen Myllypuron urheilukeskuksesta ja luovat näkymille metsäisen reunan.

Osa-alueen viheraluetypit

- ||||| lakialueiden kalliometsät
- ||||| suojametsät
- leikkipuisto tai leikkipaikka
- /// rakennetut puistot ja aukiot

Lakialueiden kalliometsät

Alueella on useita laajoja avokallioalueita, jotka muodostavat alueen viherrakenteen rungon.

- Luonnontilaista kasvillisuutta
- Reitteinä myös tallautuneita polkuja

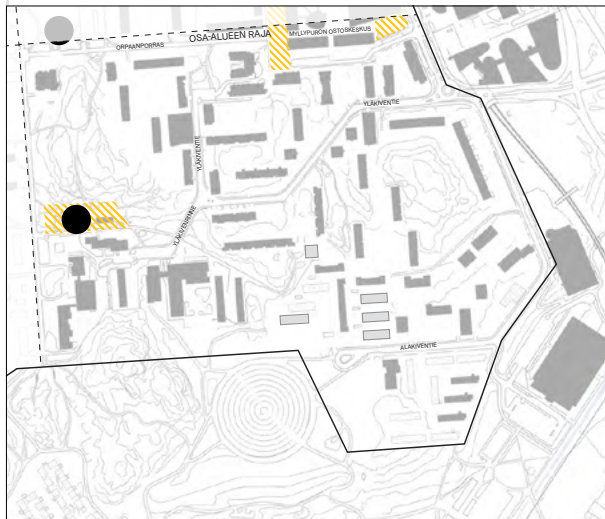

Rakennetut puistot ja aukiot

Alue rajautuu pohjoisessa Myllypuron ostoskeskukseen, jonka ympäristössä sijaitsee kolme kivettyä ja rakennettua aukiota: Myllypiha, Kivensilmä sekä Myllypuron ostoskeskuksen länsipuolella sijaitseva kivetty aukio. Aukioilla on melko vähän istutuksia. Ostoskeskuksen länsipuoliselle aukiolle on istutettu koristepuita.

Leikkiapuisto

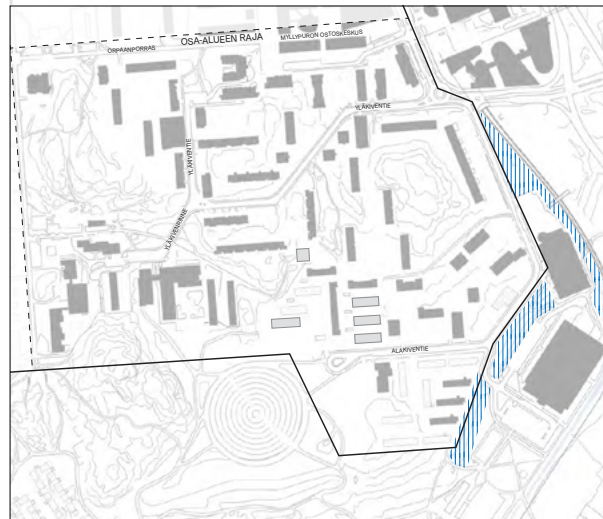
Alueelle sijoittuu Kallioleikkiapuisto, joka on tilallisesti avoin ja rajautuu pohjoisesta ja idästä korkealle kohoaviin kallioseinämiin ja lännestä Myllynsiipeä reunustavaa metsävyöhykkeeseen. Leikkiapuisto liittyy etelässä Myllypuron koulualueeseen. Leikkiapuiston alueella on vähän istutettua kasvillisuutta, mutta se rajautuu kolmelta sivulta luonnonkasvillisuuteen ja kallioihin, joten luonto on läsnä leikkiapuiston tunnelmassa.

Suojametsät

Alakiventietä reunustaa metsäinen vyöhyke, joka luo alueelle selkeän metsäisen reunan ja erottaa sen Myllypuron urheilukeskuksesta. Metsävyöhyke on puustoltaan runsas ja luonnonomaisen kaltainen.

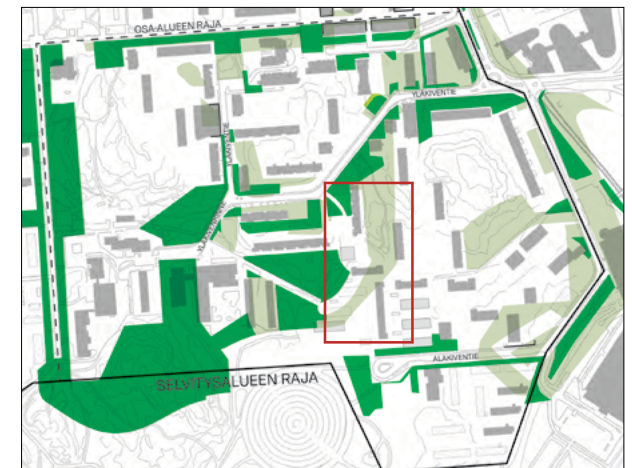
- Monilajinen luonnonkasvillisuus
- Runsas sekametsäpuusto

Reiteille näyttäytyvä kaupunkivihreä

Yläkiven aluetta on täydennysrakennettu voimakkaasti, mikä on lisännyt alueen karua tunnelmaa ja johtanut paikoin vehreyden katoamiseen katukuvausta. Yläkiventiellä täydennysrakentaminen rajautuu kiinni katuun ja tonttien reunoilta puuttuu paikoin kokonaan vihreä kaistale. Alueelle sijoittuu koulualue, jonka laajennus on pienentänyt viheraluetta. Laajentumisen myötä alueelta on vähentynyt viheraluetta, ja alun perin Myllypuron läpi kulkeva yhtenäinen viheralue on katkennut (merkitty kuvaan punaisella reunuksella). Autopaikoitusta ollut aina paljon katujen varsilla, niiden määrä on pysynyt runsaana.

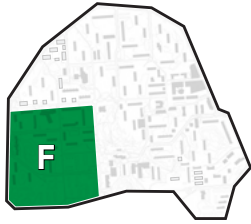
Alakiventien asuinalue ei ole sisällynyt vielä alkuperäiseen vuoden 1962 asemakaavaan, eikä vertailua sen osalta ole tehty.

Kartalle on piirretty alueen julkisia ulkotiloja rajaavan viheralueen muutos vuosilta 1962 ja 2022. Haaleampi vihreä merkitsee vuoden 1962 tilannetta, tummempi vihreä vuoden 2022 tilannetta. Piirroksessa on huomioitu hyväksytty täydennysrakentaminen.

Osa-alue F, Lounainen

Osa-alue F erottuu muusta Myllypurosta matalan rakentamisen sekä paikoin hyvin rehevän metsäisen ja puutarhamaisen ympäristönsä takia. Alueen julkisen viherrakenteen päärunгон muodostavat puistokäytävät, jotka halkaisevat alueen kahteen pystysuoraan osaan. Aluetta reunustavat kalliopuistot, ja alueen maastonmuodot ovat hyvin vaihtelevia, tilarakenteeltaan avointen lakialueiden ja metsäisten painanteiden vuoropuhelua. Painannealueet ovat olleet suoalueita ennen alueen rakentamista.

Osa-alueen viheralueityypit

Puistokäytävät

Osa-alueella sijaitsee nimetön pohjois-eteläsuuntainen puistokäytävä joka jatkuu Myllymatkantien päätteestä Korkeakalliopuiston Myllylääninpolulle saakka. Puistokäytävä on kivituhkapintainen ja osa-alueelle sijoitulta osuudeltaan hyvin vehreä.

Puistokäytävän varrella on paljon vanhaa, alueen alkuperäistä metsää. Orpaanportaan ja Neulapadontien välisellä osuudella puistokäytävän vehreys katkeaa päiväkodin pihan sekä Neulapadontie 6-8 tontin pysäköintialueen vuoksi. Neulapadontien ja Myllypadontien välisellä osuudella suurin osa puistokäytävän vehreyttä ylläpitävästä puustosta sijaitsee tontilla. Myllypadontien puistokäytävä laajenee metsäiseksi puistoalueeksi.

Lakialueiden kalliometsät

Osa-alueella sijaitsee kallioisia lakialueita, joilla on paikoin laajojakin kalliopaljastumia sekä karua kalliomet-sää. Yksi näistä kalliometsäalueista sijaitsee tontilla osoitteessa Myllypadontie 3. Alueen eteläpäädyssä sijaitsevan Korkeakallion puiston metsät ovat myös luon-toarvoiltaan huomioitavia (ks. sivu 20: Arvokkaat luon-toikohteet)

- Tilarakenne avoin/ puoliavoin
- Yksittäispuita, pääasiassa mäntyjä, myös keloja
- Luonnontilaista kasvillisuutta

Metsäiset puistot

Myllypadontien eteläpuolella sijaitseva vanha metsäkaistale toimii alueen puistokäytävän päätteenä, ja jatkaa puistokäytävää Korkeakallion puistoon vaihettuen vähitellen kalliolakialueeksi.

Myllypurontien länsipuolella sijaitsee suojametsäalue, joka erottaa Myllypuron vanhan keskustan sen länsipuolella sijaitsevasta pientaloalueesta.

Reiteille näyttäytyvä kaupunkivihreä

Osa-alueella ei ole tapahtunut voimakkaita muutoksia tilanrajautumisen suhteen. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet Myllynsiiven ja Orpaanportaan risteyskohdassa, kun paikalla ollut puisto kaavoitettiin päiväkodin käyttöön. Myös Korkeakallionpuiston reuna-alueille on tapahtunut alueen eteläreunalla muutoksia täydennysrakentamisen myötä.

Kartalle on piirretty alueen julkisia ulkotiloja rajaavan viheralueen muutos vuosilta 1962 ja 2022. Haaleampi vihreä merkitsee vuoden 1962 tilannetta, tummempi vihreä vuoden 2022 tilannetta. Piirroksessa on huomioitu hyväksytty täydennysrakentaminen.

Selvitysalueen lounainen kulma eroaa muusta Myllypuron keskusta-alueesta matalalla rakentamisella ja tiheällä metsäkasvillisuudella. Pihat ovat hyvin vehreitä ja rakennukset asettuvat metsäkasvillisuuden lomaan.

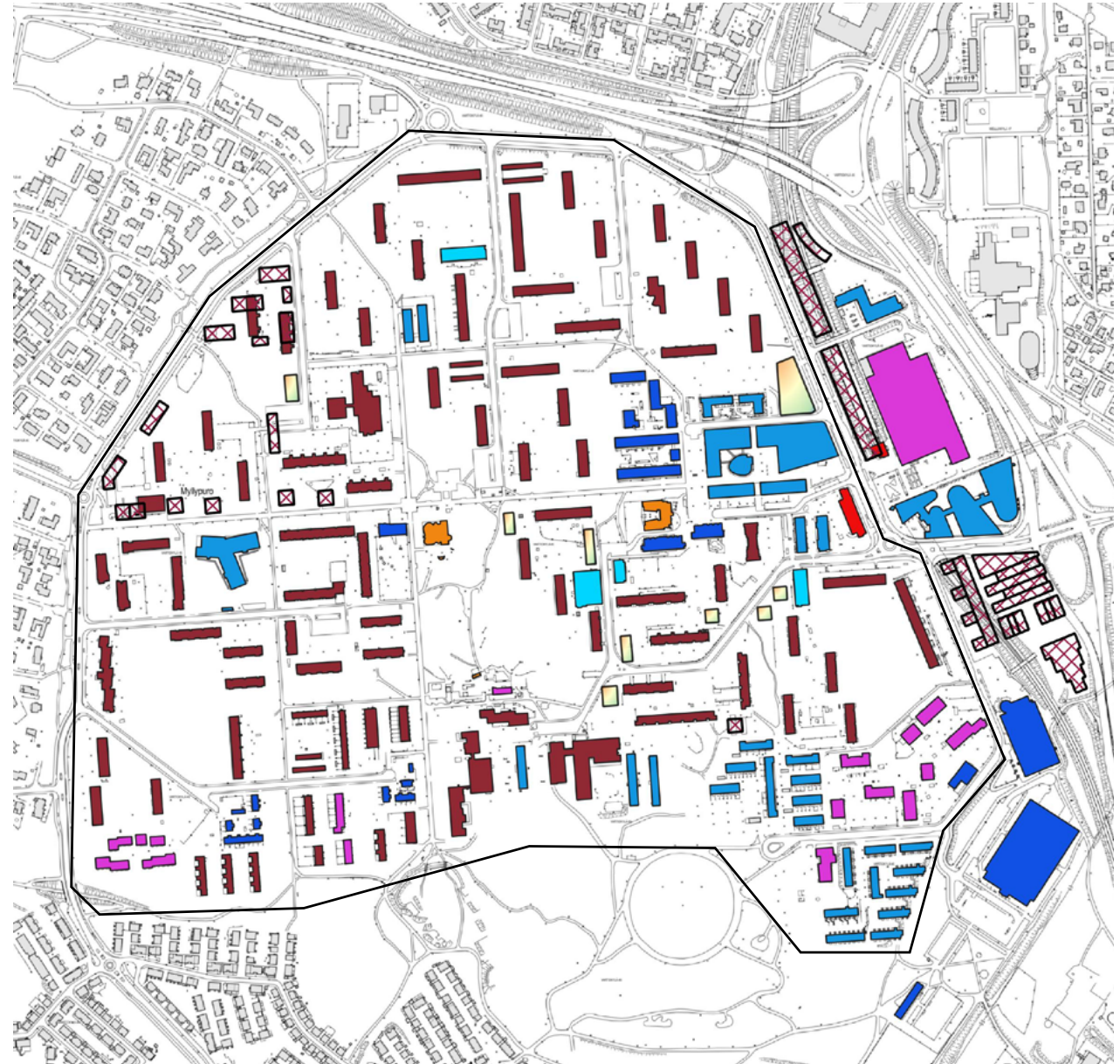
2.3 Rakennukset ja pihat

Myllypuron alueen ilmeen kannalta merkittävä rakennuskanta on rakennettu pitkälti ensimmäisen asemakaavan mukaisesti: noin puolet nykyisestä rakennuskannasta on peräisin 60-luvulta.

Seuraavan kerran aluetta on rakennettu voimakkaasti 2000-luvun alkuvuosikymmeninä.

Lainvoimaisia asemakaavamuutoksia on etenkin alueen itä- ja länsireunoilla Myllypurontien varrella sekä Orpaanportaan varrella.

Uutta rakentamista on etenkin Myllypuron keskiosissa, missä kaupunkirakenne tiivistyy voimakkaasti.

Rakennusten valmistusvuosi Myllypuron kerrostalo alueella

- 1960 - 1970
- 1970 - 1980
- 1980 - 1990
- 1990 - 2000
- 2000 - 2010
- 2010 - 2020
- 2020 - 2021

■ Kaava rakenteilla

■ Kaavamuutos lainvoimainen

© Helsingin kaupunki, KYMP
Aineistot: Kaupunkimittauspalvelut 2022
Toteutus: ASKA,MEV 1.2022

Korttelipihat ovat osa maisemakokonaisuutta

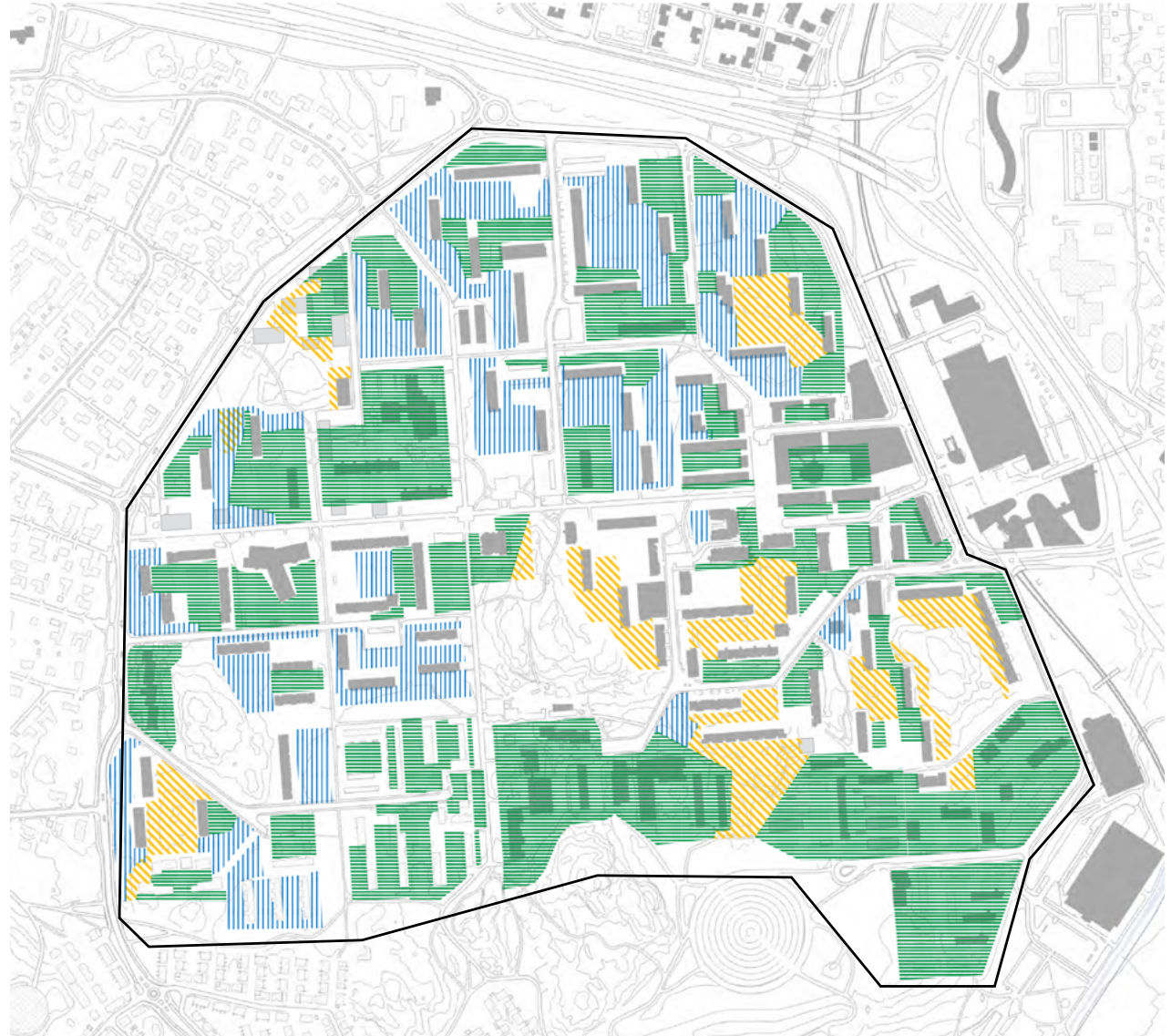
Kortteleiden piha-alueilla on merkittävä rooli alueen maisemakuvassa. Pihat muodostavat katu- ja raitinäkymille taustan, asukkaille asunnoista avautuvan lähimaiseman ja ovat tärkeä osa metsäisen maisemakuvan kokonaisuutta.

Kalliolakien selänteet vaihtuvat metsäisiksi laaksoiksi ja muodostavat perustan alueen erilaisille korttelipihatyypeille. Väljästi maastoon asettuvien lamellitalojen väleihin jää puistoalueitten ohella laajoja pihvoja, jotka ovat usein luonnonmukaisia. Rakennettuja pintoja ja alueita ovat pääsääntöisesti pysäköintialueet.

Korttelipihat voi jakaa kolmeen päätyyppiin: metsäpihat, kalliopihat sekä puutarhamaiset/rakennetut pihat. Tyypit eivät noudattele kortteleiden kiinteistörajajoja, vaan niiden alueella voi esiintyä erilaisia pihatyyppiä. Seuraavaksi niitä tarkastellaan pihatyyppi kerrallaan.

SELITTEET

- metsäpihat
- kalliopihat
- puutarhamaiset ja rakennetut pihat

Kaaviossa esitetty Myllypuron piha-alueet tyypiteltyinä eri kategorioihin.

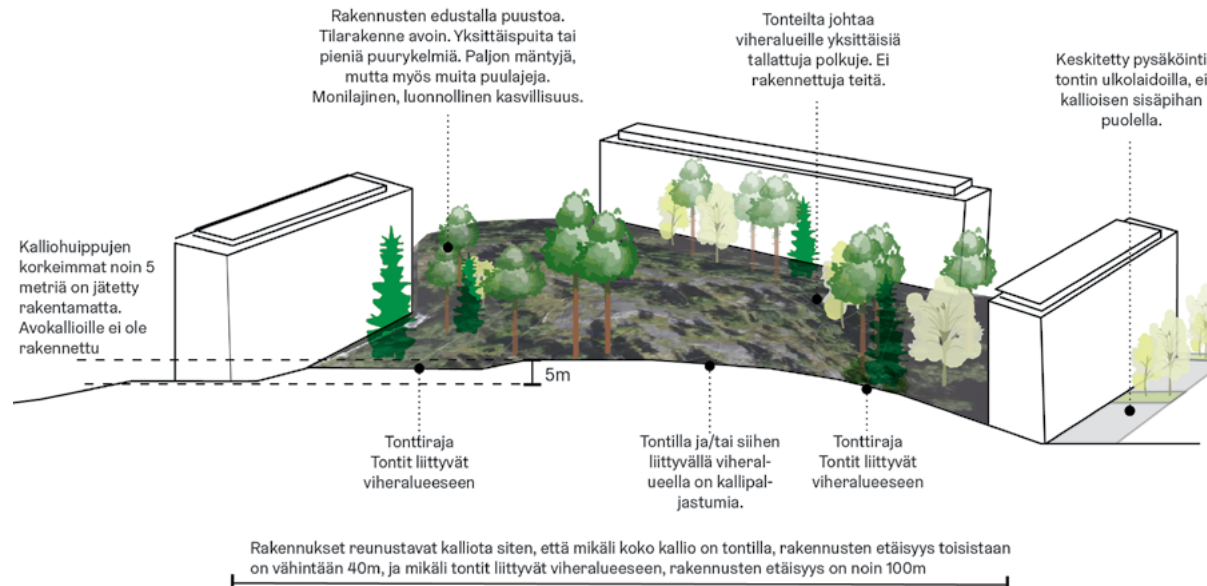
2.4 Pihojen ominaispiirteet

Kalliopihat

Kalliopihat ovat rakentamattomaksi jätettyihin lakialueiden puistoihin liittyviä pihoja.

Kalliopihojen tyypillisiä piirteitä ovat:

- Kalliopaljastumat ja vaihtelevat maastonmuodot
- Tilarakenne avoin/ puoliavoin
- Yksittäispuita, pääasiassa mäntyjä, myös kelottuneita puita
- Vähän istutettua kasvillisuutta
- Reitteinä myös tallautuneita polkuja
- Näkymät ympäristöön ja maaston korkeimmille kohdille puistoihin
- Rakennukset jäävät osittain maaston ja puuston peittoon tai kehystävät kallioaluetta

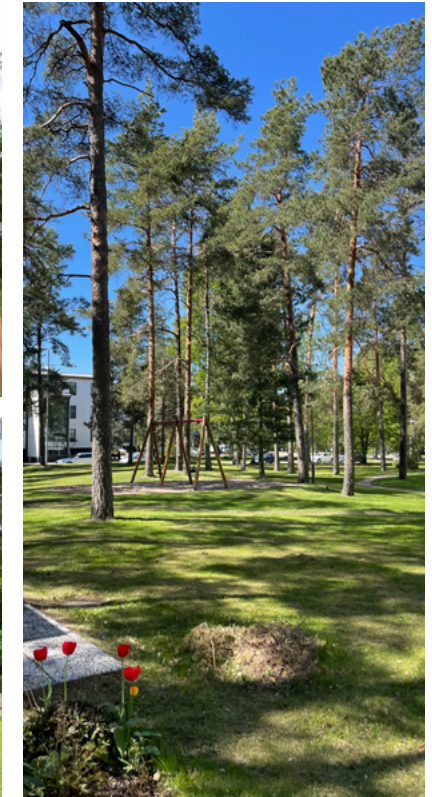
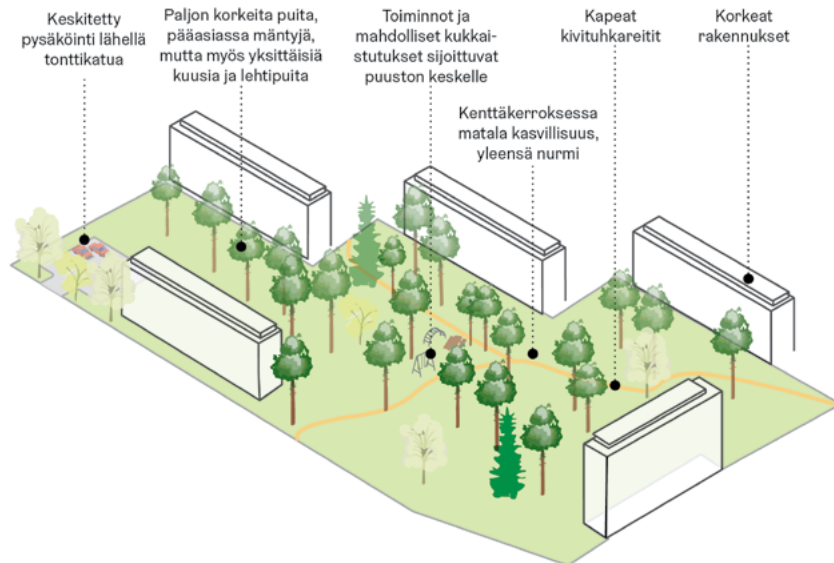

Metsäpihat

Valtaosa alueen pihoista on metsäpihatyyppiä. Korttelit ovat väljästi rakennettuja, ja puuston ja rakennusten tilavuus on tontilla samanarvoinen. Korkeiden rakennusten väliin jäävillä piha-alueilla taivas on mukana näkymissä väljän korttelirakenteen ansiosta. Pihojen kasvillisuuden rungon muodostavat korkea puusto ja matala kenttäkasvillisuus, yleisimmin nurmi. Näitä elementtejä täydentävät pienimuotoiset istutukset. Pysäköinti on yleisimmin järjestetty keskitetysti tontin tonttikadun reunaan, minkä ansiosta ajotiet eivät vie tontilla paljon tilaa. Muutamalla tontilla pysäköinti on järjestetty kalliopysäköintinä.

Metsäpihojen tyypillisiä piirteitä ovat:

- Runsaasti kookasta puustoa. Rakennusten ja puuston volyymi sama, tasapaino
- Tilarakenne puoliavoin
- Kenttäkerroksessa usein nurmi
- Rakennukset näkyvät puiden välistä
- Korkeat rakennukset

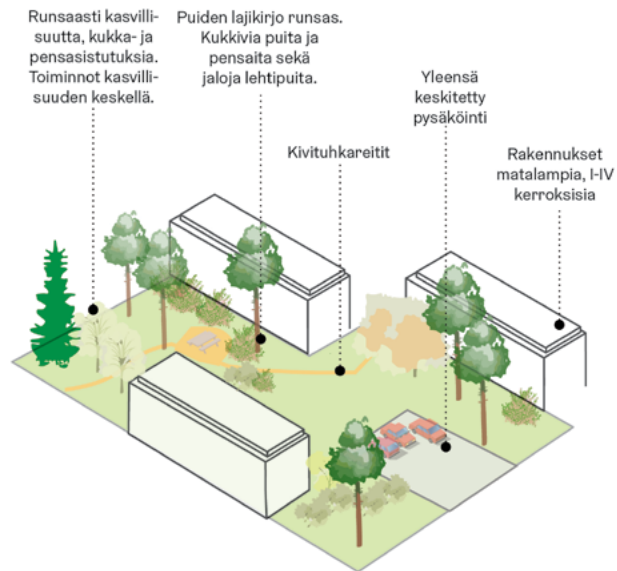

Puutarhamaiset pihat/ puistopihat

Puutarhamaiset pihat ovat kortteleiden osia, joissa metsäpihaan on lisätty istutettua koristekasvillisuutta TAI niitä kortteleiden osia, joissa rakentamisen tiiveyden vuoksi kaikki piha-alueet on rakennettu ja istutettu, eikä luonnonmukaisia osia ole juurikaan pystytty säästämään.

Puutarhamaisten pihojen tyypillisiä piirteitä ovat:

- Istutettua koristekasvillisuutta
- Runsaasti kasvillisuutta, mutta vähän luonnontilaista kasvillisuutta tai muita luontoelementtejä
- Paljon kukkivia puita ja pensaita

Rakennetut pihat

Rakennetut pihat ovat pääsääntöisesti kortteleita, jotka ovat rakentuneet 1960- luvun alkuperäisen rakenteen jälkeen, pääasiassa 2000- luvuilla.

Rakennettujen pihojen tyypillisiä piirteitä ovat:

- Tilarakenne avoin
- Vähän luonnontilaista kasvillisuutta tai muita luontoelementtejä.

Myllypuro 1967. Lähde: Finna.fi / SKY-FOTO Möller

3. Alueen ominaispiirteet

3.1 Myllypuron kerrostaloalueen yleiset ominaispiirteet

1. Asuinrakennusten ja julkisten rakennusten selvä visuaalinen ero

Vertikaalisuus ja horisontaalisuus: Asuinrakennukset ovat korkeita ja kapeita ja arkkitehtuuriltaan selkeitä sekä yksinkertaisia. Julkiset rakennukset ovat matalia ja leveitä (ostoskeskuksen ja metroaseman ympäristöä lukuun ottamatta), ja arkkitehtuuriltaan asuinrakennuksia monimuotoisempia.

2. Selkeä, kappalemäinen arkkitehtuuri

Alueen arkkitehtuuri on kappalemaista, suorakulmaista ja selkeälinjaista. Rakennuksissa käytetyt materiaalit ja niiden ominaispiirteet ovat yksinkertaisia ja selkeästi havaittavissa.

3. Puustoisuus ja kallioisuus

Avokalliot, siirtolohkareet ja metsä ovat läsnä maisemassa kaikkialla. Paljon eri-ikäistä puustoa, etenkin suuria mäntyjä ja koivuja.

4. Suuret korkeuserot

Viheralueet nousevat katuja ja piha-alueita korkeammalle maisemassa.

5. Pitkät suorat (vehreät) näkymälinjat

Suorat kadut, vehreät näkymäpäätteet, taivas näkymissä. Näkymät päättyvät lähes aina viheralueeseen tai yksittäisiin puuihin.

6. Alueen reuna on rikottu/virtaava

Myllypuron vanhaa keskusta-aluetta rajaa pohjoisessa, idässä ja etelässä yhtenäinen vehreä metsävyöhyke, jonka läpi siivilöitynä näkymiä asuinkortteleihin.

7. Suorakulmaisuus (kadut ja rakennukset)

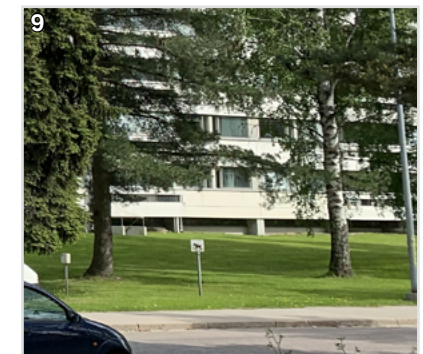
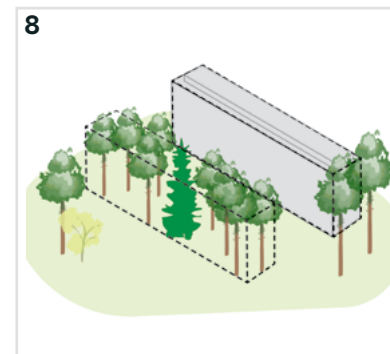
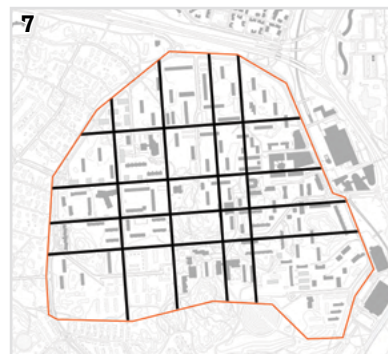
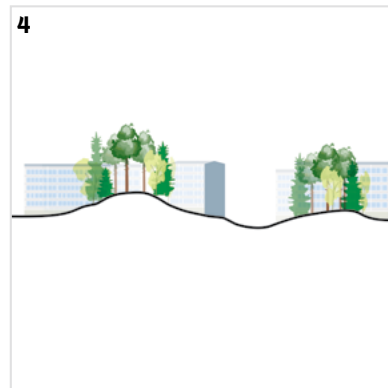
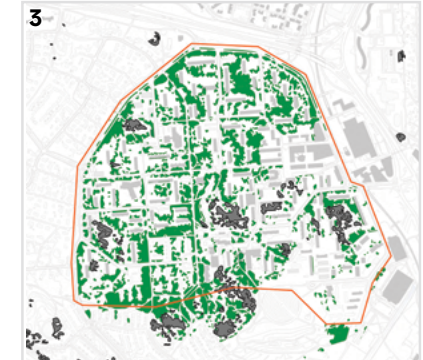
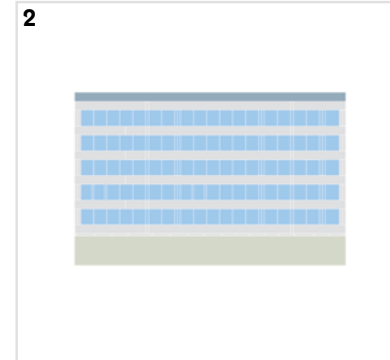
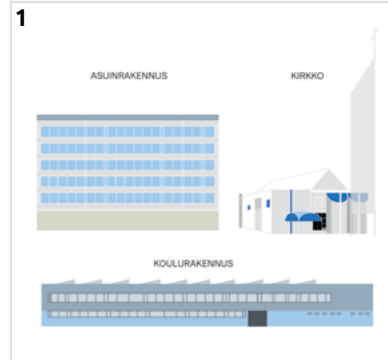
Kadut ja tiet noudattavat samaa suorakulmaista koordinaatistoa. Kadut poikkeavat koordinaatistosta ainoastaan niillä alueilla, joilla ne mukautuvat välttelemään avokallioalueita.

8. Puiden ja rakennusten volyymi samankokoinen

Tonteilla on paljon kookasta, iäkästä ja pitkäikäistä puustoa. Rakennusten räystäskorkeudet asettuvat täysikasvuisen puuston latvusten alapuolelle. Korkeat rakennukset sulautuvat metsäiseen maisemaan, kun niiden yhteydessä on korkeaa puustoa. Kasvillisuuden ja rakenteiden volyymit ovat tasa-arvoisia ja tasapainossa.

9. Julkisen ja yksityisen rajapinta on häivytetty

Alueen alkuperäiseen olemukseen kuuluu visuaalisesti näkymättömän rajapinta yksityisen ja julkisen välillä. Aitoja ei ole käytetty, vaan raja on ilmaistu viheralueella ja puustolla.

3.2 Arvokkaat ja vaalittavat ominaispiirteet

1. Asuinrakennusten ja julkisten rakennusten erottuminen toisistaan katukuvassa

Julkisten- ja asuinrakennusten erottuminen selkeästi toisistaan katukuvassa on tärkeä osa Myllypuron ilmettä ja helpottaa orientoitumista. Erityisesti julkisten rakennusten pysyminen matalana, 2–3 kerroksen korkeisena on ollut alueelle leimallista aina, pois lukien ostoskeskuksen ja metroaseman seutu. Myllypurossa asuinrakennukset ovat korkeita ja arkkitehtuuriltaan eleettömiä. Julkiset rakennukset ovat matalia ja monimuotoisempia.

2. Avokalliot, vanhat männyt ja metsäisyys

Vanhat puut, siirtolohkareet ja avokalliot ovat arvokas osa Myllypuron maisemaa, jota tulee vaalia välttämällä rakentamista näille alueille.

3. Kallioiset lakialueet ovat viheralueita

Viheralueet kohoavat katuja ja piha-alueita korkeammalle maisemassa mikä korostaa niiden roolia sekä alueella kävellessä että suurmaisemassa. Lakialueilla sijaitsee myös pääosa alueen avokallioista, mikä korostaa tarvetta niiden säilymiselle rakentamattomana.

4. Alueen reuna on rikottu/virtaava

Selvitysalueetta rajaa pohjoisessa, idässä ja etelässä yhtenäinen vihreä metsävyöhyke, jonka läpi siivilöityy näkyviä asuinkortteleihin. Orpaanporrasta pitkin avautuu pisin suora näkymälinja alueella.

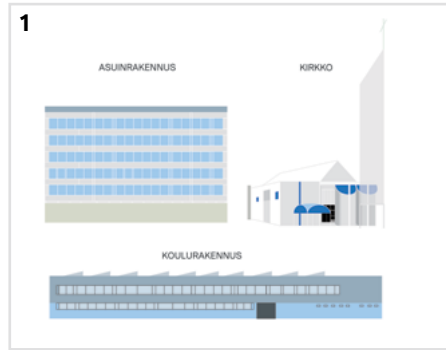
5. Suorakulmaisuus ja pitkät vihreät näkymät

Myllypuron suorakulmaisuus ja rakennusten ja teiden asettuminen samaan koordinaatistoon on ollut sille vahva ja selkeästi ympäristössään korostuva ominaispiirre alusta saakka. Tähän ominaispiirteeseen liittyvät myös pitkien näkymälinjojen vihreät näkymäpäätteet.

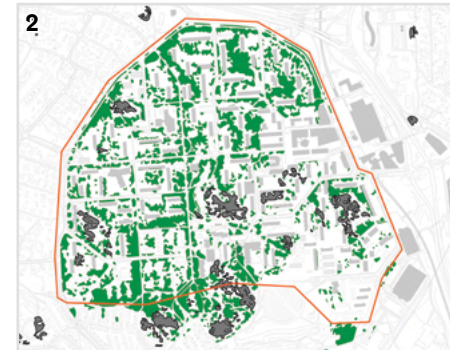
Näkymät päättyvät lähes aina viheralueeseen tai yksittäisiin puihin. Erityisesti Orpaanportaan ja Myllynsiiven viherakselien vihreys tulee säilyttää.

6. Puiden ja rakennusten volyyymi samankokoinen

Tonteilla on paljon kookasta, iäkästä ja pitkäikäistä puustoa. Rakennusten räystäskorkeudet asettuvat täysikasvuisen puuston latvusten alapuolelle. Korkeat rakennukset sulautuvat metsäiseen maisemaan, kun niiden yhteydessä on korkeaa puustoa.

Asuin- ja julkisten rakennusten tyyli ja mittasuhteet eroavat toisistaan.

Avokalliot on korostettu harmaalla ja yli 10m korkea puusto esitetty vihreänä

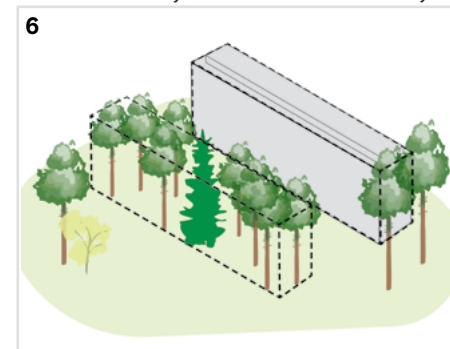
Lakialueet kallipaljastumiseen on jätetty viheralueeksi.

Myllypuroa rajaava metsävyöhyke ja näkymät. Rakennuksiin rajautuva reuna on merkitty mustalla.

Alueen rakennusten ja teiden noudattama koordinaatisto on piirretty karttaan.

Asuintonteilla rakennusten ja puiden volyyymi on lähes samankokoinen.

3.3 Myllypuron korttelirakenne ja muutokset

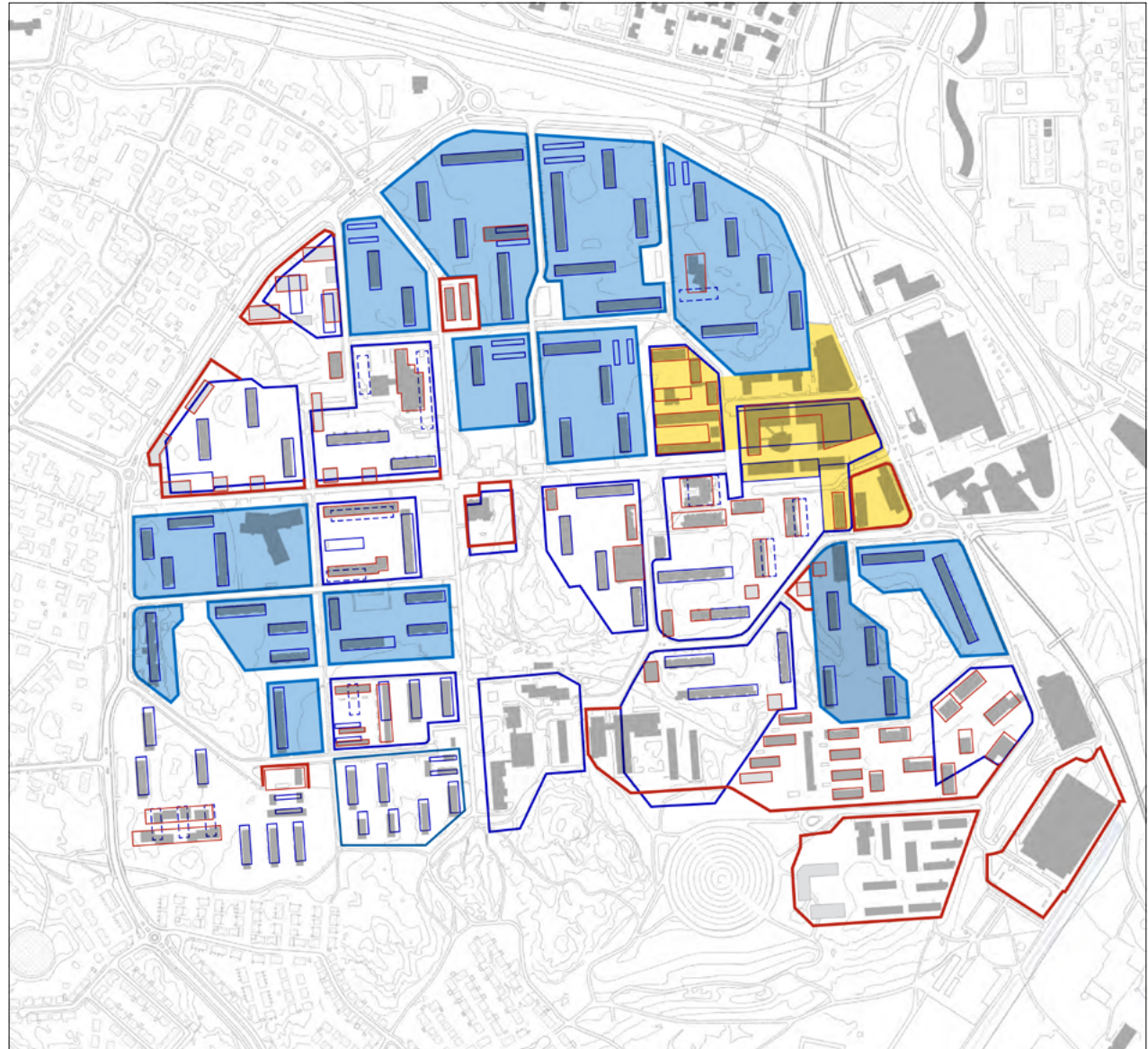
Myllypuron korttelirakenne on paikoin säilyttänyt alkuperäiset ominaispiirteensä hyvin, ja paikoin korttelirakenteeseen on kohdistunut paljon muutoksia. Parhaiten säilyneet alueet sijaitsevat Myllypuron pohjoisosassa sekä lounaisnurkassa Neulapadontien ja Myllypadontien ympäristössä. Myllypuron pohjoisosan vanhoille 1960- ja 1970-luvun suurkortteleille tyypillistä on puoliavoin, julkisesta yksityiseen liukuva tilarakenne ja pitkät näymät korttelin läpi. Tontteja ei ole aidattu.

Korttelirakenteen suurimmat muutokset ovat tapahtuneet Orpaanportaan länsipäädyssä, jossa tonttiraja on siirtynyt kiinni Orpaanportaaseen ja kulkureitin ja tontin välinen viheralue on muuttunut istutetuksi tontiksi. Uuden rakentamisen myötä korttelien massoittelemassa on tapahtunut muutoksia Yläkiven alueella. Alakiven alueelle on kaavoitettu lisää kortteleita entiselle viheralueelle.

Myllypuron ostarin ja metroaseman seutu on muuttunut kaupunkitalaltaan erityisen paljon alkuperäisestä tilanteesta ja sen nykyisen ilme kytkeytyy osaksi tarkastelualueen itäpuolen massiivisten julkisten rakennusten vyöhykettä. Ostarilla on hybridirakennuksia, joissa on sekä asuin- että liiketiloja, mikä vaikuttaa katutilan jäsentelyyn ja olemukseen. Jatkossa sen eteläpuolelle on rakentumassa hybridirakennuksia lisää.

SELITTEET

hyvin säilyneet korttelit	alkuperäisen asemakaavan mukainen rakennus
alueen ilme on muuttunut paljon	alkuperäisen asemakaavan toteutumaton rakennus
alkuperäinen korttelin raja	nykyisen asemakaavan mukainen rakennuksen paikka
uusi korttelin raja	

3.4 Kaupunkikuvallinen muutoksensietokyky

Myllypurossa sijaitsevat alueet, jotka ovat kaupunkikuvan ja -tilan ominaispiirteiden kannalta tärkeitä viheralueita.

Myllypurossa sijaitsevat alueet, jotka ovat maisemakuvallisesti sekä luonto- tai kulttuuriarvoiltaan arvokkaita alueita.

Reunametsät, joiden rajaava vaikutus on merkittävä alueen ilmeelle sekä hulevesien käsittelylle.

Tonteilla sijaitsevat avokalliot, suuret männyt tai muut alueen identiteetille merkittävät elementit.

Alueet, jotka kestävät kaupunkikuvallisia muutoksia, jotka toteutetaan alueen ominaispiirteitä vahvistavien periaatteiden mukaisesti sekä asemakaavan kaupunkikuvallisen ilmeen mukaisesti.

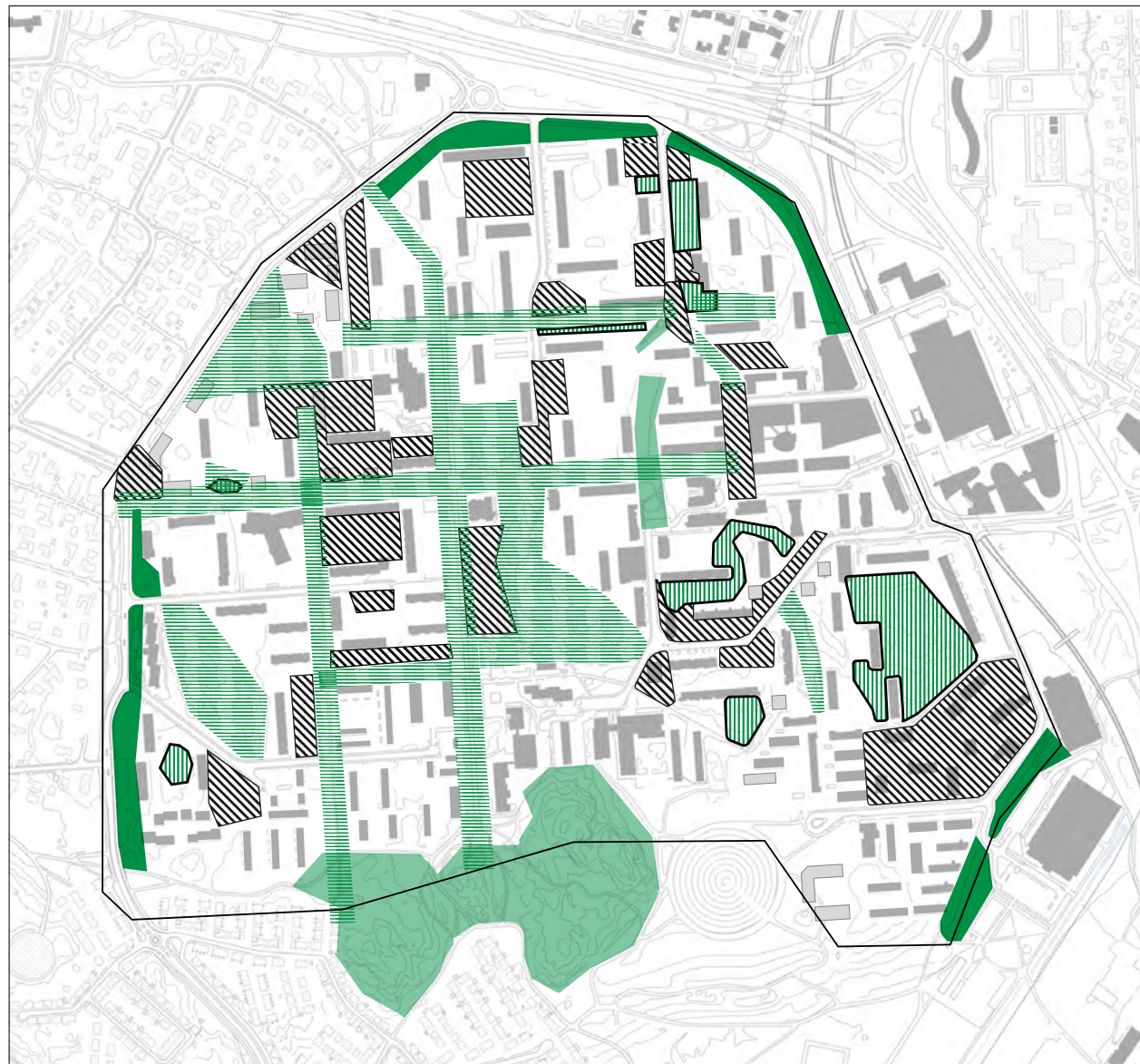
Selvitysalueen kaupunkikuvalliset solmukohdat ja vehreät näkymäpäätteet, jotka ovat tärkeitä alueen nykyisen identiteetin säilymiselle. Vehreät solmukohdat on nostettu esiin vihrein neliöin.

Kaupunkikuvan kannalta herkimät alueet

- Kaupunkikuvan ja -tilan kannalta tärkeä kaupunkivihreä
- Tontilla sijaitseva alue, jolla on avokallio tai suuria mäntyjä, jolla on merkitystä alueen identiteetille
- Maisemakuvallisesti sekä luonto- tai kulttuuriarvoiltaan arvokas alue
- Reunametsä, jonka rajaava vaikutus on merkittävä alueen ominaispiirteiden säilymiselle

Kaupunkikuvan kannalta kehitettävät alueet

- Alue kestää kaupunkikuvallisia muutoksia, joiden tavoitteena on alueen ominaispiirteiden vahvistaminen ja jotka asettuvat alueen kaupunkikuvaan.

4. Kehittämissuositukset

4.1 Kaupunkikuvallisen ilmeen ja tunnelman säilyttäminen

Kallioselänteiden lakialueet säilytetään viheralueina

Kallioselänteiden lakialueita kehitetään luonnonmukaisina viheralueina ja piha-alueilla osana avointa kallioista pihamiljöötä.

Kaupunkikuvallisesti arvokkaat vanhat männyt ja siirtolohkareet säilytetään

Vanhojen mäntyjen paikalle ei rakenneta, ja rakentamisen lähialueella sijaitsevat männyt suojataan rakentamisen vaikutuksilta käytettävissä olevin keinoin. Vanhan männikön uusiutuminen on hyvin hidasta, ja se kasvaa korkeaksi runkokuustoksi vain metsäolosuhteissa. Männikkö on ollut Myllypurossa jo ennen alueen rakentamista, ja männyt voivat elää vielä satoja vuosia.

Siirtolohkareiden paikalle ei rakenneta.

Alueelle laaditaan puuston kehittämissuunnitelma

Myllypuron alueella on paljon iäkstä puustoa, ja etenkin puistokäytävien varsille tulee laatia puuston kehittämissuunnitelma niiden puustoisien reuna-alueen säilyttämiseksi. Kaupungin omistamille alueille tehdään mäntyjen täydennysistutusta mahdollisimman pian tukemaan vähenevää puustoa. Uusien mäntyjen istuttaminen tulee suunnitella siten, että se tukee niiden kasvamista korkeiksi metsämännnyiksi.

Puistoalueille yleisesti suositellaan puuston täydennysistutuksia

Arkkitehtuurin ominaispiirteet säilytetään

Myllypurolle tyypillinen korkeiden asuinkerrostalojen ja matalien julkisten rakennusten mittakaavaero säilytetään kaupunkikuvassa. Julkiset rakennukset ovat matalampia kuin asuinrakennukset.

Arkkitehtuuri säilytetään yksinkertaisena, selkeänä ja kappalemaisena.

Alueelle ominainen materiaali- ja värimaailma säilytetään

Myllypurolle tyypillinen materiaalimaailma rakennuksissa, pinnoitteissa, välineissä ja varusteissa on yksinkertainen ja niukka.

Rakennusten julkisivut ovat tyypillisesti yksinkertaisia betonipintoja (ei kuvioiteja), paikoin on tyypillistä myös vaalea rappaus. Matalissa rivitaloissa tyypillisin julkisivumateriaali on tiili.

Tulevaisuudessa ilmastoyistä saatetaan päätyä käyttämään muita kuin alueen alkuperäisiä materiaaleja. Uusilla materiaaleilla on vaikutus alueen ilmeeseen ja ominaispiirteisiin. Tämä näkökulma tulee tutkia huolellisesti jokaisen hankkeen osalta, ja määritellä, minkälainen ratkaisu on ominaispiirteiden vaalimisen näkökulmasta paras.

Piha-alueilla ja ulkotiloissa käytetään kalusteissa ja rakenteissa luonnonmateriaaleja ja 1960-luvun aikakauden ilmeeseen sopivia yksinkertaisia teräskalusteita. Pihoilla vältetään rakenteita: ei muureja ja reunakiviä tai keinomateriaaleja kuten turva-alustoja. Aitaamista vältetään. Jos aitaaminen on välttämätöntä, se vaikuttaa alueen ilmeeseen ja ominaispiirteisiin. Tämä näkökulma tulee tutkia huolellisesti jokaisen hankkeen osalta, ja määritellä, minkälainen ratkaisu on ominaispiirteiden vaalimisen näkökulmasta paras.

Värit ovat vaaleita ja maanläheisiä, sävy maailma rauhallinen. Valkoinen sekä vaaleat harmaan, ruskean ja vihreän sävyt ovat vallitsevia. Rakennuksissa on lisäksi paikoin mustia, vihreitä tai tummanruskeita yksityiskohtia esimerkiksi parvekkeissa. Saneerausten ja mahdollisen täydennysrakentamisen yhteydessä pitäydytään Myllypuron nykyisessä värimaailmassa.

Julkisen ja yksityisen ulkotilan raja toteutetaan alueen ominaispiirteiden mukaisesti

Alueen alkuperäiseen tunnelmaan kuuluu, että yksityisen ja julkisen ulkotilan raja on visuaalisesti häivytetty maisemasta. Aitoja ei jätetä näkyville. Rakenteiden ja aitojen käyttö minimoidaan ja missä niiden käyttö on välttämätöntä, ne häivytetään esimerkiksi kasvillisuudella.

Julkinen ja yksityinen ulkotila erotetaan toisistaan kasvillisuuspeitteisellä vyöhykkeellä. Tontin reunaan jätetään istutettu vyöhyke, jolle istutetaan puita. Puut istutetaan riittävälle leveydelle * rakennuksen seinästä.

* Pienten puiden minimietäisyys rakennuksen seinästä 4m, isojen puiden minimietäisyys rakennuksen seinästä 6 m. (InfraRYL / TK242/TR7, Päivitys /KM 3)

Suorakulmaisuus säilytetään katujen ominaispiirteinä

Myllypuron kadut ovat pääasiassa suoria ja asettuvat pääasiassa alueen koordinaatistoon. Uudet alueet ja katulinjaukset suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan tämän periaatteen mukaan. Avokallioalueita väistetään, eli niillä alueilla katulinjat mukautuvat maastoon. Katutilojen vehreyttä ylläpidetään, ja näkymälinjojen vehreät näkymäpäätteet säilytetään ja niitä myös täydennetään niiltä osin, joissa vehreys on vähentynyt.

Hyvin säilyneiden kohteiden kokonaisuuksien erityispiirteet säilytetään

Luvussa 3.3 eritelty hyvin säilyneiden korttelialueiden massoittelu, sommittelu ja pihatyyppi suojataan muutoksilta, jotta alueen alkuperäisen asemakaavan kerrostuma ei katoa kaupunkikuvasta. Mahdollinen täydennysrakentaminen näihin kortteleihin on erittäin vaativaa, ja vaatii erityistä huolellisuutta.

Myllypuroa rajaavan reunavyöhykkeen ominaispiirteet säilytetään

Myllypuron vanhan keskusta-alueen rajautuminen rikkonaisella ja virtaavalla reunavyöhykkeellä on alueen tunnelmalle ja hahmottumiselle olennainen ominaispiirre, joka säästetään. Reunavyöhykkeen läpi alueelle siivilöityvät näkymät korostavat asuinalueiden yksityisyyttä, ja julkisempi Orpaanporras puolestaan on avarampi ja sitä pitkin on myös suurin näköyhteys Myllypuroon.

Nykyiset aluetta reunustavat metsät ja metsiköt voidaan hyödyntää nykyistä paremmin hulevesien käsittelyssä, ja niiden hyödyntämistä kannattaa tutkia alueen kehittämisessä.

Tonttien jäsentelyn ominaispiirteet säilytetään

Tonteilla puiden ja rakennusten välinen yhtä suuri tilavuus säilytetään alueen ominaispiirteiden mukaisesti. Puuston merkittävä rooli alueen ilmeessä tulee säilyttää, ja sen korkeuden täytyy olla vähintään yhtenevä rakennusten korkeuden kanssa. Uutta puustoa istutettaessa käytetään puulajeja, jotka kasvavat vähintään yhtä korkeiksi, kuin ympäröivät rakennukset.

Täydennysrakentaminen suunnitellaan alueella jo olevan koordinaatiston mukaisesti. Suorakulmaisuus säilytetään alueen arkkitehtuurissa.

4.2 Muutoksen ohjaaminen

Myllypuron alueella on paljon hienoja säilyneitä elementtejä. Arvokkaita ominaispiirteitä tulee jatkossakin vaalia. Ajan kulumisen ja ilmastonmuutos tuottavat muutoksia rakennettuun ympäristöön. Arvoympäristössä myös näiden muutosten ohjaaminen on tärkeää ominaispiirteiden säilyttämiseksi.

Maanpintaan kohdistuvat muutokset sovitaan maisemaan

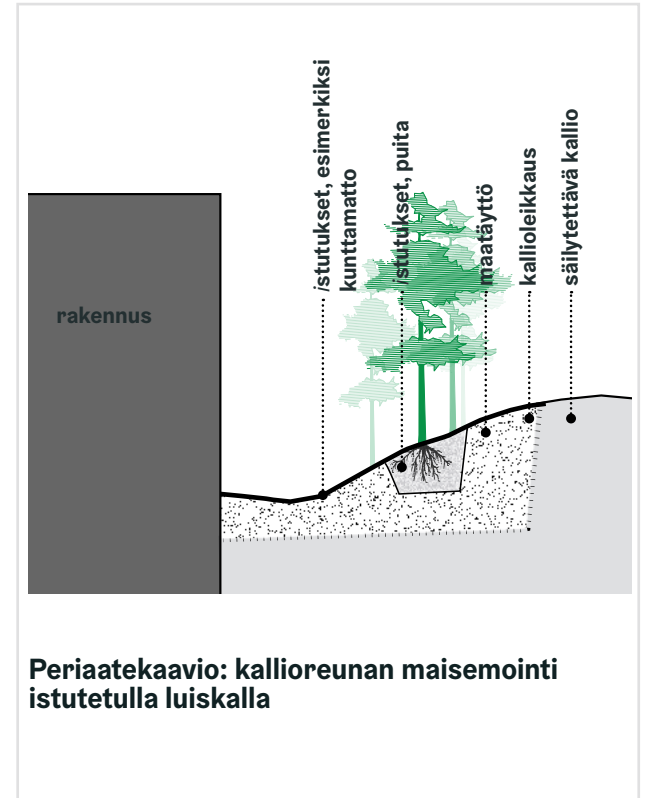
Myllypuron maasto on kallioista, ja rakennusprojektien yhteydessä syntyviä mahdollisia louhittuja kallioreunoja ei jätetä näkyviin.

Rakennetuilla alueilla kallioleikkaukset tulee sovittaa maastoon ja luiskata. Luiska istutetaan puilla ja metsäkasvillisuudella ja miljöo entistetään istutetulla luiskalla, jolle istutetaan puita. (ks. periaatekaavio: kallioreunan maisemoiminen istutetulla luiskalla)

Pysäköintialueiden asemaa kaupunkikuvassa kehitetään

Pysäköintialueiden kaupunkikuvallista ilmettä kohennetaan, reuna-alueille istutetaan puita ja pysäköintialueet häivytetään katukuvasta luonnonkasvillisuudella.

Pinnoitemateriaalit ovat 1960-luvun aikakauden ilmeeseen sopivia.

Lopuksi

Myllypuron vanhan keskusta-alueen viherrakenne kallioineen ja metsäalueineen on merkittävä identiteettitekijä koko kaupunginosalle. Metsät ja puistokäytävät vaikuttavat paljon nykyiseen kaupunkikuvaan, ja ovat muistumia alueen historiasta ja ensimmäisen asemakaavan metsälähiön ideaalisista. Keskimäärin Myllypuron keskusta-alueen ominaispiirteet ovat säilyneet hyvin ja puistoalueet ovat säilyttäneet laajuutensa kohtalaisesti. Luonnonmukaisuus ja väljät vehreät pihat ovat eräs alueen tärkeimmistä arvoista, jota tulee vaalia.

Uusi yleiskaava asettaa täydentämisspaineita myös Myllypuroon, ja mikäli aluetta voimakkaasti täydennetään, on riski, että osa alueen arvokkaista ominaispiirteistä menetetään tai ne muuttuvat pysyvästi. Rakennetun ympäristön muutoksen hallinnassa on monia tekijöitä, joiden keskinäinen sovittaminen ja valinnat ovat osa kaupunkikehittämisen päätöksentekoa.

Kallioiset lakialueet ovat Myllypurossa harvinaislaatuisten hienoja ja laajat silokalliot luovat maisemaa, jollaista ei voi rakentamalla saada. Kalliolaet ovatkin keskeisin Myllypuron rakentamista jäsentävä ja määrittävä tekijä, ja kalliolakien säilyminen rakentamattomana viheralueena on oleellista alueen identiteetin säilymiselle.

Puustoisien alueiden ja rakennetun ympäristön vuoropuhelu ja rytmi maisemassa ovat merkittäviä tekijöitä Myllypuron tunnelmalle ja identiteetille. Korkeita rakennuksia katsotaan väljässä maisemassa kauempaa, ja rakennukset hahmottuvat maisemassa puiden kanssa yhtenä kokonaisuutena. Maisemassa rytmi ja näkymät, joissa rakennetut massat näkyvät muodostaen kokonaisuuksia puiden kanssa tarvitsee väljää kaupunkirakennetta, ja ovat vastakohtaisia urbaanille, tiheälle kaupunkirakenteelle katukuiluineen.

Lähteet

Ahl-Waris, Eva. Herttoniemen kartano -herttoniemen vihreä keidas. <<https://issuu.com/herttoniemi-seura/docs/herttoniemelainen2019/s/10882482>>, viitattu 16.6.2022

Ahola, P. 1962. Myllypuron asemakaava no. 5205 ASEMAKAAVAN SELOSTUS.

Arkkitehtuurimuseon kokoelmat. Pentti Ahola 12.07.1919, Helsinki - 05.10.1972, Helsinki <<https://www.mfa.fi/kokoelmat/arkkitehdit/pentti-ahola/>>, viitattu 16.6.2022

Autio, Anna. Artikkelit Pentti Aholasta. <<https://www.rakennettuhyvinvointi.fi/en/kaupunkien-kasvun-kaavoitus/pentti-ahola-paakaupunkiseudun-asemakaavoittaja>>, viitattu 16.6.2022

Helsingin kaupunki. 2015. Myllypuron täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet; osa Lähtötietoja. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Helsingin kaupunki. 2015. Myllypuron täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet; osa Suunnitteluperiaatteet. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto 2015. HELSINGIN YLEISKAAVA 2015

Helsingin kaupunki 2015. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Myllypuron täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet, lähtötietoja. <https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Paatostiedote/2015/Ksv_2015-11-10_Kslk_26_Pt/846C3816-B257-4E86-82B5-40DC4145A995/Liite.pdf>

Helsingin kaupunki 2015. ALUEKORTTI. YLEISET ALUEET, MYLLYPURON KESKUSTA. Myllypuron, Puotinharjun ja Roihupellon aluesuunnitelma, Myllypuron keskusta. Rakennusvirasto.

Herttoniemi- sivusto. Herttuaniemi liittyi Helsinkiin -70-vuotta suuresta alueliitoksesta. <<https://herttoniemi.fi/herttuaniemi-liittyi-helsinkiin-70-vuotta-suuresta-alueliitoksesta/>>, viitattu 16.6.2022

Herttoniemi- sivusto. Historiapolku: keskiaika <<https://herttoniemi.fi/herttoniemen-historiapolku-keskiaika/>>, viitattu 16.6.2022

Herttoniemi- sivusto. Herttoniemen historiasta ja kulttuurista. <<https://herttoniemi.fi/herttoniemen-historiasta-ja-kulttuurista/>>, viitattu 16.6.2022

Hietala, M., Helminen, M., Lahtinen, M.(toim./eds.). 2009. Helsinki -Historiallinen kaupunkikartasto. Helsingin kaupunki/ Tietokeskus. Kariston kirjapaino Oy, Hämeenlinna 2009. ISBN 978-952-223-330-1. S. 67

Puotila-seura RY, <<https://kaupunginosat.fi/vartio-kyla/puotilan-historiaa/>>, viitattu 16.6.2022

Rakennusvirasto 2007. PUOTILAN KARTANO -HISTORIALLINEN SELVITYS JA PUISTON KEHITTÄMISTAVOITTEET. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:15. Katu- ja puisto-osasto.<https://www.hel.fi/hel2/hkr/julkaisut/2007/puotilan_kartano_2007_15.pdf

Uutta Helsinkiä, Myllypuro. 2018. <<https://www.uutahelsinki.fi/fi/myllypuro/asuminen/historia>>, viitattu 16.6.2022

Palveluikkunat:

Museoviraston palveluikkuna <<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna>>

Helsingin karttapalvelu <<https://www.kartta.hel.fi>>

Kuvat ja kaaviot: Loci Maisema-arkkitehdit Oy, ellei toisin ole kuvan kohdalla mainittu.

Liitteet

Liite 1

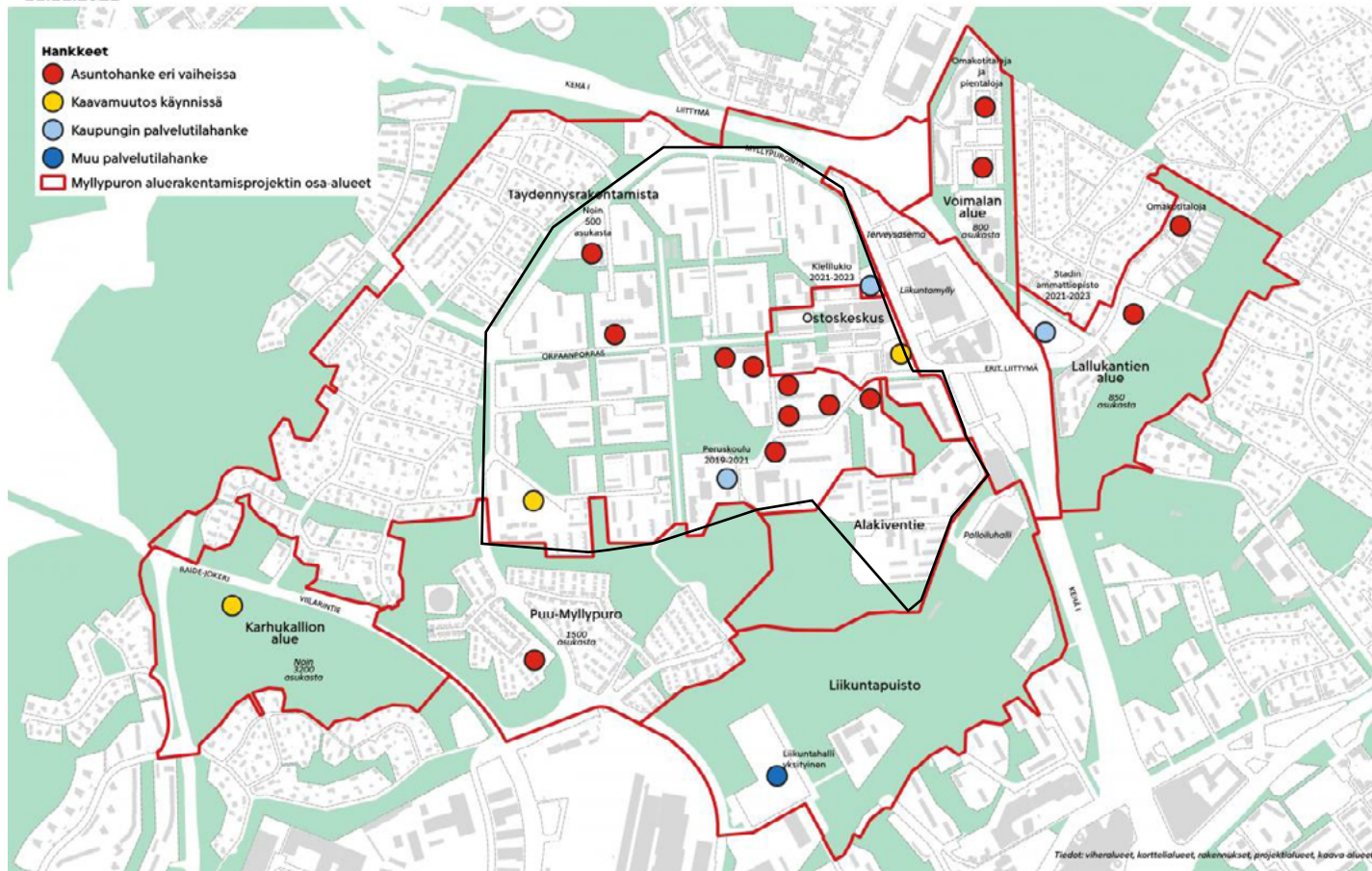
Rakentamista Myllypuroon Käynnissä ja valmisteilla olevia hankkeita

11.11.2021

Helsingin kaupunginkanslia
Aluerakentaminen, asuminen ja investoinnit
www.uuttahelsinki.fi

*Myllypuron täydennysrakentamishankkeet,
selvitysalueen raja merkitty mustalla*

Liite 2

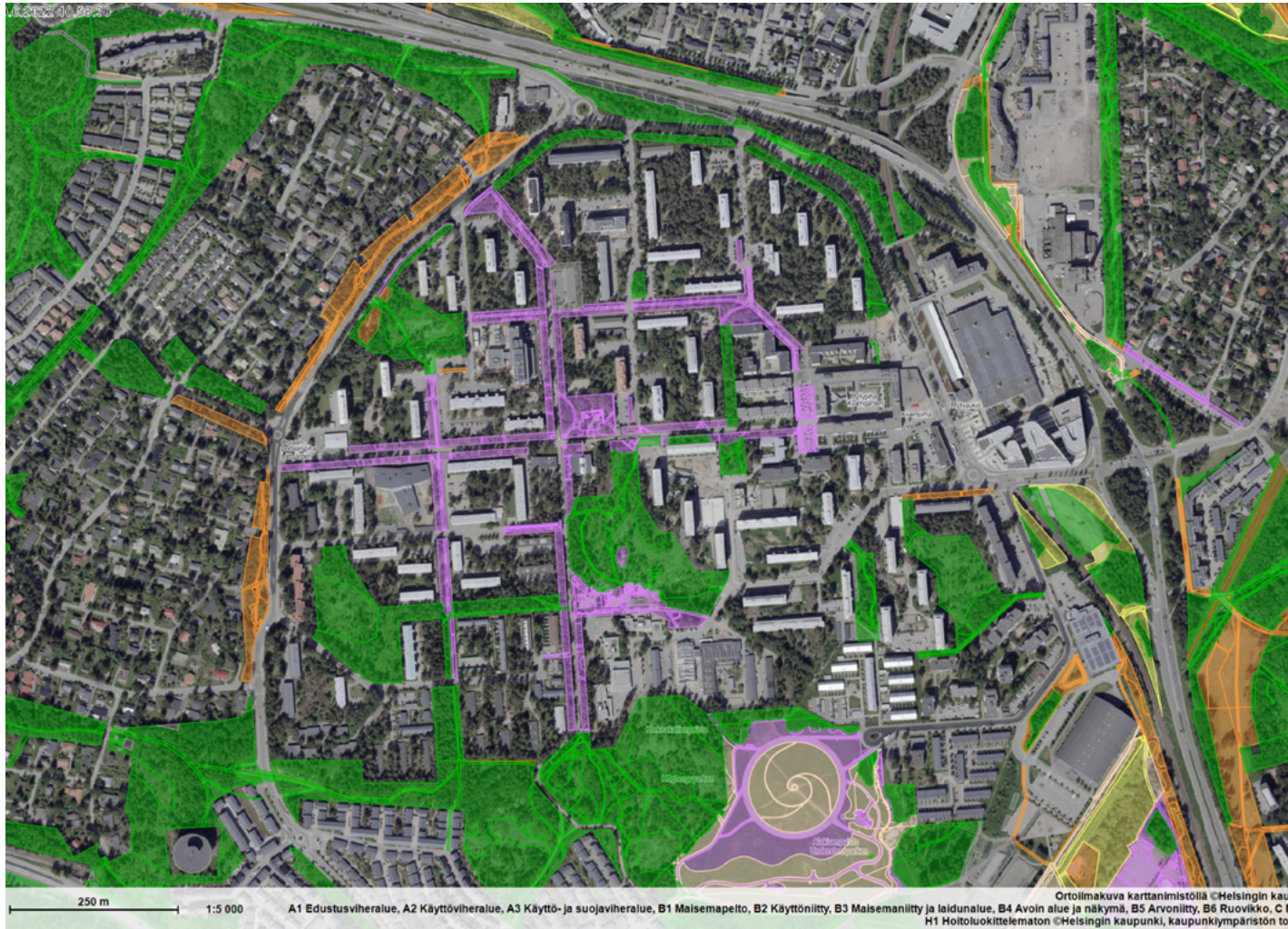
Ilmakuva vuodelta 2021. Tarkastelualueen raja on merkitty valkoisella rajauksella. Lähde: Helsingin karttapalvelu

Ilmakuva vuodelta 1956, ennen alueen rakentamista. Tarkastelualueen raja on merkitty valkoisella rajauksella. Lähde: Helsingin karttapalvelu

Liite 3

Viheralueiden hoitoluokat

- C1 Lähimetsä
- A2 Käyttöviheralue
- A3 Käyttö- ja suojaviheralue
- B3 Käyttöniitty
- B3 Maisemaniitty ja laidunalue

